

การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง
อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

PERFORMANCE FOLLOWING THE RAJADHAMMA OF KHWAO THONG
SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
THAWATPURI DISTRICT, ROI-ET PROVINCE

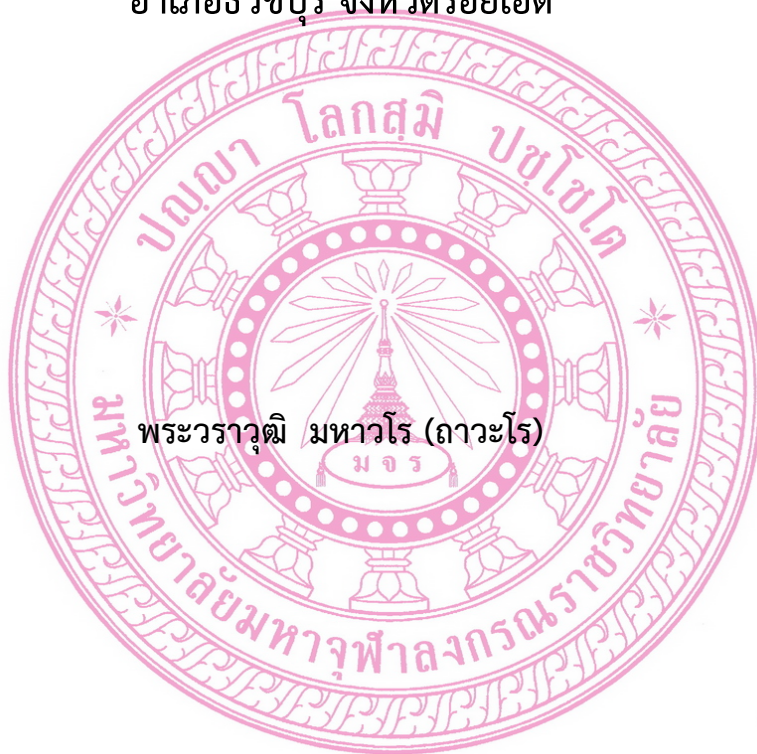

พระวรารุณี มหารั (ถาวะโร)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง
อำเภอวังน้อย จังหวัดอยุธยา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Performance Following the Rajadhamma
of Khwaothong Sub-District Administrative
Organization Thawatpuri District,
Roi-Et Province

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts
(Public Administration)
Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E. 2013

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์
เรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี
จังหวัดร้อยเอ็ด” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

(พระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(พระมหาไชวี ทสสนิโย, ดร.)

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุรินทร์ ภูัสกุล)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ปัญญา คล้ายเดช)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เรียงดาว ทวะชาลี)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สำเริง จันทรสวรรณ)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุรินทร์ ภูัสกุล

ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.ปัญญา คล้ายเดช

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระวราวุฒิ มหาวโร)

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล
เขวาสัน อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย : พระวรารุณี มหาวโร (ถาวโร)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุรินทร์ ภูสกุล ป.ธ.๕, B.A.(Pol.Sc.),
M.A. (Pol.Sc.), Ph.D.(Pol.Sc.), M.A.(Pali and Buddhism), Ph.D.(Ed.d.)

: อาจารย์ ดร.ปัญญา คล้ายเดช ป.ธ.๗, พธ.บ.(เศรษฐศาสตร์),
รป.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์), Ph.D.(Pol.Sc.)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑ / ธันวาคม / ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขวาสัน อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด (๒) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสัน อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน (๓) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสัน อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน (๔) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสัน อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสัน อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในตำบลเขวาสัน อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๓๒๗ คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซี (Krejcie) และมอร์แกน (Moregan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการบูรณาการหลักการปฏิบัติงานกับหลักทศพิธราชธรรม มีความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๙๔๘ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) และ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญที่น้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) ผลการวิจัยสามารถนำมาแสดง ตามลำดับดังนี้

๑. ประชาชนในเขตตำบลเขาเวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๙ มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๑-๔๕ ปี และ ๔๖- ๖๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๖ ทั้งสองช่วงอายุ มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมปลาย คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๔ มีสถานะแต่งงาน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๗ มีอาชีพ เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๑

๓. ประชาชนที่มี สถานะ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล
เขวาสินรินทร์ อำเภอร้อยชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ในการให้ซึ่งต้องไม่หวังสิ่งตอบแทน จะต้องมีความต้อง
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อนร่วมงานและประชาชน ให้กำลังใจ ให้ความรัก ให้อภัยแก่เพื่อนร่วมงานและ
ประชาชน มีระเบียบวินัย ปฏิบัติงานตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ระมัดระวังควบคุมตนเอง รู้จักบริหารคน
บริหารงาน ให้เกิดประสิทธิภาพ มีความประพฤติที่ดีงาม ทั้งกาย วาจา ใจ ต้องรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วน
ตนเพื่อส่วนรวม ซื่อตรง ไม่คดโกง มีความนอบน้อม ถ่อมตน ตีตน ตัดตน เพื่อให้พี่น้องประชาชนเข้าหาได้ทุก
เมื่อ บริหารงานด้วยความอ่อนโยน มีอัธยาศัยที่อ่อนโยน ไม่หยาบคาย ไม่แข็งกระด้าง ผู้บริหารต้องม
ีความพรวนพิไร คือ ต้องพยายามเอาชนะปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานทุกรูปแบบ บริหารงานด้วย
ความสุข สงบ เยือกเย็น เห็นตน เห็นคน เห็นงาน เห็นบ้านเมือง บริหารงานโดยไม่ใช้อารมณ์โกรธเข้ามา
ครอบงำตนเอง ต้องไม่มีความโกรธเกิดขึ้นในการบริหารงาน บริหารงานต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
เคารพในกฎหมาย มีความเท่าเทียมกันและความเสมอภาค ต้องไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น
บริหารงานด้วยความอดทนมีขันติ และความเสถียร เจริญตัวอย่างเสมอ เพื่อพี่น้องประชาชนจึงต้อง
บริหารงานด้วยความอดทนต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ บริหารงานด้วยความเที่ยง
ธรรม หนักแน่น ความถูกต้องโดยมีความเที่ยงธรรมเป็นหลัก บริหารงานด้วยความหนักแน่นกล้าตัดสินใจ
และไม่เอนเอียงและแบ่งพรรคแบ่งพวก

Thesis Title : Performance Following the Rajadhamma of Khwaothong Sub-District Administrative Organization Thawatpuri District, Roi-Et Province

Researcher : Phra Warawut Mahawaro (Thawaro)

Degree : Master of Arts (Public Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Asst. Prof. Dr.Burin Poosakul Pali 5, B.A.(Pol.Sc.), M.A. (Pol.Sc.), Ph.D.(Pol.Sc.), M.A.(Pali and Buddhism), Ph.D.(Ed.d.)

: Dr. Panya Klaydesh Pali 7, B.A.(Economic), M.P.A.(Public Administration), Ph.D.(Pol.Sc.)

Date of Graduation : 1 / December / 2013

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the individual factor of the people in the area of Khwaothong Sub-District Administrative Organization Thawatpuri District, Roi-Et Province, (2) to study the performance following the Rajadhamma (virtue of the rulers) according to the view of the people in the area of Khwaothong Sub-District Administrative Organization, (3) to do a comparative study of performance following the Rajadhamma according to the different view of the people in the area of Khwaothong Sub-District Administrative Organization, and to study the effective methods in developing the performance system based on the Rajadhamma of the the area of Khwaothong Sub-District Administrative Organization. This research was conducted based on Mixed Method: Quantitative Research which mainly focused on Survey Research and Qualitative Research that applied In-Depth Interview and referred to Key Informants of the Khwaothong Sub-District Administrative Organization. The Sample were the people whose age was over 18 years old and live in the area of Khwaothong Sub-District Administrative Organization, 327 in total, and obtained the Sample by means of Krejcie and Morgan's methods. The research instrument used in this study were questionnaires, the best form of interview question that the researcher made from integrating the principle of Rajadhamma in which it had reliable at 0.948, analyzed the data with Frequency, Percentage, Means, Standard Deviation, t-test, One way analysis of variance , and method of Least Significant Difference : LSD.

The results of the study were found that

1. Most of the people in the area of Khwaothong Sub-District Administrative Organization were female, 52.9 aged between 31-45 years old, and 30.6 for 46-60 years old. These two groups of people achieved academic progress lower than High school 54.4, had been married 65.7, and 66.1 were involved in agriculture.

2. The performance following the principle of Rajadhamma of the Khwaothong Sub-District Administrative Organization according to the view of the people, at the whole picture, resulted in middle scale ($\bar{X} = 2.97$); while examining in each aspects found that the performance following the principle of Rajadhamma of the Khwaothong Sub-District Administrative Organization according to the view of the people resulted at middle scale which could be classified further from the less to the largest Means thus: *Avihimsa* or non-violence ($\bar{X} = 3.06$); *Avirodhana* or conformity to the law ($\bar{X} = 3.05$); *Maddava* or kindness and gentleness ($\bar{X} = 3.02$), *Akkodha* or non-anger ($\bar{X} = 3.02$); *Khanti* or patience ($\bar{X} = 3.01$); *Ajjava* or honesty ($\bar{X} = 2.97$); *Tapa* or austerity ($\bar{X} = 2.91$); *Pariccaga* or self-sacrifice ($\bar{X} = 2.89$); *Dana* or generosity ($\bar{X} = 2.88$); and *Sila* or morality ($\bar{X} = 2.87$).

3. Those people who have different social status also had different view over the performance of the performance following the principle of Rajadhamma of the Khwaothong Sub-District Administrative Organization, that was opposite to the set hypothesis. But, those people who were different in gender, age, academic achievement, and occupation had the same attitude toward the performance of the performance following the principle of Rajadhamma of the Khwaothong Sub-District Administrative Organization in which, again, there was the rejection to the set hypothesis.

4. The principle to develop the performance following the principle of Rajadhamma of the Khwaothong Sub-District Administrative Organization were to give or donate without expectation or return, not necessary to be a material thing but love, forgiveness, be courageous, and care to all class of the people; be disciplined to the law of the nation, self-controlled in all aspects; be generous and honest; speak with gentle words, be patient and rule accordingly to the law. giving service to the people with equality, and wholeheartedly dedicate for the happiness and well-being of the many, not focusing on special groups.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขออนุโมทนาขอขอบคุณ คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ๒ ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุรินทร์ ภูสกุล และ อาจารย์ ดร.ปัญญา คล้ายเดช ที่ได้อนุเคราะห์ช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขออนุโมทนาขอขอบคุณประธานและคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และขออนุโมทนาขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัย คือ อาจารย์ ดร.อุดร จันทวัน อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิน ทองปั้น อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น อาจารย์ นิเทศ สนั่นนารี อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น อาจารย์ สุธิกิติ ผ่องสูงเนิน อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ห้องเรียนร้อยเอ็ด และ นายวชิร ไชยศิริ รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง ที่

ขออนุโมทนาขอขอบคุณ นายบัญชา ย่อมอารีย์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง ที่ให้ความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิจัย และเป็นผู้ให้การสัมภาษณ์ ขออนุโมทนาขอขอบคุณ นางนวลหงส์ อุทธิสินธ์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง นางจิตรา โพธิจันทร์ หัวหน้าสำนักปลัด นายวินัย แก่นนาคำ ผู้อำนวยการกองช่าง นางสาวธัญลักษณ์ วงศ์อนันต์ หัวหน้าส่วนการคลัง ผู้ให้การสัมภาษณ์

ขออนุโมทนาขอขอบคุณ ผู้ใหญ่บ้าน บ้านปั้งไก่อ ตำบลเมืองน้อย ที่ช่วยประสานเก็บข้อมูลการทดลองใช้เครื่องมือ(Try Out) ขออนุโมทนาขอขอบคุณ กำนันตำบลเขาวงและผู้ใหญ่บ้านในตำบลเขาวงทุกหมู่บ้าน ที่ช่วยประสานเก็บข้อมูลแบบสอบถาม และขออนุโมทนาขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย บูชาทเวทิตาคุณ แต่คุณบิดา คุณมารดา บุรพจารย์ ครูบาอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ถวายความรู้ และญาติโยม ผู้มีพระคุณทุกท่าน ซึ่งถือได้ว่าทุกท่านได้ร่วมสรรค์สร้างวิทยานิพนธ์ และผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

พระวรารุณี มหาวโร (ถาวะโร)

๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๖

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญแผนภาพ	ฅ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย	๕
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๖
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	๗
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับทศพิธราชธรรม	๑๕
๒.๓ หลักการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒๗
๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	๓๕
๒.๕ สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสินรินทร์	๔๓
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๗
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๔
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๖๕
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๖๕
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๖๕
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๘
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๑
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๒

บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๗๓
๔.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๓
๔.๒ การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เขวาสันติ อำเภอร้อยศรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน	๗๕
๔.๓ เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเขวาสันติ อำเภอร้อยศรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็น ของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน	๘๔
๔.๔ ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสันติ อำเภอร้อยศรี จังหวัดร้อยเอ็ด	๙๙
๔.๕ บทสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสันติ อำเภอร้อยศรี จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๐๑
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๐๖
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๐๗
๕.๒ อภิปรายผล	๑๑๑
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๑๘
บรรณานุกรม	๑๒๐
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์	๑๒๙
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และหนังสือขอความร่วมมือเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือการวิจัย	๑๓๙
ภาคผนวก ค ผลของการหาค่า IOC แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา	๑๔๖
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๑๕๕
ประวัติผู้วิจัย	๑๕๘

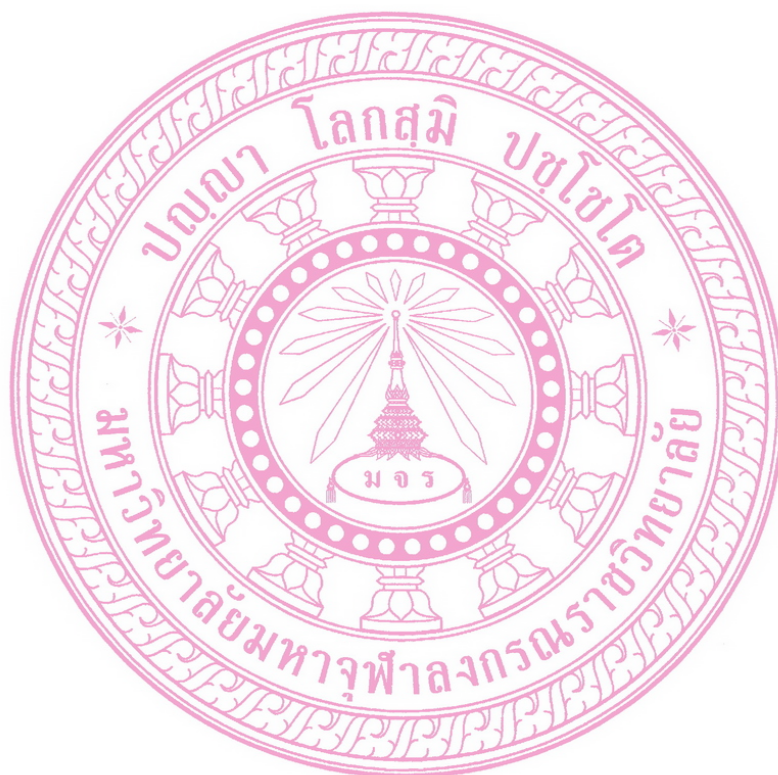
สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ เกณฑ์อัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล	๓๔
๒.๒ จำนวนหมู่บ้าน ครุฑเรือนและประชาชน	๔๓
๓.๑ แสดงตารางการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น	๖๗
๔.๑ แสดงจำนวนร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด	๗๔
๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยภาพรวม	๗๖
๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านทาน	๗๗
๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านศีล	๗๗
๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านปริจาคะ	๗๘
๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอาชวะ	๗๙
๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านมัททวะ	๗๙
๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านตปะ	๘๐

๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงาน ตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอภิศระ	๘๑
๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงาน ตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอภิศระ	๘๒
๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงาน ตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านขันติ	๘๓
๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงาน ตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอภิศระ	๘๓
๔.๑๓ แสดงผลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ	๘๕
๔.๑๔ แสดงผลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ	๘๖
๔.๑๕ แสดงผลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา	๘๗
๔.๑๖ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านทาน จำแนกตามระดับการศึกษา	๘๘
๔.๑๗ แสดงผลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานะ	๘๙
๔.๑๘ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) โดยรวม จำแนกตามสถานะ	๙๐
๔.๑๙ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านทาน จำแนกตามสถานะ	๙๐

๔.๒๐ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านสี จำแนกตามสถานะ	๙๑
๔.๒๑ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านปริจาคะ จำแนกตามสถานะ	๙๑
๔.๒๒ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านอาชวะ จำแนกตามสถานะ	๙๒
๔.๒๓ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) โดยมีทหะ จำแนกตามสถานะ	๙๒
๔.๒๔ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) โดยตปะ จำแนกตามสถานะ	๙๓
๔.๒๕ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) โดยอักโกระ จำแนกตามสถานะ	๙๔
๔.๒๖ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) โดยอิหิงสา จำแนกตามสถานะ	๙๔
๔.๒๗ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) โดยขันติ จำแนกตามสถานะ	๙๕
๔.๒๘ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านอิโรณะ จำแนกตามสถานะ	๙๕
๔.๒๙ แสดงผลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาท่ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ	๙๖
๔.๓๐ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านปริจาคะ จำแนกตามอาชีพ	๙๗

๔.๓๑ แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	๙๘
๔.๓๒ แสดงความถี่ ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด	๙๙

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒.๑ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖	๓๐
๒.๒ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล	๓๓
๒.๓ คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสินรินทร์	๔๖
๒.๔ แผนที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสินรินทร์	๔๖
๒.๕ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๕

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักโดยใช้ระบย่อคำดังต่อไปนี้

พระสุตตันตปิฎก						
เล่ม	คำย่อ					
๙	ที.สี.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	สีลขันธวรรค	(ภาษาไทย)
๑๑	ที.ปา.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
๑๒	ม.มฺว.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปณาสก	(ภาษาไทย)
๑๕	สํ.ส.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
๒๐	อง.ติก.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ติกนิบาต	(ภาษาไทย)
๒๑	อง.จตุกก.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
๒๒	อง.ปญจก.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
๒๓	อง.สตุตค.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	สตุตกนิบาต	(ภาษาไทย)
๒๕	ขุ.สุ.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	สุตตนิบาต	(ภาษาไทย)

๒. การระบุเลขหมายพระไตรปิฎก

ในงานวิจัยฉบับนี้ ใช้พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักการอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีใช้ระบบระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า เช่น ขุ.ธ.(บาลี) ๒๕/๓๒๑ - ๓๒๒/๗๒ หมายความว่า การอ้างอิงนั้นระบุถึงสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมปทปาลี ฉบับภาษาบาลี พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๓๒๑-๓๒๒ หน้าที่ ๗๒ ส่วนพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย จะระบุ เล่ม / ข้อ / หน้า/ เช่น ขุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๒๑ - ๓๒๒/๑๓๓ หมายความว่า ระบุถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท ฉบับภาษาไทย พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๓๒๑ - ๓๒๒ หน้าที่ ๑๓๓ เป็นต้น

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารการปกครองของไทยตั้งแต่โบราณมานั้น มีศูนย์กลางการปกครองอยู่ที่พระมหากษัตริย์ผู้เป็นองค์พระประมุขแห่งรัฐ โดยที่องค์พระมหากษัตริย์ได้ทรงนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาใช้เป็นองค์ประกอบในการปกครอง และบริหารราชการแผ่นดินมาทุกยุคสมัยทั้งในด้านการปกครอง การศึกษา สังคม วัฒนธรรม และจารีตประเพณี จนสามารถทำให้ปวงชนมีความร่มเย็นเป็นสุขสืบมา^๑

ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ แต่การบริหารการปกครองของประเทศไทยยังคงมีปัญหา การบริหารงานของรัฐบาลที่ถูกกล่าวหาว่ามีการบริหารที่ไม่โปร่งใส ทุจริต แสวงหาประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง อันนำไปสู่วิกฤตของชาติเป็นระยะ ๆ หลายครั้ง โดยสาเหตุที่สำคัญน่าจะเกิดจากการเลือกผู้แทนเข้าไปบริหารประเทศยังไม่ได้คนดี คนที่มุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง ขาดวิสัยทัศน์ ไม่มีคุณสมบัติความเป็นผู้นำที่ดี ไม่มีคุณธรรมและจริยธรรมรวมถึงการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริง การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นในระดับตำบล ก็นับเป็นรูปแบบการบริหารจัดการในระบอบประชาธิปไตยอย่างหนึ่ง ตำบลซึ่งเป็นเขตชนบทเรียกว่า องค์การบริหารส่วนตำบล (ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช ๒๕๓๗) จึงได้เกิดมีผู้บริหารตำบลเกิดขึ้น ซึ่งในการบริหารของผู้บริหารระดับตำบลนั้นพบว่าการบริหารงานของผู้บริหารงานบางส่วน บางระดับนั้นยังบกพร่องในการบริหารงานซึ่งคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนโดยไม่ยึดถือความถูกต้องขาดคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงานใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา ขาดความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะในการปฏิบัติงาน ยังใช้ระบบอุปถัมภ์ แบบพวกมากลากไป ใช้คนไม่เหมาะสมกับงาน ทำให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา ผู้ที่ทำหน้าที่ผู้บริหารนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องศึกษาทักษะต่างๆ ในการเป็นผู้นำ การจะเป็นผู้นำและผู้บริหารที่ดีได้นั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายแต่ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องยากหากผู้บริหารหรือผู้นำมีคุณธรรม มีความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) กล่าวว่าไว้ว่า ผู้นำหรือผู้บริหาร คือ คุณสมบัติ เช่นสติปัญญา ความดีงาม ความรู้ ความสามารถ ของบุคคล ที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกันและพากันไปสู่

^๑ ภาณุพล ภูษา, “ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑.

จุดหมายที่ติงาม พุทธองค์ตรัสไว้ในโคบาลสูตร โดยการเปรียบเทียบฝูงโค และโคจำฝูง เกี่ยวกับผู้นำ และผู้บริหาร ตลอดจนผู้ตาม ไว้ว่า เหมือนโคหัวหน้าฝูงว่ายน้ำไปสู่ฝั่งตรงกันข้าม หากโคหัวหน้าฝูงว่ายน้ำไปตรงฝูง โคทั้งหลายก็ตรงตามกัน และประสบกับความปลอดภัยหากโคหัวหน้าฝูงพาวายไปคด โคทั้งฝูงที่ติดตาม ย่อมจะดำเนินไปคด และประสบกับความลำบาก ฉนใด ในหมู่มนุษย์ ก็ฉนนั้น บุคคลผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ หรือเป็นผู้นำหากมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต หรือในการปกครองแล้ว ผู้ตามย่อมจะเดินตามแบบ ของผู้นำด้วยดีและประสบกับความปลอดภัยหากว่าผู้นำ หรือหัวหน้าไม่ประกอบด้วยคุณธรรมในการดำเนินชีวิตหรือในการปกครองแล้ว ผู้ตามย่อมจะดำเนินไปตาม และประสบกับความลำบาก ฉนนัน^๒

ด้วยเหตุนี้ ธรรมะ จึงเป็นข้อปฏิบัติในการทุกๆ อย่างโดยเหมาะสม เช่น ในทางการปกครองทางการศึกษา ทางสังคม เป็นต้น เพื่อให้เกิดความสุขความเจริญเป็นวัฒนธรรมนั้น คือ ทรงแสดงธรรมเพื่อให้ผู้ฟังรู้ถึงเห็นจึงตามเหตุผลตามความเหมาะสมแก่สภาพการณ์ สภาพการณ์เป็นต้นที่เกี่ยวข้องโดยวิธีที่จะให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ฟังในทางเกื้อกูล ในทางก่อให้เกิดสุข เรียกสั้นๆ ด้วยคำในปัจจุบันว่าเพื่อความความสุขความเจริญ นอกจากนี้ยังเป็นหลักธรรมที่นำไปปฏิบัติได้ตลอดไปทุกกาลสมัย ธรรมที่ตรัสสอนไว้ในครั้งพุทธกาล จึงปฏิบัติได้ผลเกื้อกูลให้เกิดความสุขความเจริญได้ในปัจจุบันบัดนี้ ของทุกกาลสมัย เช่น เมื่อทรงแสดงธรรมแก่ผู้ปกครอง ก็ทรงแสดงทศพิธราชธรรมคือธรรมสำหรับพระราชา ๑๐ ประการ เพราะศูนย์รวมของการปกครองหรือกลไกสำคัญอันจะนำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการปกครองอยู่ที่ผู้ปกครองตั้งแต่พระราชาผู้เป็นพระประมุขของรัฐ ฉะนั้น หลักทศพิธราชธรรมจึงเน้นความสำคัญของผู้นำหรือเน้นที่ตัวผู้นำว่าจะต้องมีคุณสมบัติหรือมีคุณธรรมอะไรบ้างจึงจะนำประเทศชาติไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุข

แม้ว่าทศพิธราชธรรมจะมีชื่อเรียก “ธรรมสำหรับพระราชา” แต่ประชาชนพสกนิกรทั้งหลายก็สามารถนำมาประพฤติปฏิบัติได้^๓ หากพิจารณาด้วยดีแล้วจะเห็นว่าไม่ใช่เป็นธรรมสำหรับผู้ปกครองสูงสุดคือเพราะพระราชาหรือพระมหากษัตริย์เท่านั้น แต่เป็นธรรมสำหรับผู้ทำหน้าที่ปกครองทุกๆ ไปตั้งแต่ระดับชาติตลอดลงมาถึงระดับประชาชนในชาติทั่วไป จะแตกต่างกันก็ตรงที่เขตแห่งความรับผิดชอบในการปกครอง ซึ่งก็คงมากน้อยแตกต่างกันไปตามฐานะของบุคคลนั้นๆ ทั้งนี้เพราะความผาสุกของคนที่อยู่รวมกันเป็นหมู่เป็นคณะนับแต่ครอบครัวไปจนถึงประเทศชาตินั้นขึ้นอยู่กับผู้นำหรือผู้ปกครองเป็นสำคัญ

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีปัญหาในการนำหลักธรรมใช้ในการปฏิบัติงานน้อย จึงเกิดปัญหาตามมา เช่น การเกิดความแตกแยกในหมู่คณะ ความแตกแยกของสมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบล กับฝ่ายค้านฝ่ายปกครองท้องถิ่น การให้บริการประชาชน การสงเคราะห์ชุมชนที่น้อยไป ไม่ทำตามความต้องการของประชาชน และขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี เกิดการล่าช้าในระบบการทำงาน ชุมชนจึงมีการพัฒนาที่ล่าช้าไม่ทันต่อยุคสมัย^๔ จำเป็นที่จะต้องนำหลักธรรม มา

^๒ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), *ภาวะผู้นำ*, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๖), หน้า ๔.

^๓ พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ), *ทศพิธราชธรรม พุทธทาสภิกขุ*, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๓๗), หน้า ๑๓.

^๔ สัมภาษณ์ *เชิดชัย จักรแก้ว*, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๖.

ใช้ประกอบการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารระบบงานขับเคลื่อนไปในทิศทางที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การปฏิบัติงานต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง บรรลุถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งประชาชนในเขตตำบลเขาวุ้งทั้งหมดนับถือพระพุทธศาสนา แต่ไม่ค่อยได้นำหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้นำก็ควรที่จะนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี แต่ทั้งนี้ก็มีข้อแม้เฉพาะผู้นำหรือผู้ปกครองเท่านั้นที่จะต้องปฏิบัติธรรมหรือรับผิดชอบต่อความผาสุกของหมู่คณะ ผู้อยู่ในปกครองไม่ต้องปฏิบัติธรรมหรือไม่ต้องรับผิดชอบ อันที่จริงทุกคนที่รวมอยู่ในหมู่คณะเดียวกันต่างต้องรับผิดชอบต่อความผาสุกของกันและกันด้วยกันทั้งนั้น แต่สำหรับผู้นำนั้นในฐานะที่เป็นผู้นำจำต้องปฏิบัติตนให้เป็นเยี่ยงอย่างที่ดีแก่ผู้ตามหรือผู้อยู่ในปกครองเป็นอันดับแรกจะสมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้นำ ฉะนั้นผู้นำจึงอยู่ในฐานะที่ต้องรับผิดชอบหนักกว่าผู้อื่นในหมู่เดียวกันด้วยเหตุนี้เอง ในทางพระพุทธศาสนา จึงเน้นการปฏิบัติธรรมของผู้ที่เป็นผู้นำหรือผู้ปกครองหมู่คณะมากเพื่อความผาสุกของประเทศชาติต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อต้องการส่งเสริมหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือ ทศพิธราชธรรม และร่วมพัฒนาการปกครองการบริหารในส่วนของผู้ทำหน้าที่ปกครอง หรือนักบริหารให้ดียิ่งขึ้น เพราะจะทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาในการนำหลักธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมให้แก่ผู้ปกครองหรือผู้บริหารต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวุ้ง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน

๑.๒.๓ เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

๑.๒.๔ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวุ้ง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน อยู่ในระดับใด

๑.๓.๓ การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน แตกต่างกันหรือไม่

๑.๓.๔ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” มีการกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ทาน ศีล บริจาค อาชชวะ มัททวะ ตบะ อักโกธะ อวิหิงสา ขันติและอวิโรธนะ

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้น และ ตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ , อายุ , ระดับการศึกษา , สถานะ และอาชีพ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ๑)ด้านทาน ๒)ด้านศีล ๓)ด้านบริจาค ๔)ด้านอาชชวะ ๕)ด้านมัททวะ ๖)ด้านตบะ ๗)ด้านอักโกธะ ๘)ด้านอวิหิงสา ๙)ด้านขันติ และ ๑๐)ด้านอวิโรธนะ

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ได้ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒,๑๖๐ คน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านเวลา

ในการศึกษาครั้งนี้ จะทำการศึกษาวิจัยตั้งแต่ เดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๖ ถึง เดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๕๖

^๕ เชิดชัย จักรแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, จำนวนประชากร จำแนกตามช่วงอายุ ปี ๒๕๕๕ ข้อมูลจาก จปฐ, องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด (อัดสำเนา).

๑.๕ สมมุติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลัก ทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประชาชนที่มีสถานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

๑.๕.๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่อยู่ภายใต้ความซับซ้อน ขององค์การ ซึ่งบุคลากรภายในองค์การจะต้องสร้างระดับการปฏิบัติงานในหน้าที่และภารกิจที่ได้รับ มอบหมายของตนเอง ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์การ

การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม หมายถึง กระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ ซึ่งบุคลากรภายในองค์การจะต้องสร้างระดับการปฏิบัติงานในหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมายของ ตนเอง ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์การผ่านกระบวนการ การปฏิบัติงานตาม หลักธรรมที่ใช้ในการบริหารการปกครอง โดยแบ่งออกเป็น ๑๐ ด้าน คือ

๑) **ด้านทาน** หมายถึง รู้จักสงเคราะห์อนุเคราะห์ประชาชนให้ได้รับความสุขเพื่อกำจัดความ โลกในตน ช่วยเหลือเกื้อกูลและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีของประชาชน ช่วยเหลือแบ่งปัน ให้ คำปรึกษาประชาชนให้ได้รับประโยชน์สุขอย่างเต็มที่

๒) **ด้านศีล** หมายถึง เป็นคนมีศีลธรรม มีประพฤติดีทั้งทางกาย วาจา รักษาความสุจริตต่อ หน้าที่ มีศีลกำกับในการบริหารงานปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามกฎหมาย

๓) **ด้านบริจาค** หมายถึง มีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ให้บริการแก่ ประชาชนโดยไม่มุ่งหวังสิ่งของประโยชน์ตอบแทน พัฒนตนให้เป็นผู้มีความสามารถและความชำนาญใน การปฏิบัติงาน

๔) **ด้านอาชวะ** หมายถึง มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ไม่หลอกลวงประชาชน ปฏิบัติ หน้าที่อย่างสุจริต ไม่มุ่งหวังหรือแสวงหาประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ ให้บริการแก่ประชาชนทุกคน อย่างเท่าเทียมกัน

๕) **ด้านมัทวะ** หมายถึง มีอัธยาศัยที่อ่อนโยน และอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ลบหลู่เหยียดหยาม ประชาชน มีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ รวดเร็ว และถูกต้อง วางตนเป็นผู้มีเหตุผล และมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ ไม่เจ้าอารมณ์

๖) **ด้านตปะ** หมายถึง ปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อความสุขของประชาชน รักษาความมั่นคงปลอดภัยไม่รับปากเพียงให้พ้นตัว โดยไม่สนใจว่าจะทำได้ตามที่รับปากหรือไม่ อันจะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือปฏิบัติและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ยึดมั่นในคุณงามความดี ความถูกต้อง และชอบธรรม

๗) **ด้านอภีระ** หมายถึง มีความเมตตาประจักษ์ใจไว้ระงับความขุ่นเคืองแห่งตน เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ ก็แก้ปัญหาเหล่านั้นๆ ด้วยความสุ่มรอบคอบจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เมื่อมีปัญหาก็พยายามชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจหาทางแก้ปัญหา โดยไม่ใช้อารมณ์

๘) **ด้านอิทธิสา** หมายถึง มีความกรุณา ไม่ทารุณเบียดเบียนและกลั่นแกล้งให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ทำงานในหน้าที่ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน รวดเร็วถูกต้อง ด้วยการมีสมาธิที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนที่มาติดต่อด้วยความจริงใจมีความพร้อมที่จะให้บริการ

๙) **ด้านขันติ** หมายถึง มีความอดทนต่อความเหนื่อยยากต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทำงานในหน้าที่โดยมีจิตสำนึกและหลักการในการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม ให้บริการประชาชนด้วยความมุ่งมั่น และเข้าใจประชาชน

๑๐) **ด้านอิทธิระ** หมายถึง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องเที่ยงธรรมและดำรงตนบนหลักแห่งธรรม ปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ยึดผลประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง ไม่เอาความต้องการของตนเองเป็นที่ตั้ง ให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่อย่างยุติธรรมทุกคน

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในตำบลเขาวง อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง หมายถึง หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ใน อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยหมู่บ้าน จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๗.๑ ทำให้ทราบปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวง อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๗.๒ ทำให้ทราบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน

๑.๗.๓ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

๑.๗.๔ ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา การปฏิบัติงานตามหลักศัพทราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้กำหนดการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับศัพทราชธรรม

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๕ สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

๒.๑.๑ ความหมายของการปฏิบัติงาน

Getzels กล่าวว่า การดำเนินงานขององค์การใดก็ตาม ถ้าจะให้งานดำเนินไปด้วยความเหมาะสมและได้ผล บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนั้น ทุกคนต้องมีความเห็นสอดคล้องตรงกันในการกำหนดบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งดำรงตำแหน่งแต่ละตำแหน่งในองค์การนั้นๆ รับผิดชอบปฏิบัติ หรืออีกนัยหนึ่ง ก็คือ การปฏิบัติงานจะดำเนินไปด้วยดีก็ต่อเมื่อไม่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ผู้เกี่ยวข้องฝ่ายใดก็ตาม มีความคิดเห็นขัดแย้งกันในการที่จะกำหนดหรือนึกคิดหรือคาดคะเนให้ผู้ปฏิบัติทำอะไร อย่างไร^๑

Getzels and Guba กล่าวว่า ในการปฏิบัติงานนั้นจะมีผลรวมของความสัมพันธ์ระหว่าง^๒

๑) วัฒนธรรมประเพณีและความปรารถนาของสังคมที่ผู้นั้นดำรงตำแหน่ง

๒) ลักษณะขององค์การที่ผู้นั้นดำรงตำแหน่ง

^๑ J.W. Getzels, *Creativity and Intelligence : Exploration with Gifted Students*, (New York : Wiley, 1957), p.176.

^๒ Jacop W. Getzels and Egon G. Guba, "Social Behavior and the Administrative Process", *School Review*, Vol. 65, 1973) pp.164-175.

๓) ตัวบุคคล บุคลิกภาพ และความต้องการหรือความจำเป็นเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

กิตติพันธ์ รุจิรกุล กล่าวว่า การปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ นอกจากจะมีการแบ่งระดับการปฏิบัติงานแล้ว ยังต้องมีการแบ่งสับปันส่วนงานที่จะต้องปฏิบัติออกเป็นหน่วยงานย่อยๆ ซึ่งมีหัวหน้าหน่วยหรือผู้นำ หน่วยเป็นผู้รับผิดชอบงานตามลักษณะหน้าที่ของตนที่แตกต่างกัน ในการปฏิบัติงานที่ต่างชนิด ต่างหน้าที่ ก็เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานนั้น ซึ่งจะทำให้ผู้นำมีความสนใจ มีทักษะ มีความรู้ มีทัศนคติและมีบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนแตกต่างกันไป^๓

ดารณี จุนเจริญวงศา สรุปไว้ว่า การปฏิบัติงานเป็นผลที่เกิดจาก ความรู้สึกความคิดเห็นที่มีต่องานที่เขาปฏิบัติว่ามีมากน้อยเพียงใดและถ้าพบว่าดี ก็จะเกิดความ พึงพอใจในการปฏิบัติงานแต่ถ้าหากพบว่าไม่ดี ก็จะเกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน^๔

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ กล่าวว่า การปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์ คือ การศึกษาหาความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะ เทคนิควิธีทางงานต่างๆ ศิลป์ คือ การที่จะนำเอาความรู้หลักการและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับคน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมตลอดจนขอบเขตจำกัดของทรัพยากรให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของตำแหน่งงานต่างๆ ที่กำหนดขึ้นในหน่วยงาน^๕

พุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวถึง การปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพการงานประเภทใด สรุปได้ว่า หน้าที่หรืออาชีพเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในการที่จะเข้าถึงธรรม การที่จะรู้จักโลกหรือสิ่งทั้งหลายทั้งปวงดี ว่าอะไรเป็นอะไร จำต้องมีการทำสิ่งหน้าที่ของตนโดยเฉพาะ เช่นอาชีพให้ลุล่วงไปได้ด้วยดีเสียก่อน การที่คนหนึ่งทำหน้าที่โดยตรงของตนโดยไม่มีมลทินค้างพริ้ว ย่อมเป็นการเพียงพอที่จะทำให้รู้จักว่าอะไรเป็นอะไร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ก็จะต้องรู้จักชีวิตจิตใจตนเองว่าหมายความว่าอย่างไร เป็นสิ่งที่ควรยึดถือหลงใหลเพียงไรเป็นต้น ถ้าหากว่าไม่ได้ทำอะไรจริงๆ จังๆ ให้ดีที่สุด ให้ถูกต้องตามอุดมคติของอาชีพหรือของหน้าที่นั้นๆ แล้ว มันยังน้อยเกินไปสำหรับที่จะรู้จักตัวเอง รู้จักโลก รู้จักกิเลส รู้จักทุกข์ และรู้จักความดับทุกข์เป็นต้น^๖

^๓ กิตติพันธ์ รุจิรกุล, **พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส. พรินติ้งเฮาส์, ๒๕๒๙), หน้า ๕๘.

^๔ ดารณี จุนเจริญวงศา, **การจัดการความรู้**, (ชลบุรี : สำนักงาน ป้องกันควบคุมโรคที่ ๓ จังหวัด ชลบุรี กลุ่มส่งเสริมสนับสนุนวิชาการ. ถ่ายเอกสาร, ๒๕๔๘), หน้า ๑๖.

^๕ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, **หลักการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์, ๒๕๒๙), หน้า ๑๑๕ - ๑๑๖.

^๖ พุทธทาสภิกขุ, **คู่มือมนุษย์** (ฉบับศาสนบูรณ), (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๓), หน้า ๒๕๓.

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

Getzels กล่าวว่า การดำเนินงานขององค์กรใดก็ตาม ถ้าจะให้งานดำเนินไปด้วยความเหมาะสมและได้ผล บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนั้น ทุกคนต้องมีความเห็นสอดคล้องตรงกันในการกำหนดบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งดำรงตำแหน่งแต่ละตำแหน่งในองค์กรนั้น ๆ รับผิดชอบปฏิบัติ หรืออีกนัยหนึ่ง ก็คือ การปฏิบัติหน้าที่ที่จะดำเนินไปด้วยดีก็ต่อเมื่อไม่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ผู้เกี่ยวข้องฝ่ายใดก็ตาม มีความคิดเห็นขัดแย้งกันในการที่จะกำหนดหรือนึกคิดหรือคาดคะเนให้ผู้ปฏิบัติทำอะไร อย่างไร^๗

Schermerhorn et al กล่าวว่า ผลการปฏิบัติงานของแต่ละคน (Individual performance equation) ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล (Individual attributes) ความพยายามในการทำงาน (Work effort) การสนับสนุนจากองค์กร (Organization support) รูปแบบแสดงได้ดังนี้

$$\text{Performance} = \text{Individual attributes} \times \text{Work effort} \times \text{Organizational support}$$

ส่วนประกอบแต่ละส่วนเขียนโดยละเอียดได้ ดังนี้

๑. ลักษณะเฉพาะบุคคล (Individual attributes) ได้แก่

๑.๑ ลักษณะทางประชากร (Demographic characteristics) เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ

๑.๒ ศักยภาพของบุคคล (Competency characteristics) เช่น ความรู้ความสามารถ ความถนัดและความชำนาญของบุคคล คุณลักษณะนี้ได้จากการศึกษา ฝึกอบรมตลอดจนการสะสมประสบการณ์ต่างๆ และเป็นคุณลักษณะที่มีผลกระทบโดยตรงต่อระดับความสามารถในการปฏิบัติงาน

๑.๓ คุณลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological characteristics) ได้แก่ ทักษะคิดคำนวณ การรับรู้ บุคลิกภาพของแต่ละคน

๒. ระดับแรงจูงใจระดับความพยายาม (Work effort) ถือเป็นเรื่องเดียวกันเพราะระดับแรงจูงใจเป็นตัวกำหนดระดับความพยายามในการพัฒนางานและการที่บุคคลจะประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องใช้ความพยายามทั้งสิ้น ซึ่งแรงจูงใจที่กำหนดความพยายามนี้จะไปสัมพันธ์กับปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล แรงสนับสนุนจากองค์กรและทั้งหมดจะกำหนดระดับผลการปฏิบัติงาน

^๗ Getzels J.W., *Creativity and Intelligence : Exploration with Gifted Students*, (New York : Wiley, 1957), p.176.

^๘ Schermerhorn, J.R. et al, *Managing organization behavior*, USA : John Wiley & Sons, 1982), p.69.

๓. แรงสนับสนุนจากองค์กร (Organization support) เป็นปัจจัยที่สำคัญตัวหนึ่งเพราะถึงแม้บุคคลจะมีคุณสมบัติครบถ้วนตามความต้องการของงาน มีแรงจูงใจมากที่จะทำงาน เขาก็ไม่น่าจะทำงานได้ดี ถ้าขาดการสนับสนุนจากองค์กร แรงสนับสนุนจากองค์กรรวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มาจากองค์กร เช่น การประเมินค่าตอบแทน ระบบการจ่ายค่าตอบแทน ความยุติธรรม ความใจกว้างของผู้บริหาร ระบบการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร วิธีการในการมอบหมายงาน เป็นต้น ล้วนแต่เป็นเรื่องที่สำคัญและมีผลต่อกำลังใจของพนักงานทั้งสิ้น

กิตติพันธ์ รุจิรกุล กล่าวว่า การปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ นอกจากจะมีการแบ่งระดับการปฏิบัติงานแล้ว ยังต้องมีการแบ่งส่วนงานที่จะต้องปฏิบัติออกเป็นหน่วยงานย่อยๆ ซึ่งมีหัวหน้าหน่วยหรือผู้นำ หน่วยเป็นผู้รับผิดชอบงานตามลักษณะหน้าที่ของตนที่แตกต่างกัน ในการปฏิบัติงานที่ต่างชนิด ต่างหน้าที่ ก็เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานนั้น ซึ่งจะทำให้ผู้นำมีความสนใจ มีทักษะ มีความรู้ มีทัศนคติและมีบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนแตกต่างกันไป^๙

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ กล่าวว่า การปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์ คือ การศึกษาหาความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะ เทคนิควิธีทำงานต่างๆ ศิลป์ คือ การที่จะนำเอาความรู้ หลักการและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับคน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมตลอดจนขอบเขตจำกัดของทรัพยากรให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของตำแหน่งงานต่างๆ ที่กำหนดขึ้นในหน่วยงาน^{๑๐}

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การทำงานของแต่ละคนย่อมขึ้นอยู่กับมูลเหตุจูงใจที่เป็นแรงกระตุ้นให้คนแต่ละคนทำงาน ผลงานจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้^{๑๑}

๑. สิ่งแวดล้อมในการทำงาน เช่น สถานที่ แสงสว่าง ระเบียบกฎเกณฑ์ของสถานที่ทำงาน บรรยากาศในการทำงาน เป็นต้น

๒. เศรษฐกิจ เป็นผลตอบแทนจากการทำงาน ได้แก่ ค่าจ้าง ค่าแรง เงินเดือน โบนัส ค่าสมนาคุณ ค่าตอบแทน รวมทั้งฐานะทางครอบครัว รายจ่ายของครอบครัวมีผลต่อการทำงาน

๓. ฐานะทางสังคม เป็นส่วนหนึ่งของงานและสังคม ตำแหน่งงาน หน้าที่การงานของแต่ละคนได้รับการยอมรับจากสังคม ก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความภูมิใจ มีความรับผิดชอบมากขึ้น

^๙ กิตติพันธ์ รุจิรกุล, **พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส. พรี้นตังเฮ้าส์, ๒๕๒๙), หน้า ๕๘.

^{๑๐} นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, **หลักการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์, ๒๕๒๙), หน้า ๑๑๕ - ๑๑๖.

^{๑๑} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **จิตวิทยาอุตสาหกรรม**, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๘), หน้า ๑๒๒ - ๑๒๓.

๔. เจตคติต่องาน ความรู้สึกว่างานนั้นเป็นสิ่งที่มีความค่า เป็นการรับผิดชอบต่อสังคม จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม บุคคลนั้นย่อมจะรักงาน

๕. ความอิสระในการทำงาน สามารถใช้ความรู้ความสามารถได้เต็มที่ โดยไม่ต้องมีใครมาบังคับบัญชา มีอิสระในการทำงานเป็นมูลเหตุให้คนตั้งใจทำงาน และมีความสุขในการทำงาน

เทพพนม เมืองแมนและสรวง สุวรรณ กล่าวว่า การปฏิบัติงานของบุคคลในองค์การเป็นผลมาจากองค์ประกอบหลายประการ ทั้งองค์ประกอบภายนอกตัวบุคคล ซึ่งได้แก่สิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สิ่งของ เหตุการณ์ต่างๆ และองค์ประกอบภายในตัวบุคคลได้แก่ กระบวนการทางจิตวิทยา ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ค่านิยมและแรงจูงใจ^{๑๒}

นฤมล กิตติยานนท์ กล่าวว่า ความแตกต่างในผลการปฏิบัติงานเป็นผลจากความแตกต่างในปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลหรือมีผลกระทบต่อการทำงาน ปัจจัยต่างๆ ได้แก่ คุณสมบัติทางกายภาพของบุคคล ความสามารถทางสติปัญญา แรงจูงใจในการทำงาน สภาพแวดล้อมขององค์การ ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ เช่น ภาวะเศรษฐกิจ^{๑๓}

๒.๒.๓ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

๒.๒.๓.๑ ทฤษฎีแรงจูงใจ

จินตนา สายทองคำ กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นกลไกของพฤติกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการของการเริ่มต้น การดำเนินต่อไป และควบคุมกิจกรรม แรงจูงใจเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามที่ต้องการเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น เกิดจากความต้องการที่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอกหรือเกิดจากสิ่งเร้าภายใน หรือทั้ง ๒ สิ่งร่วมกัน ได้แก่ ความหิว ความต้องการเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นต้น^{๑๔}

มาสโลว์ (Maslow) ได้กล่าวถึงทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs Theory) เป็นทฤษฎีดั้งเดิมเกี่ยวกับการจูงใจที่ มาสโลว์ ได้เสนอไว้ สาระสำคัญของทฤษฎีนี้เน้นในเรื่อง

^{๑๒} เทพพนม เมืองแมนและสรวง สุวรรณ, พฤติกรรมองค์การ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๙), หน้า ๖.

^{๑๓} นฤมล กิตติยานนท์, เอกสารการสอนวิชาพฤติกรรมในองค์การ, คณะเศรษฐศาสตร์และการบริหารธุรกิจ, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗), หน้า ๑๖.

^{๑๔} จินตนา สายทองคำ, ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาประเทศ, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๓๘-๔๐.

ความต้องการของมนุษย์ มนุษย์ทุกคนนั้นมีความต้องการอยู่ตลอดเวลาอย่างไม่สิ้นสุด และเป็นความต้องการที่เป็นกลุ่มเป็นชุดที่มีการจัดลำดับไว้เป็นลำดับชั้น ความต้องการระดับชั้นที่ต่ำสุดต่างๆ^{๑๕}

มาสโลว์ ให้ความเห็นว่าบุคคลพยายามที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานให้มาก ก่อนที่จะเกิดพฤติกรรมมุ่งไปตอบสนอง ความต้องการชั้นเหนือขึ้นไปถึงชั้นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุด ความต้องการขั้นต้น ๆ ต้องได้รับการตอบสนองก่อนที่ความต้องการชั้นสูงจะเข้ามามีบทบาทต่อความรู้สึกอันมีสติของบุคคลนั้น ๆ

ดังนั้นจุดสำคัญในความคิดของ มาสโลว์ ก็คือ ความต้องการใดที่ได้รับการตอบสนองอันทำให้เกิดความพึงพอใจแล้ว ความต้องการนั้นก็จะไม่เป็นแรงกระตุ้นอีกต่อไป แต่ความต้องการในระดับที่สูงกว่าจะกลายเป็นแรงบีบหรือแรงจูงใจแทนที่อันจะเป็นเหตุทำให้บุคคลต้องสร้างพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตนนั้นต่อไป ตาม ๕ ชั้นความต้องการ ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ความต้องการพื้นฐานทางกายภาพ และชีวภาพเป็นความต้องการที่จำเป็นในการช่วยดำรงชีวิตโดยตรง ได้แก่ความต้องการมูลฐานที่ขาดไม่ได้ อันเป็นปัจจัยที่ช่วยให้ชีวิตเราดำรงอยู่ได้คือ ความต้องการอากาศ อาหาร น้ำ ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย และเครื่องนุ่งห่มปกปิดร่างกาย

ขั้นที่ ๒ ความต้องการในความปลอดภัยและความมั่นคง เป็นความต้องการที่ได้รับการตอบสนองจากทางด้ายร่างกายแล้วความต้องการขั้นต่อไปคือ ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคงเช่นความปลอดภัยจากภัยอันตรายต่าง ๆ ความปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ ความมั่นคงในอาชีพ และทางด้านเศรษฐกิจ

ขั้นที่ ๓ ความต้องการในทางสังคม ความรักใคร่ และความเป็นเจ้าของ เมื่อตอบสนองความต้องการด้านร่างกาย และความปลอดภัยแล้ว ความต้องการขั้นต่อไป คือ ความต้องการแสดงความเป็นเจ้าของต้องการยอมรับ เป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในองค์กรหรือสังคม และความรักจากบุคคลอื่น ๆ

ขั้นที่ ๔ ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับ เมื่อความต้องการทางสังคมและความรัก ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการขั้นต่อไปคือ ความต้องการยกย่องเพื่อสร้างเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้ความสามารถ มีความสำเร็จรวมทั้งได้สูงขึ้นในด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สร้างชื่อเสียง อำนาจ อิทธิพล และการควบคุมประสิทธิภาพ

ขั้นที่ ๕ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุด หรือความต้องการประจักษ์ตน เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ของตนไปสู่ความเจริญ ความจริง ความสดชื่น ความเป็นหนึ่งความสมบูรณ์แบบ ความสำคัญ ความพร้อมพร้อม ความยุติธรรม ความเป็นระเบียบ ความมั่นคง ความสนุกสนาน

^{๑๕} A.M. Maslow, *Eupsychian Management*, (Home Wood, Illinois : Richard D, Irwin and the Dorsey Press, 1965), p.15.

เสรีภาพ ยุติธรรม ระเบียบวินัย ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นซึ่งเกิดจากความรู้สึกนึกคิดของตนเอง

๒.๒.๓.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

มีนักวิชาการหลายคนได้ให้แนวคิดและทฤษฎีที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้มากมายในที่นี้จะขอนำเสนอทฤษฎีต่าง ๆ ใน ๕ รูปแบบ มีรายละเอียด ดังนี้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ กล่าวทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (The Needs Hierarchy) นี้เป็นทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความจูงใจจากความต้องการของมนุษย์ โดยที่มองเห็นว่ามนุษย์ทุกคนล้วนแต่มีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเอง ซึ่งความต้องการนี้จะไม่มีที่สิ้นสุด และความต้องการของมนุษย์จะมีลักษณะเป็นลำดับขั้น จากระดับต่ำสุดไปหาสูงสุด เมื่อความต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองจะมีความต้องการอื่นในระดับสูงต่อไป ซึ่งมาสโลว์ได้นำความต้องการมาจัดเรียงลำดับขั้น จากต่ำไปขึ้นสูง ดังนี้^{๑๖}

๑. ความต้องการของร่างกาย (Physiological need) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น ความอบอุ่น ที่อยู่อาศัย และการนอน การพักผ่อน มาสโลว์ได้กำหนดตำแหน่งซึ่งความต้องการเหล่านี้ได้รับการตอบสนองไปยังระดับที่มีความจำเป็นเพื่อให้ชีวิตอยู่รอดและความต้องการอื่นที่กระตุ้นบุคคลต่อไป

๒. ความต้องการความมั่นคงหรือปลอดภัย (Security , or safety need) ความต้องการเหล่านี้เป็นความต้องการที่จะเป็นอิสระจากอันตรายทางร่างกาย และความกลัวต่อการสูญเสียงาน ทรัพย์สิน อาคาร หรือที่อยู่อาศัย

๓. ความต้องการการยอมรับหรือความผูกพัน (Affiliation , or acceptance needs) เนื่องจากบุคคลอยู่ในสังคมจะต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น

๔. ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs) ตามทฤษฎีของมาสโลว์เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการยอมรับแล้ว จะต้องการการยกย่องจากตัวเองและจากบุคคลอื่น ความต้องการนี้เป็นความพึงพอใจในอำนาจ (Power) ความภาคภูมิใจ (Prestige) สถานะ (Status) และความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence)

^{๑๖} ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, องค์การและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๓๑๑.

๕. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Need of self-actualization) มาสโลว์คำนึงว่าความต้องการในระดับสูงเป็นความปรารถนาที่จะสามารถประสบความสำเร็จ เพื่อที่จะมีศักยภาพและบรรลุความสำเร็จในสิ่งใดสิ่งหนึ่งในระดับสูงสุด

มาสโลว์ มีข้อสังเกตที่เกี่ยวกับความต้องการของคนที่มีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมาจะประกอบด้วย ๒ หลักการ คือ

๑. หลักการแห่งความขาดตกบกพร่อง (The deficit principle) ความขาดตกบกพร่องในชีวิตประจำวันของคนที่ได้รับอยู่เสมอมจะทำให้ความต้องการที่เป็นความพอใจของคน ไม่เป็นตัวจูงใจให้เกิดพฤติกรรมในด้านอื่นอีกต่อไป คนเหล่านี้กลับจะเกิดความพอใจในสภาพที่ตนเป็นอยู่ยอมรับและพอใจความขาดแคลนต่าง ๆ ในชีวิต โดยถือเป็นเรื่องธรรมดา

๒. หลักแห่งความเจริญก้าวหน้า (The progression principle) กล่าวคือ ลำดับชั้นความต้องการทั้ง ๕ ระดับ จะเป็นไปตามลำดับที่กำหนดไว้จากระดับต่ำไปหาระดับสูงกว่า และ ความต้องการของคนในแต่ละระดับจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการระดับต่ำกว่าได้รับการตอบสนองจนเกิดความพึงพอใจแล้ว จะเห็นได้ว่า ความต้องการสิ่งที่ไม่ได้รับ จะส่งผลต่อความรู้สึกขาดแคลนของมนุษย์ทุกคน ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้พฤติกรรมต่าง ๆ ของคนถูกจำกัด ไม่มีการแสวงหาอีกต่อไป และจะเกิดความรู้สึกปลงตกในสภาพที่ตนเป็นอยู่ ตัวอย่างเช่น เมื่อได้รับการสนองความต้องการอยู่ในระดับหนึ่งแล้วอย่างสมบูรณ์ ก็อยากได้รับการตอบสนองความต้องการอีกระดับที่สูงกว่า แต่ข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรค ไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่ หรือไม่สำเร็จตามความต้องการสิ่งนี้จะทำให้ คนเราหยุดการแสวงหา ท้อถอย และจะยอมรับสภาพไม่มีการดิ้นรนอีกต่อไป ในทางตรงข้าม ถ้าความต้องการในระดับต่ำกว่าในแต่ละระดับได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่ คนก็จะเกิดความต้องการในขั้นต่อไปอีกจนกระทั่งบรรลุถึงความต้องการสูงสุด คือ การได้รับความสำเร็จในชีวิต

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่อยู่ภายใต้ความซับซ้อนขององค์การ ซึ่งบุคลากรภายในองค์การจะต้องสร้างระดับการปฏิบัติงานในหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมายของตนเอง ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์การ

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับทศพิธราชธรรม

หลักทศพิธราชธรรม เป็นธรรมะสำหรับตัวผู้บริหารที่จะต้องมีทุกคนที่จะเป็นผู้นำเพราะคนเรา ทุกวันนี้ขาดคุณธรรมและจริยธรรมมากฉะนั้นการบริหารงานทุกหน่วยงานต้องมีผู้นำไว้สำหรับบริหารผู้นำ จะต้องมีความคุณธรรมเช่นหลักทศพิธราชธรรมสำหรับตัวผู้นำทุกท่านมีความหมายดังต่อไปนี้

ราชธรรม ๑๐ หรือ ทศพิธราชธรรม คือ ธรรมของพระราชา, กิจวัตรที่พระเจ้าแผ่นดินควรประพฤติ, คุณธรรมของผู้ปกครองบ้านเมือง, หรือธรรมของนักปกครอง^{๑๗} ประกอบด้วย

๑) ทาน (การให้) คือ สละทรัพย์สิ่งของ บำรุงเลี้ยง ช่วยเหลือประชาราษฎร์และบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

๒) ศีล (ความประพฤติดีงาม) คือ สำนึกกายและวจีทวาร ประกอบแต่การสุจริตรักษากิตติคุณ ให้ควรเป็นตัวอย่าง และเป็นที่เคารพนับถือของประชาราษฎร์

๓) ปริจาคะ (การบริจาค) คือ เสียสละความสุขสำราญ ตลอดจนชีวิตของตนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

๔) อาชวระ (ความซื่อตรง) คือ ซื่อตรงทรงสัตย์ ไร้มารยา ปฏิบัติภารกิจโดยสุจริต มีความจริงใจ ไม่หลอกลวงประชาชน

๕) มัททวะ (ความอ่อนโยน) คือ มีอัธยาศัย ไม่เย่อหยิ่งหยาบคายกระด้างถือองคค์มีความงามสง่าเกิดแต่ท่วงทีที่ริยาสุภาพนุ่มนวล ละมุนละไม ให้ได้ความรักภักดี

๖) ตปะ (ความทรงเดช) คือ แผดเผากิเลสตัณหา มิให้เข้ามาครอบงำอำยิฉิตระงับยับยั้งข่มใจได้ มีความเป็นอยู่สม่ำเสมอ หรืออย่างสามัญ มุ่งมั่นแต่จะบำเพ็ญเพียร

๗) อักโกธะ (ความไม่โกรธ) คือ ไม่กริ้วกราด ลุอำนาจความโกรธ จนเป็นเหตุให้วินิจฉัยความและกระทำการผิดๆ ผิดพลาดเสียธรรม มีเมตตาประจักษ์

๘) อวิหิงสา (ความไม่เบียดเบียน) คือ ไม่บีบคั้นกดขี่ เช่น เก็บภาษีขูดรีดหรือเกณฑ์แรงงานเกินขนาด ไม่หลงระเหิรอำนาจ ขาดความกรุณา หาเหตุเบียดเบียนลงโทษอาชญาแก่ประชาราษฎร์ผู้ใด เพราะอาศัยความอาฆาตเกลียดชัง

๙) ขันติ (ความอดทน) คือ อดทนต่องานที่ตรากตรำ ถึงจะลำบากกายน่าเหนื่อยหน่ายเพียงไร ก็ไม่ท้อถอย ถึงจะถูกยั่วถูกหยันด้วยคำเสียดสีลากถางอย่างไร ก็ไม่หมดกำลังใจไม่ยอมละทิ้งกรณีย์ที่บำเพ็ญโดยชอบธรรม

๑๐) อวิโรธนะ (ความไม่คลาดธรรมดา) คือ วางองค์เป็นหลักหนักแน่นในธรรมคงที่ไม่มีมีความเอนเอียงหวั่นไหวเพราะถ้อยคำที่ร้าย ลากสัการะ หรืออิฐฐารมณฺ์ อนิฐฐารมณฺ์ใด ๆ สติมั่นในธรรม ทั้งส่วนยุติธรรม คือ ความเที่ยงธรรม นิติธรรม คือ ระเบียบแบบแผน หลักการปกครอง ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

^{๑๗} พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทอาร์ เอส พรินติ้งแมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๒๔๐-๒๔๑.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวว่า ท่านผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน ผู้นำ และผู้ปกครอง รัฐ ตั้งแต่พระเจ้าจักรพรรดิ พระมหากษัตริย์ ตลอดจนนักปกครองโดยทั่วไป มีหลักธรรมที่เป็นคุณสมบัติ และเป็นข้อปฏิบัติ ดังนี้^{๑๘}

๑) ทาน ให้ปันช่วยประชา คือ บำเพ็ญตนเป็นผู้ให้ โดยมุ่งปกครองหรือทำงานเพื่อให้เขาได้ มีใช้เพื่อจะเอาจากเขา เอาใจใส่อำนวยความสะดวก จัดสรรความสงเคราะห์ อนุเคราะห์ ให้ประชากรราษฎรได้รับ ประโยชน์สุข ความสะดวกปลอดภัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เดือดร้อนประสบทุกข์ และให้ความ สนับสนุนแก่คนทำความดี

๒) ศีล รักษาความสุจริต คือ ประพฤติดีงามสำรวมกายทวารและวจีทวาร ประกอบแต่การ สุจริต รักษาจิตตัตถิคุณ ประพฤติให้ควรเป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นที่เคารพนับถือของประชากรราษฎรมิให้มีข้อที่ ผู้ใดจะดูแคลน

๓) ปริจาคะ บำเพ็ญกิจด้วยเสียสละ คือ สามารถเสียสละความสุข สำราญ เป็นต้น ตลอดจน ชีวิตของตนได้ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

๔) อาชวระ ปฏิบัติการโดยซื่อตรง คือ ซื่อตรงทรงสัตย์ ไร้มายา ปฏิบัติภารกิจโดยสุจริต มี ความจริงใจ ไม่หลอกลวงประชาชน

๕) มัททวะ ทรงความอ่อนโยนเข้าถึงคน คือ มีอัธยาศัยไมเยอหยิ่งหยาบคายกระด้างถือองคค์ มี ความงามสง่าเกิดแต่ท่วงทีกิริยาสุภาพนุ่มนวล ละมุนละไม ควรได้รับความรักภักดี แต่มีขาดยำเกรง

๖) ตปะ พ้นมัวเมาด้วยเผากิเลส คือ แผลเผากิเลสตัณหาให้เข้ามาครอบงำจิตระงับยับยั้งข่ม ใจได้ ไม่หลงใหลหมกมุ่นในความสุขสำราญและการปรนเปรอ มีความเป็นอยู่สม่ำเสมอหรืออยู่อย่างง่าย ๆ สามัญ มุ่งมั่นแต่จะบำเพ็ญเพียรทำกิจในหน้าที่ให้บริบูรณ์

๗) อักโกธะ ถือเหตุผลไม่โกรธา คือ ไม่เกรี้ยวกราดไม่วินิจฉัยความและกระทำการด้วยอำนาจ ความโกรธ มีเมตตาประจําใจไว้ระงับความเคืองขุ่น วินิจฉัยความและกระทำการด้วยจิตอันสุขุมราบเรียบ ตามธรรม

๘) อวิหิงสา มือหิงสาน่าร่มเย็น คือ ไม่หลงระเห็จอำนาจไม่บีบคั้นกดขี่ มีความกรุณาไม่หาเหตุ เบียดเบียนลงโทษอาชญาแก่ประชากรราษฎรผู้ใด ด้วยอาศัยความอาฆาตเกลียดชัง

๙) ขันติ ชานะเช็ดด้วยขันติ คือ อดทนต่องานที่ตรากตรำอดทนต่อความเหนื่อยยาก ถึงจะ ลำบากกายเหนื่อยหน่ายเพียงไรก็ไม่ท้อ ถึงจะถูกยั่วถูกหยันด้วยถ้อยคำเสียดสีถากถางอย่างไรก็ไม่หมด กำลังใจ ไม่ยอมละทิ้งกิจกรณียที่บำเพ็ญโดยชอบธรรม

๑๐) อวิโรธนะ มิปฏิบัติคลาดจากธรรม คือ ประพฤติมิให้ผิดจากประศาสนธรรม อันถือ ประโยชน์สุขความดีงามของรัฐและราษฎรเป็นที่ตั้ง อันใดประชากรราษฎรปรารถนาโดยชอบธรรม ก็ไม่ขัด ขืนการใดจะเป็นไปโดยชอบธรรม เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ก็ไม่ขัดขวางวางองค์เป็นหลักหนักแน่น ในธรรมคงที่ ไม่มีความเอนเอียงหวั่นไหว เพราะถ้อยคำดีร้ายลากสักการะ หรืออิฏฐารมณ์อนิฏฐารมณ์

^{๑๘} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **ธรรมนุญชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ, ๒๕๔๐), หน้า ๒๒-๒๔.

ใดๆ สถิตมั่นในธรรม ทั้งส่วนยุติธรรม คือความเที่ยงธรรมกิติ นิติธรรม คือระเบียบแบบแผนหลักการปกครอง ตลอดจนชนบทรณนิยมประเพณีอันดีงามกิติ ไม่ประพฤติให้เคลื่อนคลาดวิบัติไป

พุทธทาสภิกขุ กล่าวว่า ทศพิธราชธรรม ๑๐ ประการ เป็นสิ่งที่จะนำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรือง ความสงบสุข สันติภาพ ความเป็นผู้เป็นอิสระเหนือความทุกข์เหนือปัญหาทุกอย่างทุกประการ จึงขอให้พิจารณากันดังต่อไปนี้^{๑๙}

๑) “ทานัง” ทาน การให้ในที่นี้หมายถึง ให้วัตถุภายนอกเป็นสิ่งของอะไรต่างๆ โดยต้องมีผู้รับโดยตรง มันจึงเป็นการให้ที่เรียกว่า ทานัง คือทาน ให้แล้วมันก็มีผลเป็นความผูกพันเป็นการสร้างสรรค์ความสงบสุข

๒) “สี้ลัง” สี้ลัง ภาวะปกติ สี้ละ แปลว่า ปกติ ภาวะปกติ ไม่มีอะไรวุ่นวาย รวมทั้งการปฏิบัติเพื่อให้เกิดภาวะเช่นนั้นด้วย นี้เรียกว่า สี้ลัง สี้ละ

๓) “ปริจาคัง” คือบริจาค คือเป็นการให้ แต่เป็นการให้ในภายในทางจิตใจ ไม่ต้องมีผู้รับก็ได้ มันต่างจากทานัง : ทานัง ให้อย่างมีผู้รับ บริจาคัง ให้อย่างไม่ต้องมีผู้รับ บริจาคสิ่งที่ไม่ควรมีอยู่ในตน อะไรที่ไม่ควรมีอยู่ในตน บริจาคออกไปๆ นี้เรียกว่าสละสิ่งที่ไม่ต้องมีผู้รับ ไม่เข้ากับคำว่า “ทาน” มักจะอธิบายไปเข้ากับคำว่าทาน นั้นไม่สำเร็จประโยชน์ “ทาน” ให้ซึ่งวัตถุภายนอก มีผู้รับ “บริจาค” ให้ซึ่งสิ่งที่ไม่ควรมีอยู่ในตัวไม่ต้องมีผู้รับ

๔) “อาชชะวัง” ความซื่อตรง ความเปิดเผย ไม่เกิดโทษเกิดภัย ไม่เกิดอันตรายใด ๆ เป็นที่ไว้วางใจได้ ซื่อตรงตั้งแต่ตนเอง คือความเป็นมนุษย์ของตนเอง และซื่อตรงต่อผู้อื่นซึ่งเกี่ยวข้อง โดยสรุปมันก็เป็นซื่อตรงต่อหน้าที่ ที่จะต้องทำอีกนั่นแหละ ทำหน้าที่ให้ถูกต้อง ให้ซื่อตรง ให้เพียงพอ ให้เหมาะสม แก่ความเป็นมนุษย์ นี้เรียกว่าความซื่อตรง

๕) “มัททะวัง” มัททะ แปลว่า ความอ่อนโยน ความอ่อนโยนภายนอกคืออ่อนโยนต่อบุคคลซึ่งเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เป็นการสร้างสรรค์ซึ่งความรัก ความสามัคคี นี่ก็เป็นความอ่อนโยนภายนอกและความอ่อนโยนภายใน คือความอ่อนโยนของจิตใจคือจิตที่อบรมไว้ดีแล้วมีความเหมาะสมถูกต้องอ่อนโยนพร้อมที่จะใช้ทำหน้าที่ใด ๆ ก็ได้ เหมือนขี้ผึ้งที่อ่อนดีแล้ว จะปั้นเป็นอะไรก็ได้ จิตที่อ่อนโยนแล้วเหมาะสมที่จะปฏิบัติธรรมะอันสูงขึ้นไปได้ทุกอย่างทุกประการ จนสำเร็จประโยชน์

๖) “ตะปัง” ตะปะ ตะปะ ปกติหมายถึงวิริยะ ความพากเพียร ความบากบั่นความก้าวหน้า ไม่ถอยหลัง ความไม่หยุดอยู่กับที่ มีคุณสมบัติเผาผลาญกิเลสและความชั่วโดยประการทั้งปวง ในที่นี้จะระบุไปยังสิ่งที่เรียกว่าอิทธิบาททั้ง ๔ ประการ ก็ได้ เป็นตะปะเผาผลาญกิเลส

๗) “อภักกั” ไม่โกรธ ตัวหนังสือแปลว่า ไม่กำเริบ ไม่มีความกระกำเริบในภายในคือกลุ่มอยู่ในใจ ไม่มีความกำเริบภายนอก คือ ประทุษร้ายบุคคลอื่น ไม่กำเริบทั้งภายในไม่กำเริบทั้งภายนอก เรียกว่า “อภักกั” ทุกคนก็จะรู้จักได้ง่ายไม่ต้องอธิบาย

๘) “อะวิหิงสา” อวิหิงสา ไม่เบียดเบียน ไม่มีการกระทำ อันเบียดเบียนอันกระทบกระทั่งตนเองหรือผู้อื่น เบียดเบียนผู้อื่นนั้นรู้จักกันดี แต่ที่เบียดเบียนตนเองนี้บางทีก็ไม่ค่อยจะรู้จัก คือถ้าเป็นการทำตนเองให้ลำบากเปล่า ๆ ก็เป็นการเบียดเบียนตนเอง เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นจะต้องทำ ไม่จำเป็นจะต้องทำ

^{๑๙} พุทธทาสภิกขุ, **ทศพิธราชธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๙), หน้า ๒๒-๒๕.

ตนเองให้ลำบาก เหมือนที่ทำงานเกินกว่าเหตุ ทำแต่พอดีก็ไม่ต้องมีความลำบาก ถึงจะมีความลำบากก็ไม่ใช่ว่าเป็นความลำบากที่ว้าเหว่ที่เจนนานหรือจะกระทำได้

๙) “ขันติ” ขันติ อดทน รอได้ คอยได้ คำนี้บางทีก็แปลว่าความสมควรนั้นก็มีความหมายเดียวกันแหละ เพราะเราอดทนได้ คอยได้ ก็สมควรแก่ความเป็นผู้ที่จะทำอะไรได้สำเร็จ ถ้าไม่อดทน รอไม่ได้ คอยไม่ได้ ก็เป็นบ้าตลอดเวลา ยิ่งเป็นผู้ใหญ่เท่าไรจะต้องอดทนเท่านั้น อย่าเข้าใจว่าจะต้องเอาความอดทน หรือต้องอดทนนั้นไปไว้แก่ฝ่ายผู้น้อยนั้นไม่ถูก ยิ่งเป็นผู้ใหญ่ จะต้องอดทนต่อความโง่งของผู้น้อย เพราะผู้น้อยเขามักจะเป็นคนโง่ เป็นคนโง่ไม่สมประกอบ หรือไม่สามารถใด ๆ เท่ากัน ทำให้เกิดปัญหาขึ้น ซึ่งทำให้ฝ่ายผู้ใหญ่ต้องอดทน ถึงรู้ว่าความอดทนเป็นเรื่องของฝ่ายผู้ใหญ่ ไม่ใช่ฝ่ายผู้น้อย ยิ่งเป็นผู้ใหญ่มากเท่าไรยิ่งจะต้องอดทนมากขึ้นเท่านั้น ยิ่งมีผู้อยู่ในบังคับบัญชามากเท่าไร ยิ่งจะต้องมีความอดทนมากขึ้นเท่านั้น มิฉะนั้นจะไม่ประสบความสำเร็จ

๑๐) “อะวิโรคะ” อะวิโรคะ แปลว่า ความไม่มีอะไรพิรุณ ไม่มีอะไรวิรุณ หรือพิรุณคือ ไม่ผิดไปจากแนวแห่งความถูกต้อง คำว่า พิรุณ หมายความว่า ผิดไปจากแนวแห่งความถูกต้องที่จะนำมาซึ่งจะนำความผิดพลาด คืออันตราย หรือทุกข์โศกโดยประการทั้งปวง “อะวิโรคะ” แปลว่า ไม่มีอะไรที่พิรุณ คือ ผิดไปจากทางที่ควรจะเป็น คำว่าไม่มีอะไรพิรุณนี้ อาจจะขยายใจความออกไปได้ ถึงตัวเป็น สัมมันตะ คือ ความถูกต้อง ๑๐ ประการ ได้แก่ อริยมรรค มืองค์ ๘ ประการ คือ ถูกต้องในความคิดความเห็น ถูกต้องในความปรารถนา ถูกต้องในการพูดจาถูกต้องในการทำงาน ถูกต้องในการดำรงชีพ ถูกต้องในการพากเพียร ถูกต้องในการมีสติควบคุมตัว ถูกต้องในความมีสมาธิคือจิตอันมั่นคง และในที่สุด ก็มีความถูกต้องในเรื่องของความรู้ขั้นสุดท้าย และก็ถูกต้องในผล คือความหลุดพ้นจากความทุกข์อย่างถูกต้อง นี้ คำว่า “ไม่มีพิรุณ” คือมีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ทุกอย่างทุกประการ ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง สมกับที่อยู่เป็นข้อรังท้ายข้อสำคัญที่สุดมักจะอยู่รังท้ายอย่างนี้ แล้ว “อะวิโรคะ” ความไม่มีอะไรพิรุณนี้เป็นเรื่องปัญญาอย่าได้เข้าใจว่า ทำไม่ในทศพิธราชธรรมทั้ง ๑๐ นี้ ไม่มีคำว่าปัญญา มีข้อปัญญา ปัญญาอย่างยิ่งที่ข้อสุดท้าย คือ “อะวิโรคะ” ความไม่มีอะไรพิรุณ เป็นอันว่าหลักสำคัญทั้งหมดมีอยู่ในทศพิธราชธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เรียกว่า ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นตัวพรหมจรรย์ในพระพุทธศาสนา ดังนั้นทศพิธราชธรรมจึงประกอบด้วยอยู่ด้วยไตรสิกขาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

พระเจริญ สุวฑฺฒโน กล่าวว่า ทศพิธราชธรรม มี ๑๐ องค์ประกอบ คือ^{๒๐}

๑) ทาน หมายถึง มีการช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์เมื่อถูกภัยพิบัติ มีการสละทรัพย์สิ่งของ ๆ ตน เพื่อสาธารณประโยชน์ มีการให้ความรู้ในด้านการศึกษาตามสาขาต่าง ๆ มีการสร้างแหล่งเรียนรู้ตามสถานที่สาธารณะ มีการให้อภัยแก่บุคคลผู้มีจิตสำนึกผิด

๒) ศีล หมายถึง มีการรักษา กาย วาจา ใจ ให้เป็นปกติ การรักษาความสุจริตต่อหน้าที่ทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีการประพฤติตนตามธรรมเนียมครองธรรม มีการประกอบสัมมาชีพโดยสุจริต มีการละเว้นจากการทำผิดศีลอย่างเด็ดขาด

^{๒๐} พระเจริญ สุวฑฺฒโน, **ทศพิธราชธรรมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๗๑.

๓) ปริจาคะ หมายถึง มีความเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมีการให้สิ่งของแก่ผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มีการเกื้อกูลค่าจุนผู้ที่ขัดสนขาดแคลน มีการสงเคราะห์ญาติตามตามโอกาสอันสมควร การยอมเสียสละอวัยวะร่างกายเพื่อผู้อื่น

๔) อาชวะ หมายถึง มีการบริหารงานอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีอคติ มีความซื่อตรงไม่ทุจริตต่อหน้าที่การงานเพื่อหาผลประโยชน์ มีภาพลักษณ์การแสดงออกที่น่าเชื่อถือได้ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น การให้บริการแก่สังคมด้วยความชอบธรรม

๕) มัทวะ หมายถึง มีการวางตัวให้เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของตนเอง มีการคิดดีพูดดี ทำดี และรู้จักการอ่อนน้อมถ่อมตน การรู้จักทำจิตใจให้เป็นกลางไม่เอนเอียงตามกระแส มีความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี มีความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์ประสบสุข

๖) ตปะ หมายถึง การข่มความทะยานอยากได้ในสิ่งที่เกินความจำเป็น มีการสวดมนต์เพื่อให้จิตใจสงบตามศาสนาของตน มีการสร้างจิตสำนึกความละอายและเกรงกลัวให้มีขึ้นในตัว การรู้จักอดทนอดกลั้น ต่ออารมณ์ที่มากกระทบ มีการรักษาจิตไม่ให้ความโลภ โกรธ หลงครอบงำ

๗) อักโกธะ หมายถึง การมีจิตใจที่ดีไม่มุ่งร้ายต่อผู้อื่นด้วยกาย วาจา และใจ การรู้เท่าทันอารมณ์ปัจจุบันว่าเรากำลังทำอะไรอยู่ ถึงมีผู้มากล่าวว่าร้ายก็สามารถทำจิตใจให้เป็นปกติได้ มีการแผ่เมตตาจิตไปให้ผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ การรู้จักให้อภัยและทำความเข้าใจผู้อื่น

๘) อวิโรธนา หมายถึง มีการไม่เอารัดเอาเปรียบผู้ที่เสียโอกาสและด้อยกว่า การไม่สร้างหนี้ให้แก่ตนและครอบครัว การไม่เลือกปฏิบัติกับเพื่อนร่วมอาชีพ การไม่ใช้อำนาจจนเกินขอบเขต การวางตัวเป็นกลางให้เป็นธรรมกับทุกฝ่าย

๙) ขันติ หมายถึง มีความอดทนต่อการเจ็บไข้ ไม่สบายกาย การไม่หวั่นไหวต่อคำนิทาและสรรเสริญ การไม่ละทิ้งการงานหน้าที่ไปโดยมิชอบ มีความอดทนต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงาน มีความอดทนต่ออำนาจกิเลสของตน

๑๐) อวิโรธนะ หมายถึง มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย การยึดเอาผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง การไม่เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีเลวเสีย มีการดำเนินชีวิตไปตามกรอบของกฎหมายและศาสนา ความเป็นบุคคลผู้ตั้งมั่นในความยุติธรรม

พระชัยวัฒน์ ธมฺมวฑฺฒโน กล่าวว่า คำว่า “ทศพิธราชธรรม” เป็นคุณธรรมที่โบราณบัณฑิตได้บัญญัติไว้ก่อนสมัยพุทธกาล ซึ่งพระมหากษัตริย์ในอดีตได้ทรงถือปฏิบัติมาเป็นพระราชจริยาวัตร แม้บุคคลผู้มีใช้พระเจ้าแผ่นดินก็ควรเจริญรอยตาม โดยนำเอาหลักธรรม ๑๐ ประการนี้ มาปฏิบัติในการบริหารการปกครอง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดความสวัสดิ์ในสังคม ตามอุดมการณ์แห่งการปกครองยิ่ง ๆ ขึ้นไป อันว่าคุณสมบัติของนักบริหารหรือนักปกครอง หรือ ผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน ตั้งแต่พระราชามหากษัตริย์ ตลอดจนนักบริหารหรือนักปกครองทั่วไป ที่เรียกว่า ทศพิธราชธรรม มีทั้งสิ้น ๑๐ ประการ ดังนี้^{๒๑}

^{๒๑} พระชัยวัฒน์ ธมฺมวฑฺฒโน, ๙๙ ธรรมวาทะ-ข้อคิด, (กรุงเทพมหานคร : เลียงเชียงการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๗-๒๐.

๑) ทาน นักบริหารหรือนักปกครองต้องรู้จักบำเพ็ญตนเป็นผู้ให้ เป็นนักเสียสละ โดยมุ่งปกครองหรือทำงานเพื่อให้เขาได้ มิใช่หมายจะเอาจากเขา รู้จักเอาใจใส่ดูแล จัดสรรสงเคราะห์ อนุเคราะห์ ให้ประชาชนหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับประโยชน์สุข ได้รับความสะดวกปลอดภัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เดือดร้อน และให้ความสนับสนุนแก่ผู้บำเพ็ญคุณงามความดี เช่น ให้งานให้เลื่อนยศเลื่อนฐานะ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ทอดทิ้งดูดาวยามทุกข์ยาก เข้าลักษณะที่ว่า “ยามปกติก็เรียกใช้ ยามเจ็บไข้ก็รักษา” ยามต้องการคำแนะนำปรึกษา ก็ช่วยให้แสงสว่าง แนะนำ คือบอกอุบายให้รู้ นำ คือทำให้ดูเป็นแบบอย่าง แม้หากผู้น้อยผิดพลาดไปบ้าง โดยมีได้ตั้งใจ ผู้ใหญ่ก็ต้องรู้จักให้ออกโอกาสแก้ไข ให้อภัยให้น้ำใจ นี่เป็นเหตุนำมาซึ่งความสามัคคีในหมู่คณะ เพราะ “ถ้าไม่มีการให้อภัยผิดและไม่คิดที่จะลืมซึ่งความหลัง จะหาสามัคคียากลำบากยิ่ง ความพลาดพลั้งย่อมมีทั่วทุกคน” นี่เป็นคุณสมบัติของผู้นำข้อที่ ๑

๒) ศิล ผู้ปกครอง ต้องมีความประพฤติดีงาม รู้จักรักษาความซื่อสัตย์สุจริต รักษาเกียรติคุณ ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างและเป็นที่เคารพนับถือของประชาชน มิมีข้อที่ผู้ใดจะดูหมิ่นดูแคลนได้ ก่อให้เกิดความไว้วางใจ เลื่อมใสในผู้นำ รวมความว่า การรักษาศีลโดยเฉพาะศีลห้า นั้น ความมุ่งหมายก็คือรักษาตนเองไว้มิให้เสียหาย เป็นการปิดช่องทางที่จะนำความเสียหายมาสู่ตนได้ถึง ๕ ทาง ด้วยกัน คือ

ศีลข้อที่ ๑ ป้องกันทางที่ตนจะเสียหายเพราะความโหดร้าย

ศีลข้อที่ ๒ ป้องกันทางที่ตนจะเสียหายเพราะความใจอยาก

ศีลข้อที่ ๓ ป้องกันทางที่ตนจะเสียหายเพราะความมากรัก

ศีลข้อที่ ๔ ป้องกันทางที่ตนจะเสียหายเพราะความปากชั่ว

ศีลข้อที่ ๕ ป้องกันทางที่ตนจะเสียหายเพราะความมัวเมา

หมายความว่า ชีวิตของผู้คนทั้งหลายไม่ว่าผู้ใหญ่หรือผู้น้อย มักจะพังทลายไปเพราะ ๕ เรื่องเหล่านี้ คือ

ความโหดร้ายในสันดาน ๑

ความอยากได้ในทรัพย์สินของผู้อื่นในทางที่ผิด ๆ ๑

ความฟุ้งซ่านในทางกามเกี่ยวกับเพศตรงข้าม ๑

ความไม่มีสัจจะประจำใจ ๑

ความประมาทขาดสติสัมปชัญญะ ๑

รวมเรียกง่าย ๆ ว่า โหดร้าย ใจอยาก มากรัก ปากชั่ว มัวเมา หรือ โหดร้าย มือไว ใจเร็ว ขี้ปดหมดสติ แต่ถ้ามีศีลกำกับควบคุมแล้ว กายกรรม วาจากรรม มโนกรรม ก็จักไม่นำความวิบัติเสียหายมาให้แก่ตน ทั้งผู้นำและผู้ตาม นี่เป็นคุณสมบัติของผู้นำข้อที่ ๒

๓) บริจาค การบำเพ็ญกิจด้วยเสียสละ คือสามารถเสียสละความสุข ความสำราญเป็นต้น ตลอดจนชีวิตของตนได้ เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง นักบริหารและนักปกครองนั้น หากเห็นแต่ประโยชน์ตน ก็เป็นคนสกปรก ไม่สามารถทำงานเพื่อบ้านเมืองได้ กว้างขวาง เพราะคนเห็นแก่ตนแก่ตัวนั้น เป็นผู้ที่มีจิตใจคับแคบ ย่อมจักไม่ได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย และอำนาจนำความเสียหายมาสู่ประเทศชาติ สังคมได้มากแต่หากผู้นำเป็นนักเสียสละ มีจาคะธรรม ก็ย่อมสามารถที่จะเป็นผู้นำที่บันดาลประโยชน์สุขให้เกิดได้อย่างไพศาล ฉะนั้น วิญญานของผู้นำ จึงได้แก่

ความเป็นนักเสียสละ สมเด็จพระบรมศาสดาได้ตรัสไว้ว่า “พึงสละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ พึงสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต พึงสละชีวิตเพื่อรักษาธรรม” นี่เป็นยอดของนักเสียสละ เป็นคุณสมบัติของผู้นำข้อที่ ๓

๔) อาชวะ การปฏิบัติภาระโดยซื่อตรง ไม่คด ไม่โกง ไม่กอบโกย ไม่โกงกิน ไม่แสสร้งแกล้ง มายาหาผลประโยชน์ในทางมิชอบ แต่ปฏิบัติโดยสุจริต ข้อนี้สมเด็จพระบรมพิตร ได้พระราชทานพระบรมราโชวาท ในการเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒ ณ พระที่นั่งอัมรินทรวินิจฉัย ความตอนหนึ่งว่า “ความเจริญมั่นคงทั้งนั้นจะสำเร็จผลเป็นจริงได้ ก็ด้วยทุกคนทุกฝ่ายในชาติ มุ่งที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตน ให้เต็มกำลัง ด้วยสติรู้ตัว ด้วยปัญญา รู้คิด และด้วยความสุจริตจริงใจ โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าส่วนอื่น ๆ” ความสะอาดในการปฏิบัติหน้าที่ก็ตีความซื่อตรงในการปฏิบัติหน้าที่ที่ดี ฝรั่ง เรียกว่า “คลีน” และ “เคลียร์” ได้แก่ สะอาดโปร่งใส และตรวจสอบได้ มีความจริงใจต่อประชาชนและประเทศชาติ อันว่าความซื่อสัตย์ซื่อตรงที่ผู้นำทุกชั้นจะพึงระวังและปฏิบัติให้ได้โดยเคร่งครัดนั้น เช่น

(๑) ซื่อตรงต่อบุคคล ได้แก่ ไม่คิดคดทรยศต่อมิตร และผู้มีพระคุณ

(๒) ซื่อตรงต่อเวลา ได้แก่ การทำงานตรงกับเวลานาที ที่กำหนดหมาย ไม่เอาเวลาราชการไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว

(๓) ซื่อตรงต่อวาจา ได้แก่ รับปากรับคำไว้กับใครอย่างไร ก็พยายามปฏิบัติให้ได้ตามนั้น

(๔) ซื่อตรงต่อหน้าที่ ได้แก่ ตั้งใจทำงานตามที่ได้รับมอบหมายให้เกิดผล ไม่ละทิ้งเสียกลางคัน

(๕) ซื่อตรงต่อความดี ได้แก่ รักษาความดีที่เรียกว่า “ธรรม” ไว้มิให้เสียหายเช่น ความเที่ยงธรรม ความยุติธรรม ความชอบธรรม และความเป็นธรรม

(๖) ซื่อตรงต่อตนเอง ได้แก่ การไม่โกหกตนเอง ซื่อสัตย์สุจริตต่ออุดมการณ์ของตน เอาเหตุผลเข้าปรับปรุงกับเหตุการณ์อันเป็นแนวความคิดของตน ไม่ฝืนใจประพฤติดำเนินปฏิบัติสิ่งที่ไม่ดีงาม ผิดจากปณิธานของตน นี่เป็นคุณสมบัติของผู้นำข้อที่ ๔

๕) มัทวะ การแสดงกิริยาอ่อนโยน อ่อนน้อม เป็นคนไม่แข็งกระด้าง ปราศจากมานะทิฐิ มีอัธยาศัยไมเย่อหยิ่ง หรือหยาบคาย ไม่เป็น “ท้าวพระยาลิ้มกัน ต้นไม้ลิ้มดิน ปักชนลิ้มไพร” นี่เป็นคุณสมบัติของผู้นำข้อที่ ๕

๖) ตบะ การใช้ความเพียรเพื่อเผาผลาญกิเลสตัณหา มิให้เข้ามาครอบงำจิตเห็นผิดเป็นชอบ รู้จักระงับยับยั้งซึ่งใจได้ ไม่หลงใหลหมกมุ่นในความสุขสำราญและการปรนเปรอ มีความเป็นอยู่อย่างสม่าเสมอ มุ่งมั่นในอันที่จะบำเพ็ญเพียรทำกิจในหน้าที่ให้สมบูรณ์ นี่เป็นคุณสมบัติของผู้นำข้อที่ ๖

๗) อักโกธะ รู้จักใช้เหตุผล ไม่เกรี้ยวกราดปราศจากเหตุผล และไม่กระทำการด้วยอำนาจความโกรธ มีเมตตาธรรมประจำใจ รู้จักระงับความขุ่นเคืองแห่งจิต และมีวินิจฉัย ตลอดจนการกระทำด้วยจิตอันสุขุม รอบคอบ เยือกเย็น นี่เป็นคุณสมบัติของผู้นำข้อที่ ๗

๘) อวิหิงสา ความเป็นผู้ไม่หลงระเห็จในอำนาจ ไม่บีบคั้นกดขี่ มีความกรุณา ไม่หาเหตุเบียดเบียนลงโทษด้วยอาชญาแก่ผู้ได้บังคับบัญชา หรือประชากรราษฎร์ ด้วยอำนาจความอาฆาตเกลียดชัง นี่เป็นคุณสมบัติของผู้นำข้อที่ ๘

๙) ขันติ ความเป็นผู้อดทนต่อกระแสอกุศลที่มากระทบ ตลอดถึงอดทนต่องานที่ตรากตรำต่อความเหนื่อยยาก ถึงจะลำบากกายนำเหนื่อยหน่ายเพียงไร ก็ไม่ท้อแท้ ไม่ท้อถอยไม่หมดกำลังใจ ไม่ละทิ้งกิจการงานที่ทำโดยชอบธรรม นี่เป็นคุณสมบัติของผู้นำข้อที่ ๙

๑๐) อวิโรธนะ ความเป็นผู้ประพจน์ให้ผิดพลาดจากศีลธรรม กฎหมาย ระเบียบวินัย ขนบประเพณี อันดีงามของบ้านเมือง ถือประโยชน์สุขความดีงามของรัฐและปราชญ์เป็นที่ตั้ง สติมั่นในธรรมทั้งส่วนยุติธรรม คือความเที่ยงธรรมก็ดี นิติธรรม คือระเบียบแบบแผนหลักการปกครอง ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามดังกล่าวแล้วก็ดี ไม่ประพจน์ให้พลาด ไม่ปฏิบัติให้เคลื่อนจนกลายเป็นวิปริตผิดเพี้ยนไป นี่เป็นคุณสมบัติของผู้นำข้อสุดท้าย

สุเมธ ตันติเวชกุล กล่าวว่า ทศพิธราชธรรม เป็นธรรมะสำหรับพระราชาเพื่อทรงปฏิบัติพระราชกิจซึ่งมีอยู่ ๑๐ ประการ และเป็นธรรมะที่ข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพึงเจริญรอยเบื้องพระยุคลบาท ได้แก่^{๒๒}

๑) ทาน หรือการให้ หมายถึงการพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ การทรงเสียสละพระกำลังในการปกครองแผ่นดิน การพระราชทานพระราชดำริอันก่อให้เกิดสติปัญญาและพัฒนาชาติ การพระราชทานเสรีภาพอันเป็นหัวใจแห่งมนุษย์

๒) สีล หรือการตั้งและทรงประพฤติพระราชจริยานุวัตรพระกายพระวาจาให้ปราศจากโทษ ทั้งในการปกครอง อันได้แก่กฎหมายและนิติราชประเพณี และในทางพระศาสนาอันได้แก่เบญจศีลมาเสมอ

๓) ปริจจาค์ หรือการบริจาค อันได้แก่การที่ทรงสละสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์หรือมีประโยชน์น้อย เพื่อสิ่งที่ดีกว่า คือเมื่อถึงคราวก็สละได้แม้พระราชทรัพย์ไปจนพระชนม์ชีพ พระโลหิต เพื่อรักษารัฐตามหน้าที่ของพระองค์

๔) อาชชว หรือความซื่อตรง อันได้แก่การที่ทรงซื่อตรงในฐานะที่เป็นผู้ปกครองดำรงอยู่ในสัตย์สุจริต ซื่อตรงต่อพระราชสัมพันธ์มิตรและอาณาประชาราษฎร์

๕) มหทวิ หรือทรงเป็นผู้มีอัธยาศัยอ่อนโยน เคารพในเหตุผลที่ควร ทรงมีสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโสและอ่อนโยนต่อบุคคลที่เสมอกันและต่ำกว่า

๖) ตป หรือความเพียรที่แผดเผาความเกียจคร้าน คือการที่พระมหากษัตริย์ทรงตั้งพระราชอุตสาหะปฏิบัติพระราชกรณียกิจให้เป็นไปด้วยดี โดยปราศจากความเกียจคร้าน

๗) อภโกธ หรือความไม่แสดงความโกรธให้ปรากฏ ไม่พยายามมุ่งร้ายผู้อื่น แม้จะลงโทษผู้ทำผิดก็ตามแต่เหตุผล และสำหรับพระมหากษัตริย์นั้น ต้องทรงมีพระเมตตาไม่ทรงก่อเวรแก่ผู้ใด ไม่ทรงพระพิโรธโดยเหตุที่ไม่ควร และแม้จะทรงพระพิโรธก็ทรงข่มเสียให้สงบได้

๘) อวิหิงสา คือทรงมีพระราชอัธยาศัย กอปรด้วยพระมหากรุณาไม่ทรงก่อทุกข์หรือเบียดเบียนผู้อื่น ทรงปกครองประชาชนดังบิดาปกครองบุตร

๙) ขนติ คือการที่ทรงมีพระราชจริยานุวัตรอันอดทนต่อสิ่งทั้งปวง รักษาพระราชหฤทัย และพระอาการ พระกาย พระวาจาให้เรียบร้อย

^{๒๒} สุเมธ ตันติเวชกุล, *ใต้เบื้องพระยุคลบาท*, (กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๔๓), หน้า ๒๗๒-๒๗๓.

๑๐) อวิโรธน คือการที่ทรงตั้งอยู่ในชัตติยราชประเพณี ไม่ทรงประพฤติดิจจากพระราชจริยานุวัตร นิติศาสตร์ ราชศาสตร์ ไม่ทรงประพฤติกเลียดจากความยุติธรรม ทรงอุปถัมภ์ยกย่องคนที่มี ความชอบ ทรงบำราบคนที่มีความรับผิดชอบโดยปราศจากอำนาจอคติ ๔ ประการและไม่ทรงแสดงให้เห็นด้วย พระราชหฤทัยยินดียินร้าย

วิสิษฐ เดชกุญชร กล่าวว่า พระเจ้าอยู่หัวใช้อะไรเป็นตำราในการทำงานของท่านท่านไม่เคย รับสั่ง อยากจะรู้ลองไปค้นเอา พระบรมราชาว่าที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ มาอ่านแล้วจะพบว่าตำรา แฝงอยู่ในนั้น ผมเองใช้เวลาหลายปีกว่าจะตระหนักว่า พระเจ้าอยู่หัวทรงมีตำรา เป็นตำราที่ท่านทั้งหลาย ต้องศึกษาขาดไม่ได้ คือ ทศพิธราชธรรม ซึ่งอยู่ในพระไตรปิฎก “ทศพิธราชธรรม” แปลว่า ธรรมะของ พระราชา แต่ขอให้เข้าใจตรงกันว่า ใครก็ตาม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปกครองบ้านเมืองต้องใช้ธรรมะข้อ เดียวกันนี้ด้วย เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่ข้างหน้าผมเวลานี้ ต้องรู้จัก ทศพิธราชธรรม ทั้งหมด แล้ว ขอแนะนำว่า ต่อไปนี้ขอให้ใช้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพราะท่านกำลังทำงานถวายพระ เจ้าอยู่หัวอยู่ ทำงานอย่างเดียวกับพระเจ้าอยู่หัวแต่ในขอบเขตที่แคบลงมา ปริมาณอาจจะน้อยกว่า ใน หลวงรับผิดชอบทั้งประเทศแต่ท่านทั้งหลายรับผิดชอบเพียงท้องถิ่นของท่านเท่านั้น ทศพิธราชธรรมนั้น ประกอบด้วย^{๒๓}

๑) ทาน คำว่าทาน มักจะแปลตามตัวว่าการให้ แต่การให้แบบทศพิธราชธรรมนั้นไม่ได้ หมายความว่าแจกเงินเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงการสละทรัพย์สิ่งของ บำรุงเลี้ยงดูช่วยเหลือชาวบ้านและ การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมถึงการให้คำแนะนำให้กำลังใจด้วย สิ่งเหล่านี้ผมได้เห็นมาตลอดตั้งแต่ เริ่มรับราชการถวายท่านจนกระทั่งบัดนี้ พระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นกำลังใจของประเทศ พระราชทานกำลังใจ ให้ชาวบ้านเสมอมา

๒) ศีล ในหลวงของเราทรงศีลและทรงปฏิบัติพระสมาธิมาตลอด ทรงเปี่ยมด้วยพระเมตตา ไม่ ทรงฆ่าและไม่โปรดการรังแกผู้อื่น สัตว์อื่น ชีวิตอื่น ในขบวนเสด็จทุกครั้งจะมีพระราชกระแสรับสั่งมาอย่าง ชัดเจนทุกครั้งว่า ห้ามทำอันตรายชีวิตสัตว์ เพราะฉะนั้นรถขบวนเสด็จพระราชดำเนินที่วิ่งไปนั้นต้องหยุด ให้เปิด หรืองูบ้างข้ามถนน ภาพอย่างนี้เห็นบ่อย ๆ แล้วเกิดขึ้นตลอดเวลา แม้แต่ตัวแยมที่พระราชวังไกล กังวลหากใครรังแกจะต้องถูกปรับเป็นเงิน ๒๕บาท ในสมัยนั้น ข้อที่ผมอยากจะฝากท่านทั้งหลายไว้คือ ศีลข้อ ๔ เพราะข้อนี้ใครจะเก่งแค่ไหนก็อดไม่ได้ที่จะล่วงเกินบ่อย ๆ โกหก พูดคำหยาบ เพ้อเจ้อ ส่อเสียด ไร้สาระ อยู่ในข้อนี้หมด ใครอยู่ในวังจะไม่เคยได้ยินคำหยาบหรือแม้แต่กระด้างจากพระโอษฐ์ของในหลวง หรือพระราชินี ไม่เคยรับสั่งอะไรให้เรากระเทือนใจเลยแม้จะอยู่ในภาวะที่เรียกว่าทรงกริ้วเต็มที่

๓) ปริจจาคะ คือบริจาคเรามักจะนึกว่าบริจาคกับทานเป็นอันเดียวกัน บริจาคกินความถึง ความเสียสละไม่ใช่ให้เฉย ๆ เสียสละความสุขของตัวเองหรือแม้แต่ชีวิต เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน นี่ คือคำอธิบายว่าทำไมทรงพระประชวรแล้วยังไม่เลิกทำงาน ทำไมที่ไหนมีอันตรายจึงสู้สุดส่าห์เสด็จพระราช ดำเนินไป เพราะเหตุว่าทรงมีปริจจาคะนั่นเอง ท่านผู้นำท้องถิ่นทั้งหลายต้องโดยเสด็จจะครับ อย่าเห็นแก่ เหนื่อยยาก อย่าเห็นแก่อันตราย ถ้าชาวบ้านเขาอยู่ เราต้องอยู่ ชาวบ้านเขาสู้ เราต้องสู้

^{๒๓} วิสิษฐ เดชกุญชร, วันพ่อแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร : อำนวยเวกการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๑๐-๑๑.

๔) อาชชวะ แปลว่า ความซื่อตรง ไม่มีมารยา ทำงานด้วยความสุจริต จริใจ ไม่หลอกลวงประชาชน

๕) มัททวะ แปลว่า ความอ่อนโยน ในหลวงของเราทรงเปี่ยมไปด้วยพระเมตตาและพระกรุณา ไม่มีหยาบคายให้เห็น

๖) ตปะ แปลว่า การเผาไหม้ และหมายรวมถึงความสามารถในการที่จะเผาสิ่งที่เปื้อนกิเลส ตัณหา ไม่ให้ครอบงำตน รู้จักระงับยับยั้ง ขมใจ ไม่หลงใหลหมกมุ่นอยู่ในความสุขสำราญฟุ้งเฟ้อ แต่มีความเป็นอยู่สม่ำเสมอหรืออย่างสามัญ มุ่งแต่จะทำหน้าที่ให้สำเร็จให้บริบูรณ์เท่านั้น

๗) อักโกธะ แปลว่า ไม่โกรธ เมื่อไม่มีความโกรธเป็นเจ้าเรือนก็จะทำให้ดำรงความเป็นธรรมไว้ได้ มีเมตตา รู้จักระงับความขุ่นเคืองใจ ใจสงบเสียแล้วการทำงานอย่างอื่นก็สบายเป็นอุทาหรณ์สำหรับท่าน ผู้นำชุมชนทั้งหลายด้วย อย่าโกรธ โกรธเผาตัวเองและเผาคนอื่นด้วยเป็นนายอย่าโกรธลูกน้อง อย่าประจานลูกน้องในที่ประชุม เพราะทำอย่างนั้นเท่ากับสร้างศัตรูเพิ่มขึ้นและเป็นศัตรูตลอดชีวิตเป็นการสร้างศัตรูที่ง่ายที่สุด

๘) อวิหิงสา แปลว่า ความไม่เบียดเบียน ไม่บีบคั้น ไม่กดขี่ ไม่หลงอำนาจขาด กรุณา ไม่หาเรื่องลงโทษ ไม่อาฆาต ไม่เกลียดชัง

๙) ขันติ แปลว่า ความอดกลั้น มีใช้หมายถึงเพียงว่าจะไม่แสดงอะไรออกมาเท่านั้น แต่ หมายถึงอดกลั้นที่จะไม่ทำในสิ่งที่ตนเองรู้ว่าผิดบาปด้วย

๑๐) อวิโรธนะ แปลว่า ความไม่คลาดธรรมดา หมายความว่า ดำรงตัวให้ถูกต้องสอดคล้องกับประเพณีนิติธรรม ระเบียบข้อบังคับกฎหมาย โดยไม่เอนเอียง ไม่กวัดแกว่งออกไปจากความถูกต้องทำนองคลองธรรม

กมล ฉายาวัณณะ กล่าวว่า ทศพิธราชธรรมเป็นธรรมปฏิบัติ ๑๐ ประการ ของผู้ที่จะเป็นพระราชที่ดี ตามแนวการบริหารในปัจจุบัน อาจนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวปฏิบัติที่พึงประสงค์ ๑๐ ประการ สำหรับการเป็นผู้นำหรือผู้บริหารที่ดี แนวปฏิบัติทั้ง ๑๐ ประการ ดังกล่าวมีสาระสำคัญ คือ ทศพิธราชธรรม เป็นสิ่งจะนำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรือง ความสงบสุข สันติภาพความเป็นผู้มีอิสระเหนือความทุกข์และเหนือปัญหาทุกอย่างทุกประการ^{๒๔}

๑) ทาน คือการให้ การให้ในที่นี้หมายถึงให้วัตถุภายนอกเป็นสิ่งของต่าง ๆ โดยต้องมีผู้รับโดยตรง จึงจะเป็นการให้ที่เรียกว่า ทานัง คือทาน ซึ่งให้แล้วมีผลเป็นความผูกพัน เป็นการสร้างสรรค์ความสงบสุข

๒) สีลัง คือภาวะปกติ สีละแปลว่าปกติ ภาวะปกติไม่มีอะไรรบกวนวุ่นวาย รวมทั้งการปฏิบัติเพื่อให้เกิดภาวะเช่นนั้นด้วย

๓) ปริจจาคัง คือการบริจาค เป็นการให้ แต่เป็นการให้ภายในทางจิตใจ ไม่ต้องมีผู้รับก็ได้ จึงแตกต่างจากทานัง เป็นการบริจาคสิ่งที่ไม่ควรมียูในตน อะไรที่ไม่ควรมียูในตนบริจาคออกไป เป็นการบริจาคที่เรียกว่า สละสิ่งที่ไม่ต้องมีผู้รับ ไม่ซ้ำกับคำว่าทาน

^{๒๔} กมล ฉายาวัณณะ, บริหารคนและงานตามหลักการของพระพุทธเจ้า, (กรุงเทพมหานคร : ขบาพลับลิชชิงเวิร์กส, ๒๕๔๙), หน้า ๔๒-๔๖.

๔) อาชชะวัง คือความซื่อตรง ความเปิดเผย ไม่เกิดโทษเกิดภัย ไม่เกิดอันตรายใดๆเป็นที่ไว้ใจได้ ซื่อตรงตั้งแต่ตนเอง คือความเป็นมนุษย์ของตนเอง และซื่อตรงต่อผู้อื่นซึ่งเกี่ยวข้องกับโดยสรุปคือความซื่อตรงต่อหน้าที่ที่จะต้องทำทำหน้าที่ให้ถูกต้อง ให้ซื่อตรง ให้เพียงพอ ให้เหมาะสมกับความเป็นมนุษย์

๕) มัทพะวัง มัทพะแปลว่า ความอ่อนโยน ความอ่อนโยนภายนอกคืออ่อนโยนต่อบุคคลซึ่งเข้ามาเกี่ยวข้องกับด้วย เป็นการสร้างสรรค์ซึ่งความรัก ความสามัคคี ส่วนความอ่อนโยนภายในคือ ความอ่อนโยนของจิตใจ จิตที่อบรมไว้ดีแล้วมีความถูกต้องเหมาะสมอ่อนโยน พร้อมที่จะใช้ทำหน้าที่ใด ๆ ก็ได้ เหมือนขี้ผึ้งที่อ่อนดีแล้วจะปั้นเป็นอะไรก็ได้ จิตใจที่อ่อนโยนแล้วเหมาะสมที่จะปฏิบัติธรรมอันสูงขึ้นไปได้ทุกอย่างทุกประการจนสำเร็จประโยชน์

๖) ตะปิง ตะปะ ตะปะ โดยปกติหมายถึงวิริยะ ความพากเพียร ความบากบั่นความก้าวหน้า ความไม่ถอยหลัง ความไม่หยุดอยู่กับที่ มีคุณสมบัติเฉพาะลาภยูกิเลสและความชั่วทั้งปวง ในที่นี้จะระบุไปยังอิทธิบาท ๔ ก็ได้ เป็นตะปะเฉพาะลาภยูกิเลส

๗) อักโกธัง ไม่โกรธหรือไม่กำเริบ ไม่มีความกำเริบภายใน คือ กลุ้มอยู่ในใจ ไม่มีความกำเริบภายนอกอันจะทำให้ประทุษร้ายคนอื่น ไม่กำเริบทั้งภายใน ไม่กำเริบทั้งภายนอกเรียกว่า อักโกธัง

๘) อวิหิงสา คือไม่เบียดเบียน ไม่มีการกระทำอันเบียดเบียนอันกระทบกระทั่งตนเองหรือผู้อื่น การเบียดเบียนตนเอง คือการทำตนเองให้ลำบาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องทำไม่จำเป็นต้องทำให้ตนเองลำบาก เหมือนที่ทำกันเกินกว่าเหตุ ทำแต่พอดีก็ไม่ต้องมีความลำบากถึงจะมีความลำบากก็ถือว่าเป็นความลำบากที่เหนือจะทนทานหรือจะกระทำได้

๙) ขันติ คืออดทน รอดได้ คอยได้ คำนี้บางทีก็แปลว่า ความสมควร เพราะอดทนได้คอยได้ ก็สมควรแก่ความเป็นผู้ที่ทำอะไรได้สำเร็จ ถ้าไม่อดทน รอดไม่ได้ คอยไม่ได้ ก็เป็นบ้าตลอดเวลา ยิ่งเป็นผู้ใหญ่เท่าไรยิ่งต้องอดทนเท่านั้น

อย่าเข้าใจว่าจะต้องเอาความอดทนหรือการจำต้องอดทนนั้นไปไว้แก่ฝ่ายผู้น้อยเพราะไม่ถูก ยิ่งเป็นผู้ใหญ่ก็ยิ่งต้องอดทนต่อความโง่ของผู้น้อย เพราะผู้น้อยมักจะเป็นคนโง่ เป็นคนโง่ที่ไม่สมประกอบหรือไม่สามารถใด ๆ ทำให้เกิดปัญหาขึ้น ฝ่ายผู้ใหญ่จึงต้องอดทน

ความอดทนจึงเป็นเรื่องของฝ่ายผู้ใหญ่ ไม่ใช่ฝ่ายผู้น้อย ยิ่งเป็นผู้ใหญ่มากเท่าไรยิ่งจะต้องอดทนมากขึ้นเท่านั้น ยังมีผู้อยู่ในบังคับบัญชามากเท่าไรยิ่งจะต้องมีความอดทนมากขึ้นเท่านั้น มิฉะนั้นจะไม่ประสบความสำเร็จ

๑๐) อวิโรธนะ อวิโรธนะ แปลว่า ความไม่มีอะไรพิรุณ คือผิดไปจากทางที่ควรจะเป็น คำว่าไม่มีอะไรพิรุณนี้อาจขยายความออกไปได้เป็นความถูกต้อง ๑๐ ประการได้แก่ อริยมรรค ซึ่งมีองค์ ๘ คือ ถูกต้องในความคิด ความเห็น ถูกต้องในความปรารถนา ถูกต้องในการพูดจา ถูกต้องในการทำงาน ถูกต้องในการดำรงชีพ ถูกต้องในการพากเพียร ถูกต้องในการมีสติความคุมตัว ถูกต้องในความมีสมาธิ คือจิตอันมั่นคงและในที่สุดก็มีความถูกต้องในเรื่องของความรู้ขั้นสุดท้ายและถูกต้องในผล คือความหลุดพ้นจากความทุกข์อย่างถูกต้อง

ทศพิธราชธรรม ๑๐ ประการ จัดได้ว่าเป็นธรรมที่สุดยอดของนักบริหารตัวง ถ้าบุคคลใดสามารถนำเอาไปใช้ได้ครบทุกข้อ หรือว่าข้อใดข้อหนึ่ง ย่อมจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งส่วนรวมและส่วนของแต่ละบุคคล และยังเป็นธรรมที่ส่งเสริมให้บุคคลเป็นคนดีทั้งของชาติและคนดีของสังคมอีกด้วย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า หลักทศพิธราชธรรม หมายถึง กระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ ซึ่งบุคลากรภายในองค์การจะต้องสร้างระดับการปฏิบัติงานในหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมายของตนเอง ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์การผ่านกระบวนการ การปฏิบัติงานตามหลักธรรมที่ใช้ในการบริหารการปกครอง โดยแบ่งออกเป็น ๑๐ ด้าน คือ

๑) **ด้านทาน** หมายถึง รู้จักสงเคราะห์อนุเคราะห์ประชาชนให้ได้รับความสุขเพื่อกำจัดความโลภในตน ช่วยเหลือเกื้อกูลและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีของประชาชน ช่วยเหลือแบ่งปัน ให้คำปรึกษาประชาชนให้ได้รับประโยชน์สุขอย่างเต็มที่

๒) **ด้านศีล** หมายถึง เป็นคนมีศีลธรรม มีประพฤติที่ดีทั้งทางกาย วาจา รักษาความสุจริตต่อหน้าที่ มีศีลกำกับในการบริหารงานปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามกฎหมาย

๓) **ด้านบริจาค** หมายถึง มีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่มุ่งหวังสิ่งของประโยชน์ตอบแทน พัฒนาตนให้เป็นผู้มีความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงาน

๔) **ด้านอาชวะ** หมายถึง มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ไม่หลอกลวงประชาชน ปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต ไม่มุ่งหวังหรือแสวงหาประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ ให้บริการแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

๕) **ด้านมัทวะ** หมายถึง มีอัธยาศัยที่อ่อนโยน และอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ลบหลู่เหยียดหยามประชาชน มีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ รวดเร็ว และถูกต้อง วางตนเป็นผู้มีเหตุผล และมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ ไม่เจ้าอารมณ์

๖) **ด้านตปะ** หมายถึง ปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อความสุขของประชาชน รักษาความสัตย์สุจริตไม่รับปากเพียงให้พ้นตัว โดยไม่สนใจว่าจะทำได้ตามที่รับปากหรือไม่ อันจะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือปฏิบัติและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ยึดมั่นในคุณงามความดี ความถูกต้อง และชอบธรรม

๗) **ด้านอักโธระ** หมายถึง มีความเมตตาประจักษ์ใจไว้ระงับความขุ่นเคืองแห่งตน เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ ก็แก้ปัญหาต่างๆ ด้วยความสุจริตรอบคอบจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เมื่อมีปัญหา ก็พยายามชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจหาทางแก้ปัญหา โดยไม่ใช้อารมณ์

๘) **ด้านอวิหิงสา** หมายถึง มีความกรุณา ไม่ทารุณเบียดเบียนและกลั่นแกล้งให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ทำงานในหน้าที่ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน รวดเร็วถูกต้อง ด้วยการมีสมาธิที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนที่มาติดต่อด้วยความจริงใจมีความพร้อมที่จะให้บริการ

๙) **ด้านขันติ** หมายถึง มีความอดทนต่อความเหนื่อยยากต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทำงานในหน้าที่โดยมีจิตสำนึกและหลักการในการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม ให้บริการประชาชนด้วยความมุ่งมั่น และเข้าใจประชาชน

๑๐) **ด้านอวิโรธนะ** หมายถึง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องเที่ยงธรรมและดำรงตนบนหลักแห่งธรรม ปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ยึดผลประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง ไม่เอาความต้องการของตนเองเป็นที่ตั้ง ให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่ออย่างยุติธรรมทุกคน

๒.๓ หลักการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๓.๑ ความเป็นมาและการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๘ ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยมีการเปลี่ยนแปลงสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น ๒ รูปแบบ ดังนี้^{๒๕}

๑) รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล ได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า ๑๕๐,๐๐๐ บาท

๒) รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ได้รับฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐบาลได้มีการเสนอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ในประเด็นต่าง ๆ ทั้งโครงสร้างที่มาของสมาชิก อบต. อำนาจหน้าที่ของ อบต. เป็นต้น

และในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐบาลได้เสนอขอปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔, ฉบับที่ ๕) โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ แก้ไขชื่อเรียกบุคคล ที่มาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และคำศัพท์กฎหมายที่ให้สอดคล้องกับกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ

๒.๓.๒ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ ๒ คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละ หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมมีเพียง ๑ หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน ๖ คน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมมีเพียง ๒ หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ ๓ คน อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

^{๒๕} โกวิทย์ พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๔๘), หน้า ๒๔๐.

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาและรองประธานสภา ๑ คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๒ ปีนับแต่วันที่ได้รับเลือกเป็นประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๒ วาระไม่ได้ ในกรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งไม่ครบวาระเวลา ๔ ปีก็ให้ถือว่าเป็น ๑ วาระและเมื่อได้ดำรงตำแหน่ง ๒ วาระติดต่อกันแล้วจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้นระยะเวลา ๔ ปีนับแต่วันที่พ้นตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมิใช่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกิน ๒ คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คนซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

๓) พนักงานส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีพนักงานส่วนตำบลและอาจจัดแบ่งการบริหารงานออกเป็น (๑) สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (๒) ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คนเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลรองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

๔) อำนาจหน้าที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้^{๒๖}

(๑) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(๓) ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม (๑) และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

๕) อำนาจหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

^{๒๖} โกวิท พงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, หน้า ๒๔๔-๒๔๕.

(๑) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

(๒) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

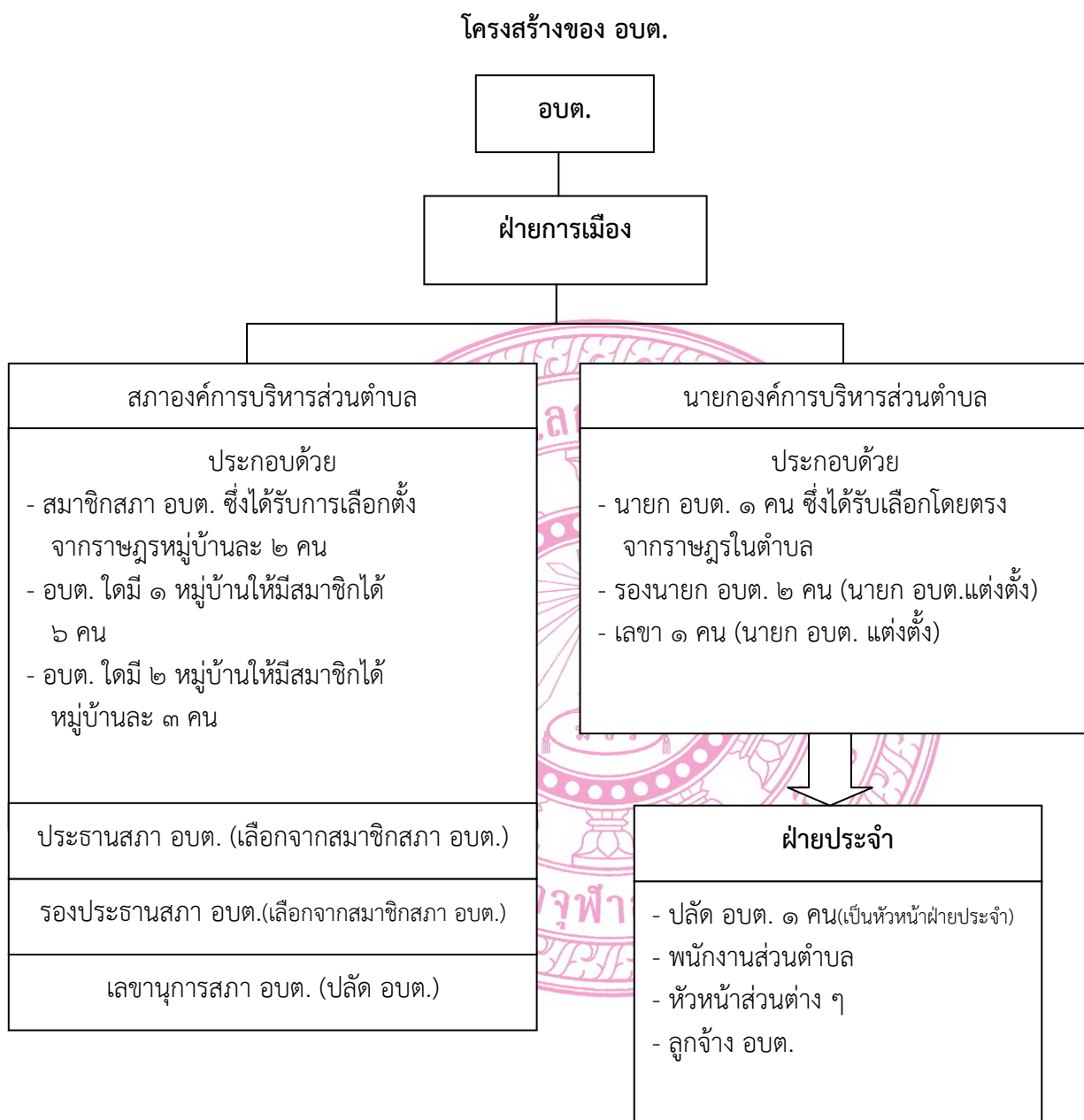
(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๕) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

แผนภาพที่ ๒.๑ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลอำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือปฏิบัติราชการของรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รักษาราชการแทน

๖) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้ง ในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม และภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้^{๒๗}

- (๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- (๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (๗) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้ (ม.๖๘)

- (๑) ให้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- (๕) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (๖) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (๘) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (๑๐) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

^{๒๗} สุรพล สุยะพรหม, การเมืองกับการปกครองของไทย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๒๓๓-๒๓๔.

(๑๑) กิจกรรมเกี่ยวกับการพาณิชย์

(๑๒) การท่องเที่ยว

(๑๓) การผังเมือง

๗) รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้จากแหล่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้^{๒๘}

๑) รายได้จากอากรและค่าธรรมเนียม ดังนี้

(๑) ภาษีบำรุงท้องที่

(๒) ภาษีโรงเรือนและที่ดิน

(๓) ภาษีป้าย

(๔) อากรการฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมรวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์

(๕) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน

(๖) ภาษีธุรกิจเฉพาะ

(๗) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา

(๘) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นพนัน

(๙) อากรนกนางแอ่น

(๑๐) ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

(๑๑) เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง

(๑๒) ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

(๑๓) ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน

(๑๔) ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

(๑๕) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม

(๑๖) เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

(๑๗) ภาษีมูลค่าเพิ่ม

(๑๘) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่กฎหมายกำหนด

๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

๓) รายได้จากทรัพย์สินและรายได้อื่น ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) รายได้จากกิจกรรมเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(๕) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

(๖) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

^{๒๘} โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, หน้า ๒๔๖-๒๔๗.

แผนภาพที่ ๒.๒ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

๘) รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่ายดังต่อไปนี้^{๒๙}

- (๑) เงินเดือน
- (๒) ค่าจ้าง
- (๓) เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ
- (๔) ค่าใช้สอย
- (๕) ค่าวัสดุ
- (๖) ค่าครุภัณฑ์
- (๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ
- (๘) ค่าสาธารณูปโภค
- (๙) เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น
- (๑๐) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

เงินค่าตอบแทนประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

การจัดเกณฑ์อัตราค่าจ้างของพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งเป็น ๕ ชั้น รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๑

^{๒๙} เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๕๐.

ตารางที่ ๒.๑ เกณฑ์อัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล

ชั้นองค์การบริหาร ส่วนตำบล	เกณฑ์รายได้	จำนวนพนักงาน ส่วนตำบล
๑	๒๐ ล้านบาทขึ้นไป	๒๑
๒	๑๒ - ๒๐ ล้านบาท	๑๒
๓	๖ - ๑๒ ล้านบาท	๖
๔	๓ - ๖ ล้านบาท	๔
๕	ไม่เกิน ๓ ล้านบาท	๓

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีการประกาศใช้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นการประกาศใช้พร้อมกันทั่วประเทศ กำหนดให้ หมวดที่ ๑๑ ระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการปฏิบัติงาน ข้อ ๒๒๕ ให้กำหนดขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็น ๓ ขนาด ดังนี้^{๓๐}

๑. องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น ๑ กำหนดให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่
๒. องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น ๒ และชั้น ๓ กำหนดให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง
๓. องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น ๔ และชั้น ๕ กำหนดให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก

จากโครงสร้างในอดีตจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการปรับเปลี่ยนเรื่อยมาจากการมีสมาชิกที่มาจากการมีตำแหน่ง และอยู่ในสายการบังคับบัญชาของการบริหารส่วนภูมิภาค เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล มาเป็นสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงเท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมากขึ้น และความเป็นอิสระในการบริหารมากขึ้นด้วย

^{๓๐} สำนักงานเลขาธิการ ก.อบต.อุบลราชธานี, คู่มือการบริหารงานบุคคล อบต. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, (อุบลราชธานี : ม.ป.พ., ๒๕๔๒), หน้า ๘๔.

๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๔.๑ ทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวความคิดและทฤษฎีในการกระจายอำนาจ ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ ดังนี้

ธัญวรัตน์ นุชน้อย ได้เขียนไว้ว่า ในการปกครองประเทศนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์แห่งอำนาจเพื่อทำหน้าที่ปกครองประเทศ องค์การดังกล่าวนี้คือรัฐบาล ซึ่งได้แก่ คณะบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจให้ปกครองและบริหารราชการแผ่นดิน องค์การปกครองหรือรัฐบาลจะมีส่วนประกอบอย่างไร หรือมีกี่ระดับ ในรูปแบบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของนานาประเทศในโลก มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันอยู่ ๓ หลักการ คือ^{๓๑}

- ๑) หลักการรวมอำนาจ (Centralization)
- ๒) หลักการแบ่งอำนาจ (Deconcentration)
- ๓) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)

หลักการรวมอำนาจ (Centralization) หมายถึง การที่รัฐบาลในส่วนกลางของประเทศเป็นศูนย์กลางแต่ผู้เดียวที่มีอำนาจเด็ดขาดในการบังคับบัญชาวินิจฉัยสั่งการในกิจกรรมต่างๆ ทั้งหลายทั้งปวงเพื่อให้หน่วยงานของทางราชการรวมทั้งประชาชนนำไปปฏิบัติตามนอกจากนี้รัฐบาลในส่วนกลางยังมีอำนาจในการออกกฎหมายและตราระเบียบข้อบังคับต่างๆ ให้แก่หน่วยการปกครองรองๆ ลงไป เพื่อนำไปใช้เป็นหลักการปฏิบัติอีกด้วย

ลักษณะสำคัญของการรวมอำนาจ

- รวมอำนาจการบังคับบัญชากองทัพและตำรวจให้ขึ้นกับส่วนกลาง เพื่อจุดมุ่งหมายในการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ
- รวมอำนาจในการกำหนดนโยบายที่สำคัญๆ ไว้กับส่วนกลาง เพื่อการพัฒนาประเทศทั้งทาง การเมืองเศรษฐกิจ สังคม นอกจากนี้ยังรวมอำนาจการวินิจฉัย สั่งการการตัดสินใจ และการกำหนดงบประมาณในโครงการต่างๆ เอาไว้เพื่อการพัฒนาประเทศ
- รวมอำนาจในการกำหนดอัตราค่าจ้างบุคลากร ว่าแต่ละหน่วยงานควรมีอัตราค่าจ้างคนเท่าใด จึงเหมาะสมกับปริมาณภาระงานที่ต้องปฏิบัติ ตลอดจนรวมอำนาจการแต่งตั้งโยกย้าย การพิจารณาความดีความชอบ การลงโทษ การถอดถอนภายใต้กฎระเบียบและบทบัญญัติทางกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรสนองนโยบายของรัฐบาลอย่างเต็มที่จากลักษณะสำคัญดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลในส่วนกลางเป็นศูนย์รวมแห่งอำนาจของรัฐทั้งหลายทั้งปวงในการดำเนินกิจการต่างๆ ของประเทศในทุกๆ ด้าน

^{๓๑}ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

http://202.143.146.195/km/index.php?option=com_content&task=view&id=4625&Itemid=57

เข้าถึงเมื่อ ๑๙/๓/๕๖.

ข้อดี ของหลักการรวมอำนาจ คือ การที่รัฐบาลกลางเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน ทำให้ในทุกๆ พื้นที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน รัฐบาลมีความมั่นคง เนื่องจากสามารถควบคุมบังคับบัญชาหน่วยงานทหารและตำรวจ

ข้อเสียของหลักการรวมอำนาจ คือ การที่รัฐบาลกลางรับผิดชอบภารกิจทั้งหมดนั้นทำให้ภาระงานของรัฐบาลมีมากจนยากจะทำให้เกิดประสิทธิภาพ รวดเร็ว สอดคล้องความต้องการของประชาชนที่มีความแตกต่างกัน ในแต่ละท้องที่ได้ เกิดความล่าช้าในการตัดสินใจเนื่องจากต้องคอยรับนโยบายจากรัฐบาลกลาง

หลักการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) หมายถึงการที่รัฐบาลกลางแบ่งอำนาจการปกครองและบริหารบางส่วนให้แก่ตัวแทน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากส่วนกลาง ให้ไปปฏิบัติหน้าที่ในส่วนภูมิภาค โดยมอบหมายนโยบาย และมอบอำนาจการตัดสินใจบางส่วนไปให้แต่ไม่ทั้งหมด ทั้งนี้ส่วนกลางจะยังคงอำนาจในการตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการ ในเรื่องที่สำคัญเอาไว้รวมทั้งการแต่งตั้งโยกย้าย และการพิจารณาความดีความชอบ

ลักษณะสำคัญของการรวมอำนาจ

๑. รัฐบาลในส่วนกลางจะมอบอำนาจเฉพาะบางส่วนให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งให้นำนโยบายจากรัฐบาลกลางนำไปปฏิบัติ ในฐานะที่เป็นตัวแทน

๒. เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนกลางจะต้องเชื่อฟังคำสั่งของส่วนกลางอยู่เสมอ

ข้อดีของหลักการแบ่งอำนาจ คือ ทำให้แบ่งภาระของรัฐบาลส่วนกลาง ทำให้การปฏิบัติการต่างๆ ทั้งถึง รวดเร็วมากกว่าที่จะรวมอยู่ที่ส่วนกลางแต่เพียงอย่างเดียว

ข้อเสียของหลักการแบ่งอำนาจ คือ ข้อจำกัดอำนาจในการตัดสินใจ ทำให้ไม่เกิดความคล่องตัว ไม่อาจตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การที่รัฐบาลในส่วนกลางยินยอมมอบอำนาจการปกครองและบริหารกิจการต่างๆ ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยประชาชนเลือกผู้แทนของตนเข้าไปดำเนินกิจการ ดังนั้นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นจึงมีอิสระอย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องติดอยู่ภายใต้เงื่อนไขของนโยบายรัฐบาลเนื่องจากผู้บริหารหน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบต่อประชาชนที่เลือกเขาเข้ามาอย่างไรก็ตามส่วนกลางก็มีอำนาจควบคุมท้องถิ่นอย่างหลวมๆ เช่นการใช้กฎระเบียบในการตรวจเงินแผ่นดินเข้ามาควบคุมการใช้งบประมาณของท้องถิ่น หรือการควบคุมการประมูลจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบของทางราชการ

ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจ

๑. มีฐานะเป็นนิติบุคคล แยกออกจากราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานไม่ขึ้นอยู่กับการบังคับบัญชาจากส่วนกลางทำให้สามารถตอบสนองภาระงานในท้องถิ่นตามนโยบายของฝ่ายบริหารได้อย่างอิสระ

๓. มีอิสระในการกำหนดนโยบายและการใช้งบประมาณตามโครงการที่ท้องถิ่นมีความประสงค์โดยไม่ต้องคำนึงถึงนโยบายของรัฐบาล

ข้อดีของหลักการกระจายอำนาจ คือ ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ตรงเป้าหมายการ ดำเนินการเป็นไปอย่างรวดเร็วเพราะมีอำนาจการตัดสินใจที่เป็นอิสระ และแบ่งเบาภาระของส่วนกลาง

ข้อเสียของหลักการกระจายอำนาจ คือ สิ้นเปลืองงบประมาณมากเพราะต้องใช้งบประมาณในการสร้างสำนักงาน และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้พร้อมในการปฏิบัติภารกิจหากประชาชนเลือกผู้มีอิทธิพลเข้าไปเป็นฝ่ายบริหารท้องถิ่นอาจเกิดปัญหาการคอร์รัปชันและการใช้อิทธิพลและอำนาจหน้าที่ไปในทางที่ไม่เหมาะสม เกิดช่องว่างของการพัฒนาระหว่างท้องถิ่นที่มีงบประมาณมากกับท้องถิ่นที่มีงบประมาณน้อย อาจเกิดการแตกแยกและผลกระทบทางด้านความมั่นคงของประเทศ

โรเบิร์ต โนซิก และ บุคคาเนน (Robert Nozick and Buchanan) มีความเห็นว่า สังคมที่มีการให้บริการแบบผูกขาดโดยธรรมชาติเมื่อไม่สามารถกีดกันได้ ไม่สามารถแข่งขันในการบริโภคได้จะเกิดปัญหา บุคคลที่ไม่จ่ายแต่ได้รับผลประโยชน์จึงต้องบังคับเก็บภาษี รัฐบาลเกิดจากการรวมตัวกันโดยการบังคับการจัดเก็บและมองว่ารัฐบาลเป็นผู้ผูกขาดโดยธรรมชาติและขยายอำนาจบังคับไปถึงการธุรกรรม ส่วน บุคคาเนน (Buchanan) มีความเห็นว่า สังคมไม่ได้ผูกมัดโดยศีลธรรมจรรยาเพียงอย่างเดียวและไม่มีจรรยาใดๆ เลยถ้าประชาชนเห็นแก่ตัวคอยแสวงหาผลประโยชน์ก็จะเกิดปัญหา จึงต้องมีกฎหมาย (Law) และข้อตกลง (Social Contract)

จากแนวคิดของ โรเบิร์ต โนซิก และ บุคคาเนน ทำให้เกิดการกำหนดบทบาทในการบริหารของรัฐจนถึงบทบาทท้องถิ่นที่จะทำให้เกิดสวัสดิภาพต่อสังคมที่ดีขึ้น ส่วนที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมคือ^{๓๒}

๑. การเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารในองค์กรส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นตัวแทนในการพิทักษ์รักษาประโยชน์และกำหนดทิศทางในการพัฒนา ให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเองและชุมชน

๒. เสนอความต้องการของตนต่อผู้แทน เพื่อนำสู่การพิจารณากำหนดเป็นนโยบายแผนงานโครงการในเรื่องต่างๆ แล้วเสนอความคิดเห็นผ่านตัวแทนของตน รวมทั้งร้องเรียนผ่านผู้บริหารของหน่วยงานที่กำกับดูแลองค์กร

๓. ร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในกรณีที่ได้รับความเดือดร้อนจากการประกอบกิจการใดๆ ในท้องถิ่นซึ่งเป็นสิทธิของประชาชนที่จะร้องเรียนได้

๔. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นบัญญัติขึ้น

จากบทบาทหน้าที่ของประชาชนดังกล่าว จะเห็นได้ว่าประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับประชาชน ได้เป็นที่พึ่งและเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น สมดังเจตนารมณ์ของการปกครองส่วนท้องถิ่นในการกระจายอำนาจสู่ประชาชนอย่างแท้จริง แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้มแข็งได้ด้วยประชาชนในท้องถิ่น

^{๓๒} ชูชัย ศุภวงศ์และยุวดี คาดการณ์ไกล, องค์การบริหารส่วนตำบลในแนวทางประชาคม, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, ๒๕๒๔), หน้า ๓๒.

จะต้องมีการรวมตัวเป็นองค์กรต่างๆ อย่างหลากหลายความต้องการของชุมชนเพื่อให้ทุกส่วนของชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา วิเคราะห์ปัญหา วางแผน ดำเนินการและติดตามผล

๒.๔.๒ ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวความคิดและทฤษฎีในการกระจายอำนาจ ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ ดังนี้

อุทัย หิรัญโต ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินการบางอย่างโดยการดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานท้องถิ่นต้องมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน โดยให้มีอิสระในการบริหาร แต่รัฐบาลยังต้องควบคุมด้วยวิธีต่างๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐไม่ได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น^{๓๓}

วิญญู อังคนารักษ์ ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่น ทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตรงกับผลประโยชน์ของประชาชน^{๓๔}

ชูศักดิ์ เทียงตรง ได้ให้ความหมายว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดจากหลักการกระจายอำนาจได้มีอำนาจในการบริหาร ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย^{๓๕}

ประทาน คงฤทธิศึกษากร ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง^{๓๖}

วิลเลียม เอ. ร็อบสัน (William A. Robson) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์การปกครองท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Right)

^{๓๓} อุทัย หิรัญโต, สารานุกรมการปกครองไทย, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยการปกครอง, ๒๕๓๑), หน้า ๒๘.

^{๓๔} วิญญู อังคนารักษ์, แนวคิดในการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น, (เอกสารประกอบการบรรยายฉบับพิมพ์โรเนียว, ๒๕๑๙), หน้า ๔.

^{๓๕} ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๑๓.

^{๓๖} ประทาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา, ๒๕๒๖), หน้า ๘.

และองค์กรที่จำเป็น(Necessary Organization) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้นเอง^{๓๗}

เดเนียล วิท (Daniel Wit) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจแก่ประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน^{๓๘}

ฮอลโลเวย์ (Holloway) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีอำนาจปกครองตนเองมีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกสภาจากการเลือกตั้งของประชาชน^{๓๙}

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น **ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า** การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการต่างๆ และดำเนินการเพื่อประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ของท้องถิ่น โดยมีการจัดตั้งองค์การขึ้นทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

๒.๔.๓ องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโต ได้กล่าวว่า ระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ๘ ประการ คือ^{๔๐}

๑) สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

๒) พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงมีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการ

^{๓๗} Robson, W.A. อ้างใน ชวงค์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิเชตพรินต์ติ้งเซนเตอร์จำกัด, ๒๕๓๙), หน้า ๑๑ - ๑๒.

^{๓๘} Daniel, W. A Comparative Survey of Local Government and Administration, (Bangkok : Prachandra Printing Press, 1961), pp. 1-2.

^{๓๙} สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง, “ผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗) : หน้า ๓-๙.

^{๔๐} อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๒๒.

ปกครองท้องถิ่นออกเป็น ๒ ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติโดยองค์การอาหารและเกษตร องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม องค์การอนามัยโลก และสำนักกิจกรรมสังคมได้ให้ควรมีประชากรประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่ต้องพิจารณาด้วยเช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้และบุคลากร

๓) การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มาน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

๔) องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลของกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ

๕) การเลือกตั้งสมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหาร จะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนโดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

๖) อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

๗) งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษี เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้ก้าวหน้า

๘) การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม โดยมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าไม่มีอิสระอย่างเต็มที่ คงมีเฉพาะอิสระในการดำเนินงานเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตย รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแล

ชูศักดิ์ เทียงตรง ได้แยกลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น ๔ ประการ ดังนี้^{๔๑}

๑) มีความเป็นอิสระอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลางน้อยมาก พนักงานส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับของการบริหารบุคคลของท้องถิ่นเอง และได้รับเงินเดือนจากงบประมาณของท้องถิ่นเอง

๒) เป็นนิติบุคคลโดยเอกเทศ ตั้งขึ้นโดยกฎหมาย แยกจากส่วนกลาง มีขอบเขตปกครองที่แน่นอน มีคณะผู้บริหารที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น

๓) มีอำนาจอิสระในด้านการคลัง เช่น การจัดเก็บภาษี หารายได้อื่นๆ ตามกฎหมายกำหนด และจัดทำงบประมาณของตนเอง

๔) มีอำนาจอิสระในการวางนโยบายและมีการบริหารงานของตนเอง ไม่ต้องขอคำสั่งจากราชการส่วนกลางก่อน

^{๔๑} ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, หน้า ๔.

วิชรา ไชยสาร กล่าวว่าเนื่องจากการปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเองเป็นการปกครองที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น และการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองภายใต้กฎหมายของรัฐหรือประเทศนั้นๆ ดังนั้น ลักษณะของการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญมีดังนี้^{๔๒}

๑. มีสถานะตามกฎหมาย หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย
๒. มีพื้นที่และระดับ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีพื้นที่การปกครองที่แน่นอนและชัดเจน และควรจะต้องมีการแบ่งระดับการปกครองท้องถิ่นว่ามีกี่ระดับ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เป็นต้น เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดพื้นที่และระดับของการปกครองท้องถิ่นมีมากมาย เช่น สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความสำคัญในการปกครองตนเองของประชาชนประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และความหนาแน่นของประชากร เป็นต้น สำหรับประเทศไทยมีเกณฑ์จัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น ๓ ประการ คือ รายได้ย้อนหลัง ๓ ปีไม่รวมเงินอุดหนุนจำนวนประชากรและขนาดพื้นที่
๓. มีการกระจายอำนาจและหน้าที่ การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการกระจายอำนาจการปกครองไปให้ท้องถิ่น โดยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ดังนั้น การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีอำนาจและหน้าที่มากขึ้นขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองเป็นสำคัญ
๔. มีความเป็นนิติบุคคล หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องเป็นองค์การนิติบุคคลโดยเอกเทศจากองค์การของรัฐบาลกลาง ทั้งนี้ เพื่อดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมายและเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง
๕. มีการเลือกตั้ง การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องให้สิทธิแก่ประชาชนในท้องถิ่นในการเลือกตั้งคณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการปกครองท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง
๖. มีอำนาจอิสระ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาของหน่วยงานรัฐบาลกลาง และมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมายสามารถกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ เพื่อกำกับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายหรือความต้องการของท้องถิ่น และสามารถใช้จ่ายเงินของตนในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง
๗. มีงบประมาณของตนเอง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้จัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

^{๔๒} วิชรา ไชยสาร, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๕๔), หน้า ๑๔๒-๑๔๘.

๘. มีการกำกับดูแลของรัฐ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองระดับรองของรัฐ และอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและความมั่นคงแห่งรัฐ

๒.๔.๔ ประเภทขององค์การปกครองท้องถิ่น

องค์การปกครองท้องถิ่นแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบทั่วไป มี ๓ รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

๒. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษ มี ๒ รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

ตามบทบัญญัติในหมวด ๙ การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา ๒๘๕-๒๘๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทีกกล่าวถึงที่มาขององค์การปกครองท้องถิ่นโดยสรุปไว้ ดังนี้^{๔๓}

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น จะเป็นข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่นมิได้มีคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นคณะผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่น หรือในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องมีการเลือกตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นชั่วคราวมิให้นำบทบัญญัติตามวรรคสอง วรรคสามและวรรคหก มาบังคับใช้ทั้งนี้ตามกฎหมายกำหนด

^{๔๓} สำนักประชาสัมพันธ์ สำนั กงงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๐), หน้า ๑๔๔.

๒.๕ สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง

สภาพทั่วไปของตำบลเขาวุ้ง^{๔๔} อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นที่ราบลุ่มเป็นส่วนใหญ่

๒.๕.๑ อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลเมืองน้อย อ.รวัชบุรี จ.ร้อยเอ็ด

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลบ้านดู่ อ.อาจสามารถ จ.ร้อยเอ็ด

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลชีเหล็ก อำเภอกาฬสินธุ์ จ.ร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลราษานี , ตำบลหนองไผ่ อ.รวัชบุรี จ.ร้อยเอ็ด

๒.๕.๒ การปกครองและประชากร

ตารางที่ ๒.๒ จำนวนหมู่บ้าน ครุฑเรือนและประชากร

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครุฑเรือนทั้งหมด	ประชากร			ครุฑเรือนที่เป็นเกษตรกร
			ชาย	หญิง	รวม	
๑	บ้านหนองบัว	๑๗๔	๓๓๖	๓๒๗	๖๖๓	๑๓๐
๒	บ้านเขาวุ้ง	๑๖๑	๒๗๔	๒๖๐	๕๓๔	๑๑๐
๓	บ้านเหล่าใหญ่	๑๕๒	๓๔๓	๓๕๐	๖๙๓	๑๒๓
๔	บ้านหนองบัวน้อย	๑๑๘	๒๔๒	๒๓๓	๔๗๕	๙๘
๕	บ้านหนองส้อม	๕๖	๑๕๖	๑๓๖	๒๙๒	๔๘
๖	บ้านหนองช้าง	๑๑๗	๒๕๖	๒๒๙	๔๘๕	๙๓
๗	บ้านโพธิ์แก้ว	๙๕	๒๐๒	๑๘๐	๓๘๒	๖๗
๘	บ้านหนองต่าย	๙๔	๑๘๘	๑๙๘	๓๘๖	๗๘
๙	บ้านดอนแคน	๖๘	๑๔๔	๑๒๑	๒๖๕	๕๙
๑๐	บ้านพรหมจรรย์	๖๘	๑๖๐	๑๖๗	๓๒๗	๕๙
รวมทั้งหมด		๑,๑๐๓	๒,๓๐๑	๒,๒๐๑	๔,๕๐๒	๘๖๕

ตำบลเขาวุ้ง มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น ๔,๕๐๒ คน จำนวนครุฑเรือน ๑,๑๐๓ ครุฑเรือน (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๕๕)

๒.๕.๓ ด้านศาสนา/เชื้อชาติ

ประชากรทั้งตำบลเขาวุ้งเป็นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ

ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ ๑๐๐ มีสัญชาติไทย

^{๔๔} เขตชัย จักรแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง, แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๕๘), องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด.

๒.๕.๔ สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพ มีดังนี้

ด้านเกษตรกรรม

ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาปี อาชีพหลักคือ ทำนา ผลผลิตที่สำคัญคือ ข้าวหอมมะลิ ข้าวเหนียว ยาสูบ โค กระบือและเมื่อหมดฤดูทำนาจะมีอาชีพเสริมคือ การปลูกยาสูบ การปลูกผัก เลี้ยงโค กระบือ ฯลฯ

ด้านอุตสาหกรรม

ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน และหัตถกรรม เช่น การทอผ้าไหม ทอผ้าลายขิด การจักสาน โรงสีขนาดกลาง และโรงสีขนาดเล็ก

ด้านปศุสัตว์

ประชากรส่วนใหญ่จะนิยมเลี้ยงสัตว์ไว้เป็นอาหาร และเพื่อจำหน่ายเป็นบางส่วน เช่น สุกร , เป็ดไก่ , โค , กระบือ และการเลี้ยงปลา ฯลฯ

๒.๕.๕ ข้อมูลชีวภาพ

ลักษณะกิจกรรมทางด้านเกษตรและการใช้ประโยชน์จากดิน

ตำบลเขวาสันติราษฎร์	๑๕,๑๕๑	ไร่
- พื้นที่ทำนา	๑๔,๐๑๓	ไร่
- พื้นที่ทำเกษตรอื่นๆ	๑๑๖	ไร่
- พื้นที่ที่อยู่อาศัย	๖๘๓	ไร่
- ที่เหลือเป็นพื้นที่สาธารณะ	๒๔๑	ไร่
- แหล่งน้ำอื่นๆ	๙๘	ไร่

๒.๕.๖ ข้อมูลด้านสังคม

สังคมความเป็นอยู่ของตำบลเขวาสันติราษฎร์ ส่วนใหญ่แล้วประมาณ ร้อยละ ๙๖ ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด จะมีอาชีพเกษตรกรรม คือทำนาเป็นอาชีพหลัก โดยทั่วไปจะเป็นสังคมแบบเครือญาติ ซึ่งเป็นลักษณะของสังคมภาคอีสานทั่วไป ประชากรในวัยแรงงาน (ช่วงอายุ ๑๖ - ๖๐ ปี) หลังจากปักดำแล้ว ส่วนใหญ่จะว่างงานไปทำงานในต่างจังหวัด โดยเฉพาะกรุงเทพฯ เพื่อหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัวอีกทางหนึ่ง จะกลับมาบ้านอีกครั้งในช่วงเทศกาลทำนาหรือช่วงเทศกาลงานบุญประเพณีต่างๆ

๑. การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน ๑ แห่ง	(หมู่ที่ ๘)
- โรงเรียนขยายโอกาส	จำนวน ๒ แห่ง	(หมู่ที่ ๒,๖)
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน ๑ แห่ง	(หมู่ที่ ๘)
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบล	จำนวน ๑ แห่ง	(หมู่ที่ ๑)
- ศูนย์ข้อมูลหมู่บ้าน	จำนวน ๑๐ แห่ง	(หมู่ที่ ๑-๑๐)

- ที่อ่านหนังสือพิมพ์/วารสารประจำหมู่บ้าน จำนวน ๑๑ แห่ง (หมู่ที่ ๑-๑๐, อบต.)

๒. สถาบันและองค์กรทางศาสนา

- วัด จำนวน ๘ แห่ง (หมู่ที่ ๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘)
- สำนักสงฆ์ จำนวน ๒ แห่ง (หมู่ที่ ๑,๙)
- อุโบสถในพระพุทธศาสนา จำนวน ๔ แห่ง (หมู่ที่ ๑,๒,๓,๗)

๓. การสาธารณสุข

- สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน จำนวน ๑ แห่ง (หมู่ที่ ๑)
- อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ ๑๐๐ % (หมู่ที่ ๑-๑๐)

๒.๕.๗ การบริการพื้นฐาน

๑. เส้นทางคมนาคม

เส้นทางคมนาคม ทางเข้าตำบลเขวาสินรินทร์สายหลักมี ๑ สาย เป็นทางหลวงแผ่นดินสายร้อยเอ็ด - อาจสามารถ และมีเส้นทางเชื่อมหมู่บ้านต่างๆ รวม ๑๗ สาย ซึ่งใช้ติดต่อระหว่างหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด

ถนนลาดยางระหว่างหมู่บ้าน ๒ สาย (สายที่ ๑ จากปากทางบ้านปึงไก่อ ตำบลเมืองน้อย ถึงหมู่ที่ ๔ สายที่ ๒ จากบ้านหนองบัว หมู่ที่ ๑ ถึงระหว่างทาง กม.๑๕ ร้อยเอ็ด - อาจสามารถ)

ถนนลูกรัง และคอนกรีตเสริมเหล็กบางส่วนในหมู่บ้าน

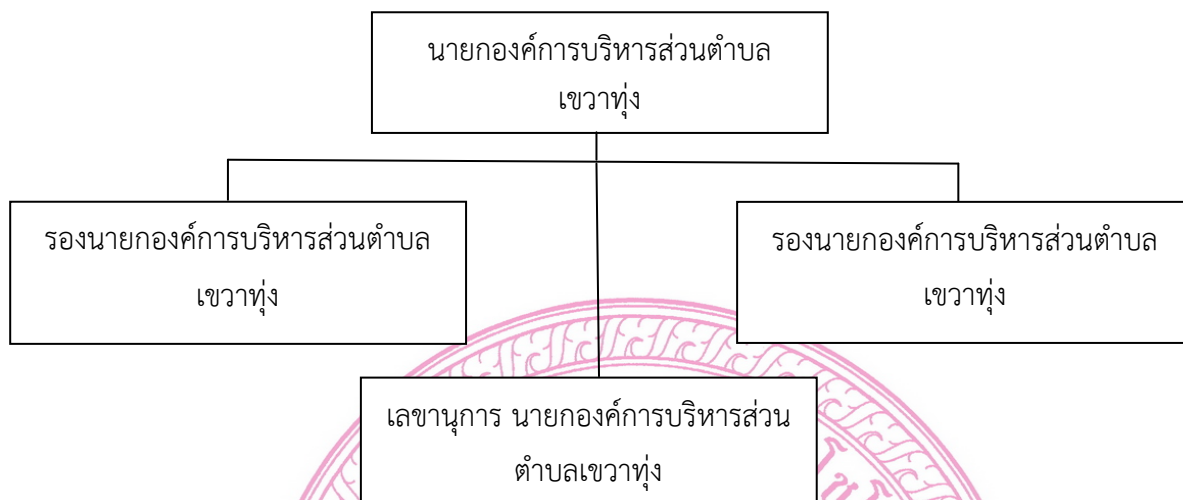
๒. การโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จำนวน ๑ แห่ง
- สถานีโทรคมนาคมอื่นๆ จำนวน ๓ แห่ง
- หอกระจายข่าว จำนวน ๑๐ แห่ง

๓. การไฟฟ้า

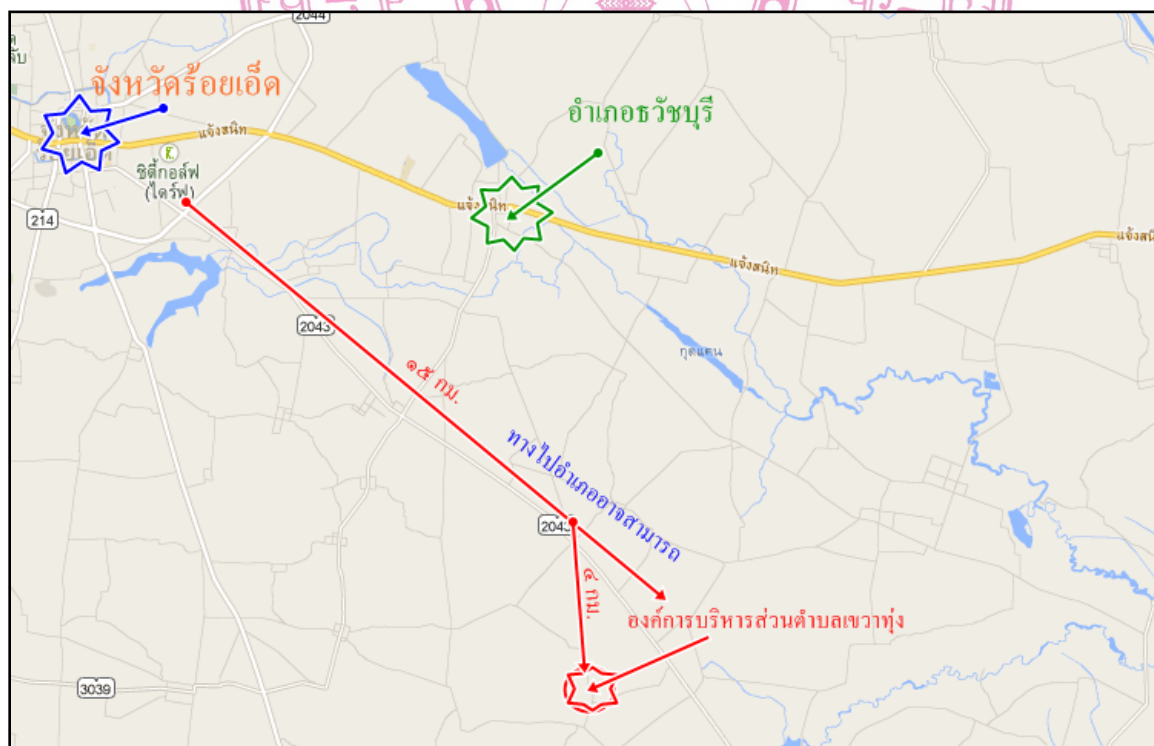
ทุกหมู่บ้าน ทุกครัวเรือนมีไฟฟ้าใช้ทั้งหมด (แต่ก็มีบางส่วนที่ต้องการขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตรไปตามไร่นาเพื่อความสะดวกสบายในการทำเกษตรกรรมสมัยปัจจุบันนี้)

๒.๕.๘ ผังคณะผู้บริหารและแผนที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

แผนภาพที่ ๒.๓ คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง

แผนภาพที่ ๒.๔ แผนที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการตรวจสอบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องปรากฏว่า มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

พระมหาจันเต็ม มะเตือ ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร” พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายองค์การ ด้านการจัดทำข้อมูลตกลงเพื่อให้รับรู้ถึงเป้าหมาย ด้านการกำหนดตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมาย และผลการปฏิบัติงาน ด้านการจัดวางกลไกการตรวจสอบ ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวัดและการประเมินผลงานและด้านการให้รางวัลและการยกย่องตามลำดับ

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุ ๓๖-๔๕ ปี และอายุ ๔๖-๕๕ ปี เห็นว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีประสิทธิภาพเกี่ยวกับในการบริหารงาน ด้านการจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ด้านการวัดผลและการประเมินผลด้านการจัดกลไกการตรวจสอบ มากกว่าสมาชิกที่มีอายุ ๒๕-๓๕ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมีมัธยมศึกษาตอนต้น-ปลาย เห็นว่าประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยรวม ด้านการจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มากกว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา เห็นว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง มากกว่าสมาชิกที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยรวม และเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวม พบว่าพนักงาน/ลูกจ้าง/สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ขาดความเข้าใจ กฎระเบียบ ข้อบังคับ มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งส่วนใหญ่อันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานที่ทุจริตและมีการบริหารงานที่ไม่มีความโปร่งใส มุ่งเข้าไปเพื่อที่แสวงหาผลประโยชน์มากกว่าการที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เจริญอย่างแท้จริง และประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นอย่างจำกัดทั้งทางด้านการติดตามและตรวจสอบ^{๔๕}

^{๔๕} พระมหาจันเต็ม มะเตือ, “ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชานโยบายสาธารณะ), (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖), บทคัดย่อ.

นรินทร์ พูลสวัสดิ์ ได้วิจัยเรื่อง “ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี” ผลการวิจัย พบว่าปัญหาการบริหารงาน วิชาการโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหามากที่สุด ด้านที่มี ปัญหาลงมาตามลำดับคือ ด้านการติดตามผลและนิเทศการสอน ด้าน หลักสูตรและองค์ประกอบ ของหลักสูตร และด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านการวัดผลและการ ประเมินผลการเรียนการสอน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุดในด้านการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน คือ ความพร้อมของครูในด้านความรู้เกี่ยวกับวิชาเฉพาะ และข้อที่มีปัญหามากที่สุดในแต่ละ ด้าน เรียงตามลำดับลงไป คือ การเชิญวิทยากรภายนอกมาสาธิตการสอนแก่ครูเป็นปัญหาในด้านการ ติดตามผลและนิเทศการสอน การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นเป็นปัญหาในด้านการ หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร และการจัดตั้งธนาคารข้อสอบเป็นปัญหาสำคัญที่สุด ในด้านการ วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน โดยคำนึงถึง ประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนแล้วพบว่า แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๔๖}

ณัฐพงษ์ วยะรินทร์ ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลหนองขำคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” พบว่า ความคิดเห็นของ ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองขำคอกอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองขำคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน ระหว่างผู้มีรายได้ ๕,๐๐๐ บาทและต่ำกว่า กับ ตั้งแต่ ๕,๐๐๑ขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างกัน อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มีความคิดเห็น มากกว่าอายุ ๑๘-๓๐ ปี และ ๓๑-๕๙ ปี ระหว่างอาชีพเกษตรกร ค้าขาย พนักงานบริษัท ห้างร้าน โรงงาน อุตสาหกรรม และรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ไม่มีความแตกต่างกัน และที่อยู่อาศัย หมู่ที่ ๑,๒,๓,๕,๖ และหมู่ที่ ๗ มีความคิดเห็นมากกว่าหมู่ที่ ๔^{๔๗}

ชาญยศ รองทานาม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของลูกความต่อนายความ : ศึกษาเฉพาะ กรณีลูกความที่มีคดีความในเขตอำนาจศาลในกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ด้านข้อมูล ทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๓๒.๕ สมรสแล้ว มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ กรุงเทพมหานคร ขณะเกิดคดีมีที่อยู่ในกรุงเทพมหานครมีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน และ มีการศึกษาค่ำ กว่าระดับอนุปริญญา ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ทางคดีความ ลูกความในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่เคย ฟ้องคดี ของกลุ่มตัวอย่างเคยถูกฟ้องคดีล่าสุดลูกความกลุ่มตัวอย่าง เป็นจำเลยคดีอาญา รองลงมาเป็น โจทก์คดีแพ่ง และเป็นจำเลยในคดีแพ่ง ความพอใจกับผลของคดีล่าสุด ของกลุ่มตัวอย่างมีความพอใจ ของ

^{๔๖} นรินทร์ พูลสวัสดิ์, “ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๓๓), บทคัดย่อ.

^{๔๗} ณัฐพงษ์ วยะรินทร์, “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลหนองขำคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,(บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, ๒๕๔๘), บทคัดย่อ.

กลุ่มตัวอย่างรายงานว่าถูกกล่าวหาโดยไม่เป็นความจริง ลูกความที่เคยถูกฟ้อง หรือเคยฟ้อง สามารถยอมความกันได้ ลูกความกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ด้านกฎหมายจากสื่อ รองลงมาจากการศึกษา และไม่มีความรู้เลย ลูกความกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีญาติพี่น้องหรือเพื่อนเป็นทนายความลูกความกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพื่อนและญาติแนะนำทนายให้ รองลงมาจัดหาทนายความเองและสภาทนายความ และสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายจัดหาให้ ผลของคดีส่วนใหญ่ของลูกความในกลุ่มตัวอย่าง ตอบว่าแพ้คดี

ทัศนคติต่อทนายความในภาพรวม และในแต่ละองค์ประกอบ (คือ ด้านความรู้สึกละด้านความเชื่อเชิงประเมินค่า) ลูกความมีทัศนคติที่ดีอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีทัศนคติที่ดีมากที่สุดคือข้อที่ว่า “ทนายความเคารพบนอบต่อผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีในศาลเสมอ” และข้อที่ว่า “ท่านมีความชื่นชมบทบาทของทนายความในการคุ้มครองปกป้องรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชน” โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับว่าจริง ส่วนข้อที่ลูกความมีทัศนคติที่น้อยที่สุดคือข้อที่ว่า “ท่านรู้สึกรังเกียจทนายความที่ชอบบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อชนะคดี” และข้อที่ว่า “ทนายมุ่งหวังแต่เงินจากลูกความ” โดยส่วนใหญ่ยอมรับว่าค่อนข้างจริง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อทนายความอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ จำนวนคดีความที่เคยมี โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก กล่าวคือ ลูกความที่มีประสบการณ์ การมีคดีความมากกว่า มีทัศนคติที่ดีต่อทนายความมากกว่าลูกความที่มีคดีความน้อยครั้งกว่า ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาค้างนี้ เพื่อให้ลูกความมีทัศนคติที่ดีต่อทนายความมากยิ่งขึ้นคือ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับทนายความทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนควรจัดหลักสูตร การอบรม หรือสัมมนา มีการเน้นเรื่องจรรยาบรรณ มารยาททางวิชาชีพ ค่านิยมคุณธรรม และพฤติกรรมที่พึงปรารถนา รวมทั้งความรับผิดชอบทางสังคมแก่ทนายความอย่างสม่ำเสมอ ทั้งผู้เริ่มเข้าวงการทนาย ความ และผู้ที่อยู่ในอาชีพมานานปีเพื่อให้ลูกความและประชาชนทั่วไป ได้พบเห็นทนายความที่ดีบ่อยครั้ง ซึ่งจะช่วยให้มีทัศนคติที่ดีมากขึ้นต่อทนายความไทย^{๔๘}

จินตนา กัลยาณพันธ์ ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอมืองจังหวัดชลบุรี” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอมืองจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเพศและอายุที่แตกต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๔๙}

ณัฐพงษ์ วิยะรัตน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองข้างคอก อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของ

^{๔๘} ชาญยศ รองหนานม, “ทัศนคติของลูกความที่มีต่อทนายความ : ศึกษาเฉพาะกรณีลูกความที่มีคดีความในเขตอำนาจศาลในกรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

^{๔๙} จินตนา กัลยาณพันธ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, ๒๕๕๙), บทคัดย่อ.

ประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบ พบว่า ระหว่างอาชีพเกษตรกร ค้าขาย พนักงานบริษัทห้างร้าน โรงงานอุตสาหกรรมและรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ไม่มีความแตกต่างกัน และที่อยู่อาศัย หมู่ที่ ๑ หมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๓ หมู่ที่ ๕ หมู่ที่ ๖ และหมู่ที่ ๗ มีความ คิดเห็นมากกว่าหมู่ที่ ๔ ^{๕๐}

โกวิท ธารพานิช ได้วิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลในการบริหารงานการไฟฟ้านครหลวง” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานการไฟฟ้านครหลวง ทั้ง ๖ หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบหลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า พบว่า ในภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกหลัก ส่วนผลการเปรียบเทียบธรรมาภิบาลในการบริหารงานการไฟฟ้านครหลวง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาการทำงาน ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ที่ต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อธรรมาภิบาลในการบริหารงานการไฟฟ้านครหลวงโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทุกปัจจัยส่วนบุคคล จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ^{๕๑}

วิวิธ นาคคุณทรง ศึกษาเรื่อง “การศึกษากระบวนการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า

๑) บุคลากรฝ่ายบริหารและผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

๒) บุคลากรฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เพศชายกับเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านอีก ๖ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่องค์การบริหารส่วนตำบล เพศหญิงเห็นว่าการร่วมมือประสานงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่าการบริหารส่วนตำบล เพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓) บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล เพศชายกับเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

๔) บุคลากรฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารงานขององค์การบริหาร

ส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านอีก ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นในด้านการวางแผนของ องค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการจัดระบบองค์การขององค์การบริหารส่วนตำบลและด้านการร่วมมือ ประสานงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕) บุคลากรฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านอีก ๖

^{๕๐} ญัฐพงษ์ วียะรินทร์, “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ๒๕๔๘), บทคัดย่อ.

^{๕๑} โกวิท ธารพานิช, “ธรรมาภิบาลในการบริหารงานการไฟฟ้านครหลวง”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒), บทคัดย่อ.

ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นในด้านการร่วมมือประสานงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๖) บุคลากรฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ๕ ปีหรือน้อยกว่า ๕ ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านอีก ๕ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นในด้านการวางแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล และด้านการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๗) บุคลากรฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ๕ ปีหรือน้อยกว่า ๕ ปี กับมากกว่า ๕ ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน^{๕๒}

เชิงชัย ตั้งรุ่งเรืองอยู่ ศึกษาเรื่อง “ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอห้วยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า

๑) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม และจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่ามีปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมและเป็นรายด้าน ๓ ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานคลังและงบประมาณด้านโครงสร้างและระบบ ส่วนด้านการบริหารงานพัสดุ มีปัญหาในการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย

๒) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม และเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางมีด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานคลังและงบประมาณ และมีปัญหาในระดับน้อยในด้านโครงสร้างและระบบงาน และการบริหารงานพัสดุด่วนคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล พบว่ามีปัญหาโดยรวมและด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาระดับน้อยในการบริหารงานคลังและงบประมาณ และโครงสร้างและระบบงาน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนอกจากนี้ยังมีปัญหาในการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการบริหารงานคลังและงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคล และโครงสร้างและระบบ และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยในการบริหารงานพัสดุ

๓) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาประถม ศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า อนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า พบว่ามีปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นกับปัญหาในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

^{๕๒} วิวิธน์ นาคุณทรง, “การศึกษากระบวนการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗), บทคัดย่อ.

โดยสรุป ปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขตกิ่งอำเภอง่วงชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารงานพัสดุมีปัญหาในการบริหารงานอยู่ในระดับน้อยแต่ในด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานคลังและงบประมาณ ด้านโครงสร้างและระบบอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อองค์การจะได้บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป^{๕๓}

ภาคิรา ปกป้อง ศึกษาเรื่อง “การประเมินผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครราชสีมา” พบว่า

๑) ด้านการร่วมคิด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ท่านเข้าร่วมเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อร่วมเสนอปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน

๒) ด้านการร่วมตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในหมู่บ้านท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหา

๓) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของ อบต. โดยผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิก อบต.

๔) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ อบต.จัดเวทีประชาคมให้ประชาชนเสนอแนะปัญหาความต้องการ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

๕) ด้านการร่วมตรวจสอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นรายชื่อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การตรวจสอบการปฏิบัติงานของอบต. เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐอย่างเดียว เช่น อำเภอ จังหวัด สตง. บปข.

๖) ด้านการร่วมปฏิบัติ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ๒ ข้อ คือ อบต. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่นวัยผู้สูงอายุ การป้องกันโรคไข้เลือดออก และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในหมู่บ้านท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามาของหมู่บ้าน

ประชาชนที่มีความแตกต่างในเรื่องวุฒิการศึกษาและอาชีพ จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ แต่ประชาชนที่มีรายได้ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

^{๕๓} เริงชัย ตั้งรุ่งเรืองอยู่, “ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอง่วงชัย จังหวัดกาฬสินธุ์”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗), บทคัดย่อ.

โดยสรุปผลของการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง^{๕๔}

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร พอที่จะสรุปได้ว่า ประชาชนมีต้องการให้ องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานด้วยความโปร่งใส และเป็นธรรม ต้องการให้ผู้บริหารออกพบปะคนในชุมชนและร่วมประชุมกับคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อรับทราบปัญหาข้อเสนอแนะตลอดจนหาปัญหาที่ได้ไปแก้ไขให้ตรงกับความต้องการของประชาชน ต้องการให้ผู้บริหาร หรือผู้บังคับบัญชา มีภาวะผู้นำ เป็นธรรมเสมอภาค วิสัยทัศน์กว้าง มีส่วนร่วมในการทำงาน เห็นใจและเข้าใจยกย่องให้เกียรติลูกน้อง ซื่อสัตย์ โปร่งใสและบริหารงานอยู่บนพื้นฐานของกฎระเบียบ

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักพุทธธรรม

จากการตรวจสอบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องปรากฏว่า มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมไว้หลายท่าน ดังนี้

ภานุพล ภูษา ได้วิจัยเรื่อง “ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

การเปรียบเทียบทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพต่างกัน มีทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา ที่ต่างกัน มีทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

ปัญหา เกี่ยวกับทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การให้การช่วยเหลือไม่ทั่วถึง ไม่เท่าเทียมกัน คณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมด้านการศึกษายังไม่เพียงพอ เด็กและเยาวชนในหมู่บ้านไม่มีอุปกรณ์กีฬา ขาดการสนับสนุนสตรี และเด็กในหมู่บ้าน การบริการไม่รวดเร็ว เพราะผู้ไปติดต่อไม่รู้วิธีดำเนินการ ไม่สนใจชาวบ้าน ขาดคนที่จะมาทำงานเพื่อชาวบ้าน และหมู่บ้านจริง ๆ เข้าไม่ถึงปัญหา ใช้งบประมาณไม่ตรงกับ

^{๕๔} ภัคจิรา ปกป้อง, “การประเมินผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖), บทคัดย่อ.

ความต้องการของชาวบ้านอย่างแท้จริง ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ การทำงานไม่ต่อเนื่อง ขาดการสานต่อ ลำช้า ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเปรี้ยว อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ควรที่จะช่วยให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ส่งเสริมด้านการศึกษาให้เพียงพอและทั่วถึง สนับสนุนอุปกรณ์กีฬาประจำหมู่บ้านเพื่อเด็กๆจะได้ใช้ออกกำลังกาย หากิจกรรมให้เด็กๆ ทำเพื่อจะได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ห่างไกลจากยาเสพติด รวมถึงสนับสนุนให้สตรีและเด็กมีงานทำหรืออาชีพเสริม ควรจัดระเบียบการดำเนินการให้เป็นระเบียบและให้คำแนะนำแก่ประชาชนในตำบลให้มากขึ้นเพื่อความสะดวกแก่ทุก ๆ ฝ่าย อยากให้คลุกคลีกับชาวบ้านควรเลือกคนที่ทำงานเพื่อชาวบ้านและหมู่บ้านจริงๆ ควรเข้าไปรับรู้ปัญหาจริงๆ จากชาวบ้านเสียก่อนแล้วค่อยใช้งบประมาณนั้นให้ตรงตามความเป็นจริง คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ปฏิบัติต่อบุคคลทุก ๆ คนอย่างเท่าเทียมกัน ทำงานให้ต่อเนื่อง และควรสานต่องานเพื่อให้เสร็จสิ้นลุล่วงได้อย่างรวดเร็วไม่ค้างค้ำ และเลือกคนที่ไม่เห็นแก่พวกพ้อง เห็นแก่ญาติมิตรไม่เห็นแก่หน้าใครเข้ามาทำงาน^{๕๕}

สิทธิพร อ่อนคำ ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ที่ได้นำมาศึกษา ปรากฏว่า คุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่ ทั้งสี่ด้านอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ที่ได้นำมาศึกษา ปรากฏว่า พฤติกรรมผู้นำทั้ง ๒ มิติ อยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่แต่ละด้านกับพฤติกรรมผู้นำในแต่ละมิติของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ปรากฏว่าคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำมิติ มุ่งสัมพันธ์และมิติมุ่งมั่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ การเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่กับพฤติกรรม ผู้นำของผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาและ ประสบการณ์ต่างกัน ปรากฏว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิ การศึกษาต่างกัน ไม่มีคู่ใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ ต่างกัน มีคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่ทุกด้าน กับพฤติกรรมผู้นำมิติ มุ่งงาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วนคุณธรรมด้านกรุณา กับพฤติกรรม ผู้นำมิติมุ่ง สัมพันธ์ของผู้บริหาร ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕^{๕๖}

พระยุทธภูมิ ธมมธโร “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัยพบว่า การ

^{๕๕} ภาณุพล ภูษา, “ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางเปรี้ยว อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

^{๕๖} สิทธิพร อ่อนคำ, “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๓๑), บทคัดย่อ.

บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในความคิดเห็นของประชาชนในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในความคิดเห็นของประชาชนในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประชาชนที่มีสถานภาพ อายุ อาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งยอมรับสมมติฐาน ส่วนประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาและรายได้ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ไม่แตกต่างกัน

ปัญหาอุปสรรคการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ปัญหาที่สำคัญได้แก่ องค์การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ ลำช้า ไม่ต่อเนื่องขาดการสานต่อ ไม่เข้าถึงปัญหาใช้งบประมาณไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน แบ่งปันผลประโยชน์ไม่ทั่วถึงกัน เห็นแก่พวกพ้อง เลือกปฏิบัติ เด็กสตรีขาดการส่งเสริมด้านการศึกษาและอาชีพเสริม การเข้าไปใช้บริการเกิดความล่าช้า เจ้าหน้าที่พูดจาไม่เหมาะสม ถือตัววางตัวไม่เป็นกันเองกับประชาชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปัญหาข้างต้น ได้แก่ องค์การควรคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ รวดเร็วต่อเนื่อง ควรสานต่อโครงการต่างๆ ให้เสร็จสิ้น ควรเข้าไปรับรู้ปัญหาจากประชาชนโดยตรง เพื่อนำมาจัดทำเป็นแผนพัฒนาประจำปีของตำบล ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ใช้งบประมาณตำบลให้ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ควรแบ่งปันผลประโยชน์ให้ทั่วถึงกัน ไม่เห็นแก่พวกพ้อง จัดการศึกษาให้เพียงพอต่อความต้องการ หาอาชีพเสริมแก่สตรีหลังฤดูเก็บเกี่ยว ควรแนะนำขั้นตอนและวิธีการดำเนินการในการใช้บริการขององค์การ เจ้าหน้าที่ควรใช้คำพูดที่เหมาะสมและวางตัวให้เป็นกันเองกับประชาชน^{๕๗}

สมหมาย บัวจันทร์ ได้ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์และยกระดับความพึงพอใจในการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร” พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านสมานัตตตามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือด้านทาน ด้านอรรถจริยาและลำดับสุดท้าย คือด้านปิยวาจา เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

^{๕๗} พระยยุทธภูมิ ธรรมธโร, “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

สถิติที่ระดับ .๐๕ สำหรับเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ประสบการณ์ในการมาใช้บริการ ประเภทของการมาใช้บริการและพื้นที่อยู่อาศัยมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน^{๕๘}

สิทธิพร อ่อนคำ ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ที่ได้นำมาศึกษา ปรากฏว่า คุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่ ทั้ง สี่ด้านอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ที่ได้นำมาศึกษา ปรากฏว่า พฤติกรรมผู้นำทั้ง ๒มิติ อยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่ แต่ละด้านกับพฤติกรรมผู้นำในแต่ละมิติ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ปรากฏว่า คุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำมิติ มุ่งสัมพันธ์และมิติมุ่งงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ การเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่กับพฤติกรรม ผู้นำของผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ต่างกัน ปรากฏว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ไม่มีคู่ใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ แต่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ ต่างกันมีคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่ทุกด้าน กับพฤติกรรมผู้นำมิติมุ่ง งาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วนคุณธรรมด้านกรณากับพฤติกรรมผู้นำ มิติมุ่ง สัมพันธ์ของผู้บริหาร ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕^{๕๙}

โสภณ สวาชาโต ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักสังคหวัตถุ ๔” ผลการวิจัยพบว่าความรู้ความเข้าใจในหลักการ และวิธีการสหกรณ์ออมทรัพย์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเป็นสมาชิก สหกรณ์ เพื่อต้องการออมทรัพย์โดยสะสมค่าหุ้นรายเดือนมีความเข้าใจว่าสหกรณ์ คือ องค์กรที่ประชาชน ร่วมกันจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินธุรกิจช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสหกรณ์เป็นของ สมาชิก ซึ่งถือหุ้นไว้ในสหกรณ์เท่านั้นสหกรณ์ออมทรัพย์มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ ส่งเสริมให้สมาชิกออม ทรัพย์ โดยการถือหุ้น และรับฝากเงิน บุคคลที่จะเป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ คือ ข้าราชการใน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สมาชิกมีการออกเสียงในที่ประชุม ได้คนละ ๑ เสียง เมื่อสหกรณ์มี กำไรกำไรไหนเหล่านั้นจัดสรรโดยที่ประชุมใหญ่แห่งบรรดาสมาชิก หรือผู้แทนสมาชิกสหกรณ์คณะกรรมการ ดำเนินการสหกรณ์ได้โดยการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ บุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้สหกรณ์ประสบ ความสำเร็จ คือ สมาชิกสหกรณ์, กรรมการ, ผู้จัดการ ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ออม ทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ได้แก่ ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอรรถจริยา และ

^{๕๘} สมหมาย บัวจันทร์, “การวิเคราะห์และยกระดับความพึงพอใจในการให้บริการประชาชนตามหลัก สังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชารัฐประศาสน ศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑),บทคัดย่อ.

^{๕๙} สิทธิพร อ่อนคำ, “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร วิทยาลัย ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๓๑), บทคัดย่อ.

ด้านสมานัตตตา พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านทาน และด้านปิยวาจา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอัตถจริยา และด้านสมานัตตตามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

การเปรียบเทียบการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีสถานภาพ อายุ ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก การมีหุ้นนอกจากสหกรณ์ออมทรัพย์และภูมิลำเนา ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีเพศ การศึกษา ระดับชั้นยศ และรายได้ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕^{๖๐}

พรหม วุฒิวิวัฒน์ชัย ได้วิจัยเรื่อง “หลักพรหมวิหาร ๔ กับหลักการปฏิบัติหน้าที่ตามอุดมคติตำรวจ : ศึกษาเฉพาะกรณี ข้าราชการตำรวจประจำสถานีตำรวจนครบาลดุสิต” ผลการวิจัย พบว่า หลักพรหมวิหาร ๔ และหลักอุดมคติตำรวจทั้ง ๔ ประการ มีความสัมพันธ์คล้ายคลึงกันสามารถใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจได้ทั้ง ๒ หลักการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ข้าราชการตำรวจ ส่วนใหญ่ มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี แต่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องพรหมวิหาร ๔ ปานกลาง การปฏิบัติธรรม ฝึกฝนจิตใจของตนอยู่ในระดับปานกลาง ความรู้ ความเข้าใจในหลักอุดมคติตำรวจอยู่ในเกณฑ์ดี การนำหลักพรหมวิหาร ๔ ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจระดับหนึ่งซึ่งต้องมีการเพิ่มเติมในส่วนต่างๆ ต้องมีการอบรม ฝึกฝนจิตใจโดยวิทยากรที่มีความรู้ความเข้าใจและต้องมีการจัดโครงการ ปฏิบัติธรรมของข้าราชการตำรวจในทุกระดับชั้นต้องเป็นผู้ดำเนินโครงการที่ต่อเนื่องตลอดเวลา การคัดเลือกผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้าสถานีตำรวจต้องให้ได้ผู้มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมในจิตใจอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ในส่วน ของประชาชน เองนั้นควรมีความเข้าใจ เห็นใจในปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจและที่สำคัญ ข้าราชการตำรวจต้องยึดมั่นคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัด เพื่อให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติหน้าที่^{๖๑}

พฤกษา พุทธรักษ์ ศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก” พบว่า การบริหารจัดการสหกรณ์โดยหลักสังคหวัตถุ ๔ ทั้ง ๔ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา และสมานัตตตา ที่ยังคงมีระดับการปฏิบัติต่ำ ได้แก่ สหกรณ์ได้ให้ความ

^{๖๐} โสภณ สวาชาโต, “ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักสังคหวัตถุ ๔”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)**, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), บทคัดย่อ.

^{๖๑} พรหม วุฒิวิวัฒน์ชัย, “หลักพรหมวิหาร ๔ กับหลักการปฏิบัติหน้าที่ตามอุดมคติตำรวจ : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจประจำสถานีตำรวจนครบาลดุสิต”, **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาศาสนาเปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๕)**, บทคัดย่อ.

ช่วยเหลือและให้สวัสดิการต่างๆ แก่สมาชิกอย่างเหมาะสมและพอเพียง เมื่อเห็นสมาชิกโกรธหรือไม่พอใจ ในการมาใช้บริการของสหกรณ์ ก็ช่วยพูดจาให้เข้าใจและหาหนทางให้สมาชิกในชุมชนทุกครั้งที่มีโอกาส และเจ้าหน้าที่ได้มีการใช้เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ ของสำนักงานอย่างประหยัด และเหมาะสม และทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์ การเกษตรได้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น^{๖๒}

ปรากฏ บุตรโยจันโท ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย” พบว่า การปฏิบัติตนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง ๖ งาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการประพฤติตนจะต้องปฏิบัติตัวดีจึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้บริหารที่มีคุณธรรม ซึ่งส่งผลให้เป็นที่รัก นับถือ ยกย่อง ศรัทธาของครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน^{๖๓}

๒.๖.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการตรวจสอบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องปรากฏว่า มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลไว้หลายท่าน ดังนี้

วฤทธิ์ สารฤทธิคาม ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดอนงัวอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนงัว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบความพึงพอใจ ประชาชนเพศชายกับหญิง ในการติดต่อขอรับบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอนงัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและด้านอาคารสถานที่ และด้านเงินอุดหนุนในการส่งเสริมอาชีพ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านระบบการบริการ และด้านบุคลากร ประชาชนเพศชายกับเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนงัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สำหรับการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนงัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน^{๖๔}

วรวิทย์ สิงห์นิล ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกอนาง อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของ

^{๖๒} พุกษา พุทธิรักษ์, “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

^{๖๓} ปรากฏ บุตรโยจันโท, “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๘), หน้า ๖๕.

^{๖๔} วฤทธิ์ สารฤทธิคาม, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดอนงัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาพุทธศาสตร์การพัฒน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ๒๕๔๘), บทคัดย่อ.

ประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลกองนาง อำเภอบำบอง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่างทันเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการให้บริการอย่างเท่าเทียม^{๖๕}

กาญจนา ทับทิมทอง ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย อำเภอลำลูกเกด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มาใช้บริการมีความคิดเห็นต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านอาคาร/สถานที่ และด้านประชาสัมพันธ์เพื่อให้บริการ ส่วนด้านพนักงานผู้ให้บริการ และด้านความรวดเร็วที่ให้บริการ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการให้บริการโดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส และส่วนการให้บริการ ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๖๖}

วัฒนสิน บุสดี ได้วิจัยเรื่อง “ความเข้มแข็งในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลย” ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลยส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๔ มีความเข้มแข็งในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลางและพบว่า ขนาดองค์กร การมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายองค์กร การได้รับข้อมูลข่าวสารความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนรายได้มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ^{๖๗}

ลักขณา ฤาชา ศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษากำนันและผู้นำหมู่บ้าน จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า

๑) โดยภาพรวมแล้วทัศนคติของผู้ใหญ่บ้านต่อภาวะผู้นำของตนเองในภาพรวมเป็นผู้มีภาวะผู้นำในระดับสูง

๒) โดยภาพรวมแล้วทัศนคติของประชาชนมีความพึงพอใจในระดับสูงต่อประสิทธิภาพการบริหาร อบต. อันเนื่องมาจากการบริหารงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

^{๖๕} วรวิมล สิงห์นิล, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกองนาง อำเภอบำบอง จังหวัดหนองคาย”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

^{๖๖} กาญจนา ทับทิมทอง, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย อำเภอลำลูกเกด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

^{๖๗} วัฒนสิน บุสดี, “ความเข้มแข็งในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลย”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๙), บทคัดย่อ.

๓) เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ มิใช่ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

๔) การศึกษาเป็นปัจจัยที่มีต่อทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและแก้ไข ประนีประนอมข้อพิพาทยามเมื่อลูกบ้านเกิดความขัดแย้ง

๕) อาชีพเป็นปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเรื่องการเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

๖) รายได้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเรื่องการไม่แสดงความ คิดเห็นขัดแย้งกับกลุ่ม

๗) ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในเรื่องประสิทธิภาพการ บริหารงาน อบต. กล่าวคือ กลุ่มการศึกษาระดับประถมศึกษามีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการ บริหารงาน อบต. มากกว่า กลุ่มการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กลุ่มการศึกษาระดับอนุปริญาและกลุ่ม การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปตามลำดับ

๘) อาชีพเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในเรื่องประสิทธิภาพการ บริหารงาน อบต. กล่าวคือ กลุ่มเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการ บริหารงาน อบต. มากกว่า กลุ่มประกอบธุรกิจส่วนตัวและกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ตามลำดับ^{๖๘}

เชิงชัย ตั้งรุ่งเรืองอยู่ ศึกษาเรื่อง “ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต พื้นที่กิ่งอำเภอห้วยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์” พบว่า

๑) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม และจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่ามีปัญหา การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมและเป็นรายด้าน ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานคลังและงบประมาณ ด้านโครงสร้างและระบบ ส่วนด้าน การบริหารงานพัสดุ มีปัญหาในการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย

๒) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม และเป็นรายด้านอยู่ในระดับปาน กลางมีด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานคลังและงบประมาณ และมีปัญหาในระดับน้อย ในด้านโครงสร้างและระบบงาน และการบริหารงานพัสดุนั้นคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล พบว่ามี ปัญหาโดยรวมและด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาระดับน้อยในด้านการ บริหารงานคลังและงบประมาณ และโครงสร้างและระบบงาน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้นี้ยังมีปัญหาในการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการบริหารงานคลังและงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และโครงสร้างและระบบ และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยในด้านการบริหารงาน พัก

^{๖๘} ลักษณะ ภาษา, “ภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อประสิทธิภาพการ บริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบล : กรณีศึกษาอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการเมืองการ ปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓), บทคัดย่อ.

๓) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาประถม ศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า อนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า พบว่ามีปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกันสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นกับปัญหาในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

โดยสรุป ปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขตกิ่งอำเภอห้วยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการบริหารงานพัสดุมีปัญหาในการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย แต่ในด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานคลังและงบประมาณ ด้านโครงสร้างและระบบอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อองค์การจะได้บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป^{๖๔}

ภคจิรา ปกป้อง ศึกษาเรื่อง “การประเมินผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร” พบว่า

๑) ด้านการร่วมคิด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ท่านเข้าร่วมเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อร่วมเสนอปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน

๒) ด้านการร่วมตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในหมู่บ้านท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหา

๓) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของ อบต. โดยผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิก อบต.

๔) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ อบต.จัดเวทีประชาคมให้ประชาชนเสนอแนะปัญหาความต้องการ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

๕) ด้านการร่วมตรวจสอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การตรวจสอบการปฏิบัติงานของอบต. เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐอย่างเดียว เช่น อำเภอ จังหวัด สตง. ปปช.

^{๖๔} เรียงชัย ตั้งรุ่งเรืองอยู่, “ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่กิ่ง อำเภอ ห้วยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗), บทคัดย่อ.

๖) ด้านการร่วมปฏิบัติ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ๒ ข้อ คือ อบต. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่นวัยผู้สูงอายุ การป้องกันโรคไข้เลือดออก และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในหมู่บ้านท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน

ประชาชนที่มีความแตกต่างในเรื่องวุฒิการศึกษาและอาชีพ จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ แต่ประชาชนที่มีรายได้ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

โดยสรุปผลของการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับปานกลาง^{๗๐}

ทศพล สุทรวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการทำางานของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นการจัดแผนงานหรือโครงการ ลักษณะการทำงานของคณะผู้บริหารมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินงานตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น สำหรับพนักงานส่วนตำบลมีการปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้เช่นกัน ตลอดจนสามารถให้บริการตามที่ประชาชนต้องการด้วยมนุษยสัมพันธ์และการวางตัวที่ดี^{๗๑}

ดวงภรณ์ ตรีธัญญา ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจต่อการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลนครปฐม ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่อันดับที่หนึ่ง รองลงมา ด้านสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านระบบการให้บริการ ด้านการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และด้านข้อมูลข่าวสารตามลำดับ ส่วนการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้ใช้บริการที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการไม่แตกต่างกัน ผู้ใช้บริการที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ และผู้ใช้บริการที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการด้านระบบการให้บริการ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการ

^{๗๐} ภักจิรา ปกป้อง, “การประเมินผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดยโสธร”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖), บทคัดย่อ.

^{๗๑} ทศพล สุทรวงศ์, “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

บริการของเจ้าหน้าที่ และด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบไม่ แตกต่างกัน^{๗๒}

ณัฐพงษ์ วียะรันดร์ ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” พบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองช้างคอกอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน ระหว่างผู้มียาได้ ๕,๐๐๐ บาทและต่ำกว่า กับ ตั้งแต่ ๕,๐๐๑ ขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างกัน อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นมากกว่าอายุ ๑๘-๓๐ ปี และ ๓๑-๕๙ ปี ระหว่างอาชีพเกษตรกร ค้าขาย พนักงานบริษัท ห้างร้าน โรงงานอุตสาหกรรม และ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ไม่มีความแตกต่างกัน และที่อยู่อาศัย หมู่ที่ ๑,๒,๓,๕,๖ และหมู่ที่ ๗ มีความคิดเห็นมากกว่าหมู่ที่ ๔^{๗๓}

ชวฤทธิ์ บริสุทธิ์ ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร ส่วนด้านการวางแผน และด้านบริการ มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีระดับความพึงพอใจ ที่มีต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิดอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๗๔}

เจษฎา สอนแก้ว ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยอ้อ รวมทั้ง ๓ ด้านอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ด้านการบริหารดำเนินงาน รองลงมา คือ ด้านการกำหนดนโยบาย และด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมต่ำสุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ส่วนผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยอ้อทั้ง ๓ ด้าน จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ระดับประถมศึกษามีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่าระดับ

^{๗๒} ดวงภรณ์ ตรีธัญญา, “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบล นครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม”, *ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*, (สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๙), บทคัดย่อ.

^{๗๓} ณัฐพงษ์ วียะรันดร์, “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, ๒๕๔๘), บทคัดย่อ.

^{๗๔} ชวฤทธิ์ บริสุทธิ์, “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

มัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และกลุ่มอาชีพเกษตรกรรมมีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอาชีพค้าขายหรือประกอบอาชีพส่วนตัว และอาชีพรับจ้างทั่วไป ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ รายได้ และการสังกัดองค์กรชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยอ้อไม่แตกต่าง^{๗๕}

จากที่ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **ผู้วิจัยเห็นว่า** การนำหลักทศพิธราชธรรม มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จะสามารถทำให้ประชาชนและบุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีประสิทธิภาพในการบริหารที่ดีขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ทั้งแก่หน่วยงาน สังคมส่วนรวม และประเทศชาติต่อไป

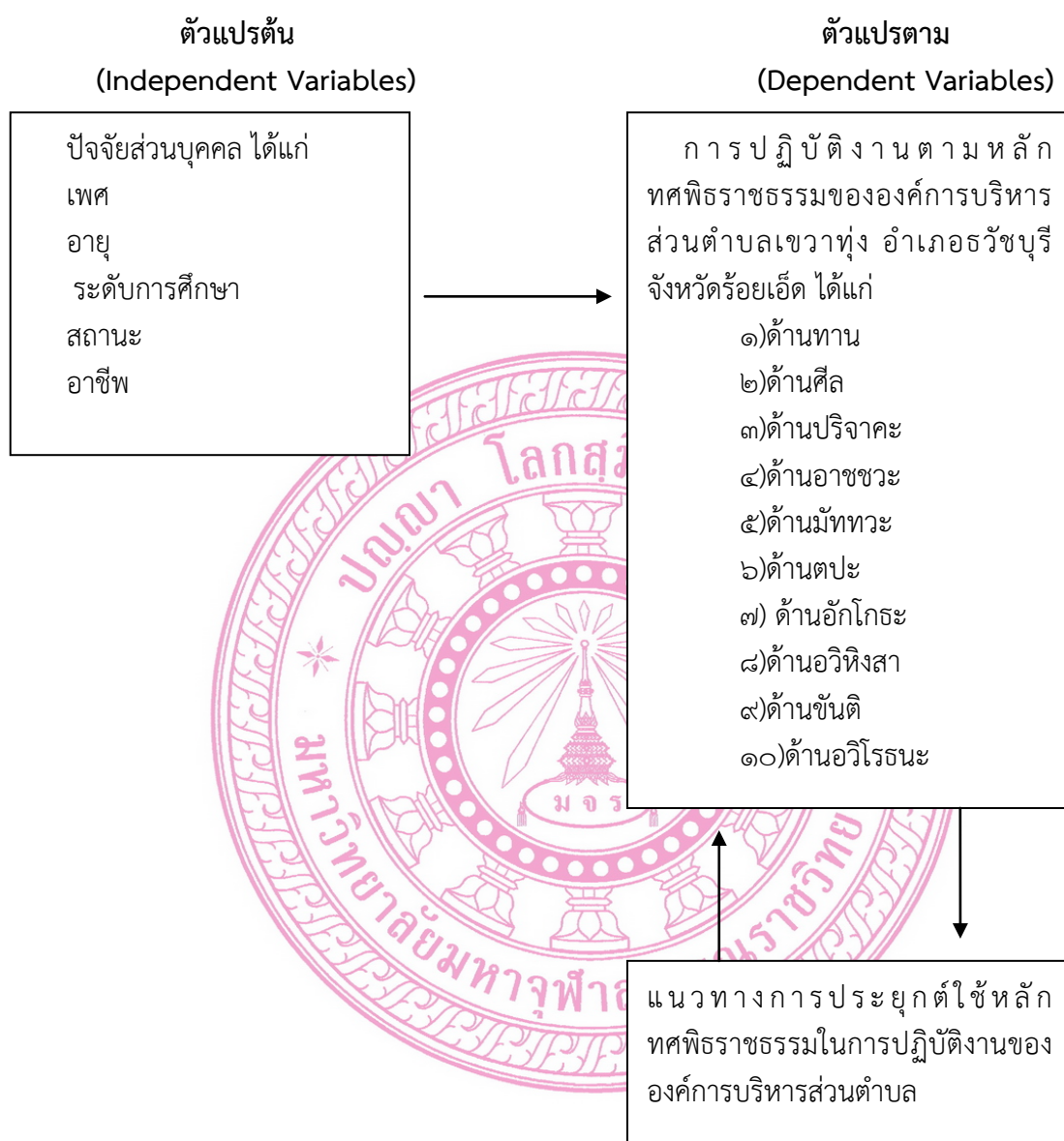
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยที่ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหลักธรรมที่ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน คือ ทศพิธราชธรรม โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะ และอาชีพ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ๑)ด้านทาน, ๒)ด้านศีล, ๓)ด้านบริจาค, ๔)ด้านอาชีพ, ๕)ด้านมัทวะ, ๖)ด้านตบะ, ๗)ด้านอักโกธะ, ๘)ด้านอวิหิงสา, ๙)ด้านขันติ และ ๑๐)ด้านอวิโรธนะ

^{๗๕} เจษฎา สอนแก้ว, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยอ้อ อำเภอลอง จังหวัดแพร่”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

แผนภาพที่ ๒.๕ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” เป็นการศึกษาแบบผสม (Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือประชาชนภายในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒,๑๖๐ คน^๑

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๓.๒.๒.๑ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒,๑๖๐ คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครซี (Krejcie) และมอร์แกน (Moregan)^๒ ได้จำนวน ๓๒๗ คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการหาสัดส่วนของประชากรต่อกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน ดังต่อไปนี้

^๑ เชิดชัย จักรแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, จำนวนประชากร จำแนกตามช่วงอายุ ปี ๒๕๕๕ ข้อมูลจาก จปฐ, องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด, (อัตสำเนา).

^๒ ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (นนทบุรี : บริษัท เอสอาร์พรินต์แมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๕๕.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงตารางการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง	สูตรการคำนวณ	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
๑	หนองบัว	๓๑๓	$313 \times 327 / 2,160$	๔๗
๒	เขาวุ้ง	๒๕๔	$254 \times 327 / 2,160$	๓๘
๓	เหล่าใหญ่	๒๙๓	$293 \times 327 / 2,160$	๔๔
๔	หนองบัวน้อย	๒๐๕	$205 \times 327 / 2,160$	๓๑
๕	หนองสั้ม	๑๕๐	$150 \times 327 / 2,160$	๒๓
๖	บ้านหนองช้าง	๑๙๕	$195 \times 327 / 2,160$	๓๐
๗	บ้านโพธิ์แก้ว	๑๙๒	$192 \times 327 / 2,160$	๒๙
๘	บ้านหนองต่าย	๒๐๖	$206 \times 327 / 2,160$	๓๒
๙	บ้านดอนแคน	๑๗๕	$175 \times 327 / 2,160$	๒๖
๑๐	บ้านพรหมจรรย์	๑๗๗	$177 \times 327 / 2,160$	๒๗
รวม		๒,๑๖๐		๓๒๗

แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Random Sampling) โดยนำแบบสอบถามไปแจกให้ประชาชนแต่ละหมู่บ้านตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ปรากฏในตารางที่ ๓.๑ จนครบตรงตามที่กำหนด

๓.๒.๒.๒ กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๕ คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ได้แก่

๑.นายบัญชา ย่อมอารีย์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง
๒.นางนวลหงส์ อุทธิสินธ์	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง
๓.นางจิตรา โพธิจันทร์	หัวหน้าสำนักปลัด
๔.นายวินัย แก่นนาคำ	ผู้อำนวยการกองช่าง
๕.นางสาวธัญลักษณ์ วงศ์อนันต์	หัวหน้าส่วนการคลัง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยดำเนินการดังนี้

๓.๓.๑ ลักษณะของเครื่องมือ

๓.๓.๑.๑ ลักษณะของแบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีโครงสร้างประกอบด้วย ๓ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน ๕ ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะ และอาชีพ

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย ๑)ด้านทาน ๒)ด้านศีล ๓)ด้านบริจาค ๔)ด้านอาชวะ ๕)ด้านมัทวะ ๖)ด้านตปะ ๗)ด้านอักโกธะ ๘)ด้านอวิหิงสา ๙)ด้านขันติ ๑๐)ด้านอวิโรธนะ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) ๕ ระดับ รวมทั้งสิ้น ๓๐ ข้อ

เกณฑ์การวัดข้อมูล

การวัดข้อมูลจากแบบสอบถามมีระดับตัวเลือกแบ่งออกเป็น ๕ ตัวเลือกและมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมระดับมากที่สุด	ให้ ๕ คะแนน
มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมระดับมาก	ให้ ๔ คะแนน
มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมระดับปานกลาง	ให้ ๓ คะแนน
มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมระดับน้อย	ให้ ๒ คะแนน
มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมระดับน้อยที่สุด	ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

จากเกณฑ์ดังกล่าว สามารถกำหนดเกณฑ์การแปลผล โดยกำหนดในการแบ่งช่วงคะแนนออกเป็น ๕ ช่วง ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ช่วงชั้นคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ระดับการวัด}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} = \frac{4}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

ดังนั้น ข้อมูลที่วิเคราะห์จากแบบสอบถามที่เป็นมาตรฐานประมาณค่าโดยแปลผลจากค่าเฉลี่ย โดยกำหนดช่วงคะแนน (Class interval) ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๘๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย ๑.๘๑ - ๒.๖๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย ๒.๖๑ - ๓.๔๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๓.๔๑ - ๔.๒๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

๓.๓.๑.๒ ลักษณะของเครื่องมือสำหรับแบบสัมภาษณ์ (Interview Form)

แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Form) เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ ประกอบด้วย ๒ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๑๐ ข้อ

๓.๓.๒ การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

๓.๓.๒.๑ การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

๑) ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารวิชาการและจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมโดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมจากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และสรุปเป็นคำนิยามศัพท์ในการวิจัย

๓. สร้างแบบสอบถามจากกรอบเนื้อหาในคำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน

๔. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

๕. เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับหน่วยการวัดที่มีประชากรในการวิจัย แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น

๖. หากพบว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นแล้ว จึงนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง เป้าหมายต่อไป

๒) ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

๑. ผู้วิจัยทำการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา จำนวน ๕ ท่าน

๒. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตาม วัตถุประสงค์ของข้อคำถาม (Index of Congruence : IOC) ซึ่งแต่ละข้อได้ค่า IOC ๑.๐๐ ทุกข้อ

๓. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ แล้วนำไปทำการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ไปปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน แล้วนำมา ตรวจคะแนนหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๔๘

๔. แบบสอบถามที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

๓.๓.๒.๒ การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

๑) ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview Form)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารวิชาการและจาก งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมโดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และสรุปเป็นคำนิยามศัพท์ในการวิจัย

๓. สร้างแบบสัมภาษณ์จากกรอบเนื้อหาในคำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งเป็น ๒ ตอน

๔. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

๕. เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายต่อไป

๒) ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

๑. ผู้วิจัยทำการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา จำนวน ๕ ท่าน

๒. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของข้อคำถาม (Index of Congruence : IOC) ซึ่งแต่ละข้อได้ค่า IOC มากกว่า ๐.๘๐ ขึ้นไปทุกข้อ

๓. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. ผู้วิจัยทำการขอหนังสือขออนุญาตในการแจกแบบสอบถามจากหัวหน้าศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตขอนแก่น ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง

๒. ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตไปนำเสนอเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากประชาชนซึ่งเป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

๓. ทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน ๓๒๗ ฉบับ โดยการแจกแบบสอบถามกับประชากร ตามที่กำหนด

๔. ทำการเก็บแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างทำการตอบเรียบร้อยแล้ว

๕. ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำเสนอนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) วัดการนำหลักทศพิธราชธรรม มาใช้ในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง จำนวน ๕ ท่าน

๒. ทำการนัดหมายวันเพื่อสัมภาษณ์

๓. ทำการสัมภาษณ์

๔. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

๒. ระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t- test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบมีความแตกต่าง จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีผลต่างน้อยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

๔. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้จากแบบสอบถามโดยจับกลุ่มคำตอบที่คล้ายคลึงกันหาค่าความถี่

๓.๕.๒ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์ด้วยการจัดกลุ่ม คำตอบ สรุปและตีความเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด อธิบายเป็นความเรียง การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) ในตอนที่ ๓ และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท และประมวลผลเข้าด้วยกัน รวมทั้งใช้แนว คิดจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวม

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดตามความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสอบถามและสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวุ้ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

๔.๒ การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน

๔.๓ เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

๔.๔ ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

๔.๕ บทสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

๔.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวุ้ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวุ้ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวุ้ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะ และอาชีพ ผลการศึกษาดังแสดงใน ตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวง อำเภอวังนุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

(n = ๓๒๗)

ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
๑.เพศ		
ชาย	๑๕๔	๔๗.๑
หญิง	๑๗๓	๕๒.๙
๒.อายุ		
ไม่เกิน ๓๐ ปี	๘๑	๒๔.๘
๓๑ - ๔๕ ปี	๑๐๐	๓๐.๖
๔๖ - ๖๐ ปี	๑๐๐	๓๐.๖
๖๑ ปีขึ้นไป	๔๖	๑๔.๑
๓.ระดับการศึกษา		
มัธยมต้น หรือต่ำกว่า	๑๗๘	๕๔.๔
มัธยมปลาย	๙๗	๒๙.๗
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	๒๘	๘.๖
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	๒๔	๗.๓
๔.สถานะ		
โสด	๗๖	๒๓.๒
แต่งงาน	๒๑๕	๖๕.๗
หม้าย หรือ หย่าร้าง	๓๖	๑๑.๐
๕.อาชีพ		
ข้าราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ	๓๑	๙.๕
ธุรกิจส่วนตัว	๒๐	๖.๑
เกษตรกร	๒๑๖	๖๖.๑
รับจ้าง	๓๘	๑๑.๖
ค้าขาย	๒๒	๖.๗

จากตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนร้อยละ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถอธิบายในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

๑.ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๙ รองลงมาคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๑

๒.ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่ อายุอยู่ระหว่าง ๓๑-๔๕ ปี และ ๔๖- ๖๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๖ ทั้งสองช่วงอายุ รองลงมาคือ ไม่เกิน ๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘ และ ๖๑ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๑ ตามลำดับ

๓.ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่ การศึกษาค่ำกว่ามัธยมปลาย คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๔ รองลงมาคือ มัธยมปลาย คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๗ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ ๘.๖ และ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ ๗.๓ ตามลำดับ

๔.ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่ สถานะแต่งงาน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๗ รองลงมาคือ โสด คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒ และ หม้าย หรือ หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐ ตามลำดับ

๕.ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่ อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๑ รองลงมาคือ รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๖ ข้าราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ ๙.๕ ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ ๖.๗ และ ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ ๖.๑ ตามลำดับ

๔.๒ การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน

ผลการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ตามแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๑๐ ด้าน ได้แก่ ด้านทาน ด้านศีล ด้านบริจาค ด้านอาชวะ ด้านมัทวะ ด้านตปะ ด้านอักโกธะ ด้านอวิหิงสา ด้านขันติ และด้านอวิโรธนะ จำนวน ๓๐ ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยภาพรวมและรายด้าน แสดงในตารางที่ ๔.๒ - ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยภาพรวม

(n = ๓๒๗)

ด้านที่	การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	ด้านทาน	๒.๘๘	๑.๑๐	ปานกลาง
๒	ด้านศีล	๒.๘๗	๑.๑๐	ปานกลาง
๓	ด้านบริจาค	๒.๘๙	๑.๐๙	ปานกลาง
๔	ด้านอาชวะ	๒.๙๗	๑.๑๑	ปานกลาง
๕	ด้านมัทวะ	๓.๐๒	๑.๐๗	ปานกลาง
๖	ด้านตปะ	๒.๙๒	๑.๑๓	ปานกลาง
๗	ด้านอักโกธะ	๓.๐๒	๑.๐๔	ปานกลาง
๘	ด้านอวิหิงสา	๓.๐๖	๑.๐๓	ปานกลาง
๙	ด้านขันติ	๓.๐๑	๑.๑๐	ปานกลาง
๑๐	ด้านอวิโรธนะ	๓.๐๕	๑.๒๓	ปานกลาง
รวม		๒.๙๗	๑.๐๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๙๗$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน อยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ คือ ด้านอวิหิงสา ($\bar{X} = ๓.๐๖$) ด้านอวิโรธนะ ($\bar{X} = ๓.๐๕$) ด้านมัทวะ ($\bar{X} = ๓.๐๒$) ด้านอักโกธะ ($\bar{X} = ๓.๐๒$) ด้านขันติ ($\bar{X} = ๓.๐๑$) ด้านอาชวะ ($\bar{X} = ๒.๙๗$) ด้านตปะ ($\bar{X} = ๒.๙๒$) ด้านบริจาค ($\bar{X} = ๒.๘๙$) ด้านทาน ($\bar{X} = ๒.๘๘$) ด้านศีล ($\bar{X} = ๒.๘๗$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านทาน

(n = ๓๒๗)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านทาน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	รู้จักสงเคราะห์อนุเคราะห์ประชาชนให้ได้รับความสุขเพื่อกำจัดความโลภในตน	๒.๗๙	๑.๑๓	ปานกลาง
๒	ช่วยเหลือเกื้อกูลและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีของประชาชน	๒.๙๘	๑.๑๖	ปานกลาง
๓	ช่วยเหลือแบ่งปัน ให้คำปรึกษาประชาชนให้ได้รับประโยชน์สุขอย่างเต็มที่	๒.๘๘	๑.๒๕	ปานกลาง
รวม		๒.๘๘	๑.๑๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านทาน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๘๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยช่วยเหลือเกื้อกูลและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีของประชาชน ช่วยเหลือแบ่งปันให้คำปรึกษาประชาชน ให้ได้รับประโยชน์สุขอย่างเต็มที่ รู้จักสงเคราะห์อนุเคราะห์ประชาชนให้ได้รับความสุขเพื่อกำจัดความโลภในตน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านศีล

(n = ๓๒๗)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านศีล	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	เป็นคนมีศีลธรรม มีประพฤติที่ดีทั้งทางกาย วาจา	๒.๘๐	๑.๑๘	ปานกลาง
๒	รักษาความสุจริตต่อหน้าที่	๒.๘๗	๑.๒๒	ปานกลาง
๓	มีศีลกำกับในการบริหารงานปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามกฎหมาย	๒.๙๔	๑.๑๕	ปานกลาง
รวม		๒.๘๗	๑.๑๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านศีล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๘๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยเป็น คนมีศีลธรรม มีประพฤติที่ดีทั้งทางกาย วาจา รักษาความสุจริตต่อหน้าที่ มีศัลกำกับในการบริหารงาน ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามกฎหมาย อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านปรีชาคะ

(n = ๓๒๗)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านปรีชาคะ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	มีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน	๒.๘๒	๑.๒๒	ปานกลาง
๒	ให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ตอบแทน	๒.๙๓	๑.๒๒	ปานกลาง
๓	พัฒนาตนให้เป็นผู้มีความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงาน	๒.๙๓	๑.๑๕	ปานกลาง
รวม		๒.๘๙	๑.๐๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านปรีชาคะ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๘๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยมีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ตอบแทน พัฒนาตนให้เป็นผู้มีความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอาชวะ

(n = ๓๒๗)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอาชวะ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ไม่หลอกลวงประชาชน	๒.๙๓	๑.๑๕	ปานกลาง
๒	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต	๒.๙๕	๑.๑๗	ปานกลาง
๓	ให้บริการแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน	๓.๐๒	๑.๒๔	ปานกลาง
รวม		๒.๙๗	๑.๑๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอาชวะ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๙๗$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยมีความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ไม่หลอกลวงประชาชน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ให้บริการแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านมัทวะ

(n = ๓๒๗)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านมัทวะ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	มีอัธยาศัยที่อ่อนโยน และอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ลบลู่เหยียดหยามประชาชน	๓.๐๙	๑.๑๗	ปานกลาง
๒	มีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ รวดเร็ว และถูกต้อง	๓.๐๑	๑.๒๑	ปานกลาง
๓	วางตนเป็นผู้มีเหตุผลและมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ ไม่เจ้าอารมณ์	๒.๙๗	๑.๑๓	ปานกลาง
รวม		๓.๐๒	๑.๐๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านมัทวะ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๒$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยมิอภัยภัยที่อ่อนโยน และอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ลบหลู่เหยียดหยามประชาชน มีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ รวดเร็ว และถูกต้อง วางตนเป็นผู้มีเหตุผลและมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบไม่เจ้าอารมณ์ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านตะปะ

(n = ๓๒๗)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านตะปะ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	ปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อความสุขของประชาชน	๒.๘๕	๑.๒๐	ปานกลาง
๒	รักษาคำมั่นสัญญาไม่รับปากเพียงให้พินตัว โดยไม่สนใจว่าจะทำได้ตามที่รับปากหรือไม่ อันจะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ	๒.๙๘	๑.๒๒	ปานกลาง
๓	ปฏิบัติและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ยึดมั่นในคุณงามความดี ความถูกต้อง และชอบธรรม	๒.๙๑	๑.๒๔	ปานกลาง
รวม		๒.๙๒	๑.๑๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านตะปะ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๙๒$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อความสุขของประชาชน รักษาความมั่นสัญญาไม่รับปากเพียงให้พินตัว โดยไม่สนใจว่าจะทำได้ตามที่รับปากหรือไม่ อันจะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ ปฏิบัติและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ยึดมั่นในคุณงามความดี ความถูกต้อง และชอบธรรม อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอักษิณ

(n = ๓๒๗)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอักษิณ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	มีความเมตตาประจําใจไว้ระงับความขุ่นเคืองแห่งตน	๒.๙๙	๑.๐๙	ปานกลาง
๒	เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ ก็แก้ปัญหาต่างๆ ด้วยความสุ่มรอบคอบจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี	๓.๐๐	๑.๑๕	ปานกลาง
๓	เมื่อมีปัญหา ก็พยายามชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจทางแก้ปัญหา โดยไม่ใช้อารมณ์	๓.๐๖	๑.๑๕	ปานกลาง
รวม		๓.๐๒	๑.๐๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอักษิณ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๒$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยมีความเมตตาประจําใจไว้ระงับความขุ่นเคืองแห่งตน เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ ก็แก้ปัญหาต่างๆ ด้วยความสุ่มรอบคอบจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เมื่อมีปัญหา ก็พยายามชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจทางแก้ปัญหา โดยไม่ใช้อารมณ์ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอิทธิงสา

(n = ๓๒๗)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอิทธิงสา	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	มีความกรุณา ไม่ทารุณเบียดเบียนและกลั่นแกล้งให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน	๓.๐๘	๑.๑๖	ปานกลาง
๒	ทำงานในหน้าที่ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน รวดเร็วถูกต้อง ด้วยการมีสมาธิที่ดี	๓.๐๐	๑.๐๘	ปานกลาง
๓	มีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนที่มาติดต่อด้วยความจริงใจมีความพร้อมที่จะให้บริการ	๓.๐๙	๑.๑๗	ปานกลาง
รวม		๓.๐๖	๑.๐๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอิทธิงสา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยมีความกรุณา ไม่ทารุณเบียดเบียนและกลั่นแกล้งให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ทำงานในหน้าที่ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน รวดเร็วถูกต้อง ด้วยการมีสมาธิที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนที่มาติดต่อด้วยความจริงใจมีความพร้อมที่จะให้บริการ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านขันติ

(n = ๓๒๗)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านขันติ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	มีความอดทนต่อความเหนื่อยยากต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน	๒.๙๗	๑.๑๖	ปานกลาง
๒	ทำงานในหน้าที่อย่างทุ่มเท เพื่อการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม	๒.๙๙	๑.๒๔	ปานกลาง
๓	ให้บริการประชาชนด้วยความมุ่งมั่น และเข้าใจประชาชน	๓.๐๕	๑.๑๕	ปานกลาง
รวม		๓.๐๐	๑.๑๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านขันติ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยมีความอดทนต่อความเหนื่อยยากต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทำงานในหน้าที่อย่างทุ่มเท เพื่อการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม ให้บริการประชาชนด้วยความมุ่งมั่น และเข้าใจประชาชน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอวิโรธนะ

(n = ๓๒๗)

ข้อที่	การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอวิโรธนะ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องเที่ยงธรรมและดำรงตนบนหลักแห่งธรรม ปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย	๒.๙๙	๑.๒๗	ปานกลาง
๒	ยึดผลประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง ไม่เอาความต้องการของตนเองเป็นที่ตั้ง	๓.๐๓	๑.๓๑	ปานกลาง
๓	ให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่ออย่างยุติธรรมทุกคน	๓.๑๓	๑.๓๔	ปานกลาง
รวม		๓.๐๕	๑.๒๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอวิโรธนะ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องเที่ยงธรรมและดำรงตนบนหลักแห่งธรรม ปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ยึดผลประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง ไม่เอาความต้องการของตนเองเป็นที่ตั้ง ให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่ออย่างยุติธรรมทุกคน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๔.๓ เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างตัวแปร จำแนกตาม เพศ, อายุ, การศึกษา, สถานะ และอาชีพ โดยการทดสอบค่าที(t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD.) ตามสมมติฐานตามรายละเอียดในตารางที่ ๔.๑๓ - ๔.๓๐ ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงผลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ

(n = ๓๒๗)

ทศพิธราชธรรม	เพศ				t	Sig.
	ชาย(๑๕๔ คน)		หญิง (๑๗๓ คน)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านทาน	๒.๘๐	๑.๑๔	๒.๙๕	๑.๐๕	๑.๒๗๘	.๒๐๒
ด้านศีล	๒.๗๙	๑.๑๑	๒.๙๔	๑.๐๙	๑.๒๓๑	.๒๑๙
ด้านบริจาค	๒.๘๗	๑.๑๕	๒.๙๑	๑.๐๔	๐.๒๗๓	.๗๘๕
ด้านอาชวะ	๒.๙๐	๑.๐๖	๓.๐๓	๑.๑๔	๑.๐๖๘	.๒๘๖
ด้านมัทวะ	๒.๙๖	๑.๐๗	๓.๐๘	๑.๐๘	๐.๙๗๘	.๓๒๙
ด้านตปะ	๒.๘๕	๑.๑๖	๒.๙๘	๑.๑๐	๑.๐๔๑	.๒๙๙
ด้านอักโธระ	๒.๙๖	๑.๐๖	๓.๐๘	๑.๐๒	๑.๐๓๒	.๓๐๓
ด้านอวิหิงสา	๓.๐๐	๑.๐๖	๓.๑๑	๑.๐๑	๑.๐๑๒	.๓๑๒
ด้านขันติ	๒.๙๓	๑.๑๑	๓.๐๗	๑.๐๘	๑.๑๙๓	.๒๓๔
ด้านอวิโรธนะ	๒.๙๓	๑.๒๕	๓.๑๖	๑.๒๐	๑.๗๒๓	.๐๘๖
โดยรวม	๒.๙๐	๑.๐๔	๓.๐๓	๑.๐๐	๑.๑๗๕	.๒๔๑

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงผลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ

(n = ๓๒๗)

ทศพิธราช ธรรม	อายุ								F	Sig.
	ไม่เกิน ๓๐ ปี (๘๑ คน)		๓๑ - ๔๕ ปี (๑๐๐ คน)		๔๖ - ๖๐ ปี (๑๐๐ คน)		๖๑ ปีขึ้นไป (๔๖ คน)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านทาน	๒.๗๔	๐.๘๖	๓.๐๓	๑.๑๓	๒.๘๐	๑.๒๒	๒.๙๙	๑.๐๘	๑.๔๐๔	.๒๔๒
ด้านศีล	๒.๖๖	๐.๙๗	๓.๐๔	๑.๑๓	๒.๘๑	๑.๑๗	๓.๐๐	๑.๐๗	๒.๑๒๑	.๐๙๗
ด้านบริจาค	๒.๗๘	๐.๙๕	๓.๐๑	๑.๐๘	๒.๘๒	๑.๒๓	๒.๙๗	๑.๐๓	๐.๙๐๙	.๔๓๗
ด้านอาชวะ	๒.๗๗	๐.๙๒	๓.๑๐	๑.๒๐	๒.๙๑	๑.๑๙	๓.๑๒	๐.๙๗	๑.๗๖๔	.๑๕๔
ด้านมัทวะ	๒.๘๓	๐.๘๙	๓.๑๐	๑.๑๔	๓.๐๐	๑.๑๓	๓.๒๑	๑.๐๘	๑.๕๕๔	.๒๐๐
ด้านตปะ	๒.๗๕	๑.๐๐	๓.๐๗	๑.๑๑	๒.๘๓	๑.๒๔	๓.๐๘	๑.๑๒	๑.๖๙๔	.๑๖๘
ด้านอักโกธะ	๒.๘๕	๐.๘๕	๓.๑๔	๐.๙๙	๒.๙๙	๑.๑๘	๓.๑๑	๑.๐๘	๑.๒๙๖	.๒๗๖
ด้านอวิหิงสา	๒.๙๓	๐.๘๕	๓.๑๙	๑.๐๔	๒.๙๔	๑.๑๒	๓.๒๘	๑.๐๖	๒.๐๘๙	.๑๐๒
ด้านขันติ	๒.๘๔	๐.๙๔	๓.๑๘	๑.๑๑	๒.๙๐	๑.๑๗	๓.๑๕	๑.๐๙	๒.๐๙๐	.๑๐๑
ด้านอวิโรธนะ	๒.๘๗	๑.๐๒	๓.๑๘	๑.๒๔	๒.๙๕	๑.๓๓	๓.๓๑	๑.๒๕	๑.๘๖๙	.๑๓๕
โดยรวม	๒.๘๐	๐.๘๔	๓.๑๐	๑.๐๔	๒.๘๙	๑.๑๓	๓.๑๒	๑.๐๐	๑.๘๓๖	.๑๔๐

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงผลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = ๓๒๗)

ทศพิธราช ธรรม	ระดับการศึกษา								F	Sig.
	มัธยมต้น หรือ ต่ำกว่า (๑๗๘ คน)		มัธยมปลาย (๙๗ คน)		อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า (๒๘ คน)		ปริญญาตรี หรือ สูงกว่า (๒๔ คน)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านทาน	๒.๗๔	๑.๑๓	๒.๙๕	๐.๙๖	๓.๐๕	๑.๐๙	๓.๔๐	๑.๒๐	๓.๑๗๔	.๐๒๔*
ด้านศีล	๒.๗๕	๑.๑๐	๒.๙๕	๑.๐๑	๓.๐๒	๑.๒๒	๓.๒๑	๑.๐๒	๑.๗๗๕	.๑๕๒
ด้านบริจาค	๒.๗๙	๑.๑๑	๒.๙๓	๐.๙๗	๓.๐๘	๑.๑๘	๓.๒๑	๑.๒๕	๑.๕๐๖	.๒๑๓
ด้านอาชวะ	๒.๘๖	๑.๑๒	๓.๐๑	๑.๐๑	๓.๓๓	๑.๑๔	๓.๑๑	๑.๒๘	๑.๗๔๓	.๑๕๘
ด้านมัทวะ	๒.๙๕	๑.๐๘	๓.๐๙	๐.๙๗	๓.๑๒	๑.๓๐	๓.๑๗	๑.๑๔	๐.๖๖๐	.๕๗๗
ด้านตปะ	๒.๘๐	๑.๑๓	๒.๙๙	๑.๐๘	๓.๒๖	๑.๑๐	๓.๐๗	๑.๒๖	๑.๗๖๑	.๑๕๕
ด้านอักโธระ	๒.๙๒	๑.๑๐	๓.๑๒	๐.๘๘	๓.๑๔	๑.๑๑	๓.๑๗	๑.๐๘	๑.๑๓๔	.๓๓๕
ด้านอวิหิงสา	๒.๙๕	๑.๐๗	๓.๑๕	๐.๘๖	๓.๓๑	๑.๑๐	๓.๑๕	๑.๒๖	๑.๔๙๘	.๒๑๕
ด้านขันติ	๒.๙๐	๑.๑๖	๓.๐๓	๐.๙๕	๓.๒๓	๑.๐๕	๓.๓๙	๑.๑๕	๑.๘๙๖	.๑๓๐
ด้านอวิโรธนะ	๒.๙๗	๑.๒๙	๓.๐๗	๑.๐๖	๓.๒๗	๑.๒๗	๓.๓๓	๑.๓๓	๑.๐๒๑	.๓๘๔
โดยรวม	๒.๘๖	๑.๐๖	๓.๐๓	๐.๘๗	๓.๑๘	๑.๐๙	๓.๒๒	๑.๑๗	๑.๖๓๖	.๑๘๑

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านทาน แตกต่างกัน ดังนั้น จึงได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านทาน ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านทาน จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = ๓๒๗)

ระดับการศึกษา		ระดับการศึกษา			
		มัธยมต้น หรือต่ำกว่า	มัธยมปลาย	อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี หรือสูงกว่า
	$\bar{X}$	๒.๗๔	๒.๙๕	๓.๐๕	๓.๔๐
มัธยมต้น หรือต่ำกว่า	๒.๗๔	-	.๒๑๒	.๓๐๔	.๖๕๙ (*)
มัธยมปลาย	๒.๙๕		-	.๐๙๒	.๔๔๗
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	๓.๐๕			-	.๓๕๕
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	๓.๔๐				-

จากตารางที่ ๔.๑๖ ประชาชนที่จบการศึกษาระดับ มัธยมต้น หรือต่ำกว่า มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมด้านทาน แตกต่างจากประชาชนที่จบการศึกษาระดับ ปริญญาตรี หรือสูงกว่า นอกนั้นประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีสถานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงผลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานะ

(n = ๓๒๗)

ทศพิธราชธรรม	สถานะ						F	Sig.
	โสด (๗๖ คน)		แต่งงาน (๒๑๕ คน)		หม้าย / หย่า-ร้าง (๓๖ คน)			
	X̄	S.D.	X̄	S.D.	X̄	S.D.		
ด้านทาน	๒.๙๔	๐.๘๖	๒.๗๖	๑.๑๕	๓.๕๓	๑.๐๒	๘.๒๖๘	.๐๐๐*
ด้านศีล	๒.๘๙	๑.๐๐	๒.๗๖	๑.๑๑	๓.๕๐	๑.๐๗	๗.๓๐๐	.๐๐๑*
ด้านบริจาค	๒.๙๘	๐.๙๗	๒.๗๘	๑.๑๑	๓.๓๙	๑.๐๙	๕.๓๔๓	.๐๐๕*
ด้านอาชวะ	๒.๙๗	๐.๙๖	๒.๘๖	๑.๑๔	๓.๖๑	๑.๐๒	๗.๔๗๘	.๐๐๑*
ด้านมัทวะ	๓.๐๔	๐.๘๘	๒.๙๑	๑.๑๒	๓.๖๒	๑.๐๑	๖.๙๑๔	.๐๐๑*
ด้านตปะ	๒.๙๕	๑.๐๔	๒.๘๐	๑.๑๔	๓.๕๕	๑.๐๙	๖.๙๗๘	.๐๐๑*
ด้านอักโธระ	๓.๐๖	๐.๘๕	๒.๙๐	๑.๐๗	๓.๖๘	๐.๙๙	๙.๒๔๓	.๐๐๐*
ด้านอวิหิงสา	๓.๑๔	๐.๙๔	๒.๙๓	๑.๐๔	๓.๖๘	๐.๙๕	๘.๘๗๖	.๐๐๐*
ด้านขันติ	๓.๐๔	๐.๙๖	๒.๘๙	๑.๑๑	๓.๕๙	๑.๐๔	๖.๕๒๓	.๐๐๒*
ด้านอวิโรธนะ	๓.๑๑	๑.๐๔	๒.๘๙	๑.๒๕	๓.๘๗	๑.๑๓	๑๐.๕๖๔	.๐๐๐*
โดยรวม	๓.๐๑	๐.๘๗	๒.๘๕	๑.๐๔	๓.๖๐	๐.๙๗	๘.๙๓๔	.๐๐๐*

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่าประชาชนที่มีสถานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนที่มีสถานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ทุกด้านแตกต่างกัน

ดังนั้น จึงได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยรวมและรายด้าน ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๘ - ๔.๒๘

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) โดยรวม จำแนกตามสถานะ

(n = ๓๒๗)

สถานะ		สถานะ		
		โสด	แต่งงาน	หม้าย / หย่าร้าง
	$\bar{X}$	๓.๐๑	๒.๘๕	๓.๖๐
โสด	๓.๐๑	-	.๑๖๖	.๕๘๙ (*)
แต่งงาน	๒.๘๕		-	.๗๕๕ (*)
หม้าย/หย่าร้าง	๓.๖๐			-

จากตารางที่ ๔.๑๘ ประชาชนที่มีสถานะ หม้าย หรือหย่าร้าง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมโดยรวม แตกต่างจากประชาชนที่มีสถานะ โสด และแต่งงาน นอกนั้นประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านทาน จำแนกตามสถานะ

(n = ๓๒๗)

สถานะ		สถานะ		
		โสด	แต่งงาน	หม้าย / หย่าร้าง
	$\bar{X}$	๒.๙๔	๒.๗๖	๓.๕๓
โสด	๒.๙๔	-	.๑๙๓	.๕๘๕ (*)
แต่งงาน	๒.๗๖		-	.๗๗๗ (*)
หม้าย/หย่าร้าง	๓.๕๓			-

จากตารางที่ ๔.๑๙ ประชาชนที่มีสถานะ หม้าย หรือหย่าร้าง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมด้านทาน แตกต่างจากประชาชนที่มีสถานะ โสด และแต่งงาน นอกนั้นประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านศีล จำแนกตามสถานะ

(n = ๓๒๗)

สถานะ		สถานะ		
		โสด	แต่งงาน	หม้าย / หย่าร้าง
	$\bar{X}$	๒.๘๙	๒.๗๖	๓.๕๐
โสด	๒.๘๙	-	.๑๓๔	.๖๑๐ (*)
แต่งงาน	๒.๗๖		-	.๗๔๓ (*)
หม้าย/หย่าร้าง	๓.๕๐			-

จากตารางที่ ๔.๒๐ ประชาชนที่มีสถานะ หม้าย หรือหย่าร้าง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมด้านศีล แตกต่างจากประชาชนที่มีสถานะ โสด และแต่งงาน นอกนั้นประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านปรีชาคะ จำแนกตามสถานะ

(n = ๓๒๗)

สถานะ		สถานะ		
		โสด	แต่งงาน	หม้าย / หย่าร้าง
	$\bar{X}$	๒.๙๘	๒.๗๘	๓.๓๙
โสด	๒.๙๘	-	.๒๐๖	.๔๐๖
แต่งงาน	๒.๗๘		-	.๖๑๒ (*)
หม้าย/หย่าร้าง	๓.๓๙			-

จากตารางที่ ๔.๒๑ ประชาชนที่มีสถานะ แต่งงาน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมด้านปรีชาจะ แตกต่างจากประชาชนที่มีสถานะ หม้าย หรือหย่าร้าง นอกนั้นประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านอาชวะ จำแนกตามสถานะ

(n = ๓๒๗)

สถานะ		สถานะ		
		โสด	แต่งงาน	หม้าย / หย่าร้าง
	$\bar{X}$	๒.๙๗	๒.๘๖	๓.๖๑
โสด	๒.๙๗	-	.๑๑๓	.๖๔๒ (*)
แต่งงาน	๒.๘๖		-	.๗๕๕ (*)
หม้าย/หย่าร้าง	๓.๖๑			-

จากตารางที่ ๔.๒๒ ประชาชนที่มีสถานะ หม้าย หรือหย่าร้าง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมด้านอาชวะ แตกต่างจากประชาชนที่มีสถานะ โสด และแต่งงาน นอกนั้นประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านมัทวะ จำแนกตามสถานะ

(n = ๓๒๗)

สถานะ		สถานะ		
		โสด	แต่งงาน	หม้าย / หย่าร้าง
	$\bar{X}$	๓.๐๔	๒.๙๑	๓.๖๒
โสด	๓.๐๔	-	.๑๒๐	.๕๘๕ (*)
แต่งงาน	๒.๙๑		-	.๗๐๖ (*)
หม้าย/หย่าร้าง	๓.๖๒			-

จากตารางที่ ๔.๒๓ ประชาชนที่มีสถานะ หม้าย หรือหย่าร้าง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมด้านมัทวะ แตกต่างจากประชาชนที่มีสถานะ โสด และแต่งงาน นอกนั้นประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านตบะ จำแนกตามสถานะ

(n = ๓๒๗)

สถานะ		สถานะ		
		โสด	แต่งงาน	หม้าย / หย่าร้าง
	$\bar{X}$	๒.๙๕	๒.๘๐	๓.๕๕
โสด	๒.๙๕	-	.๑๕๖	.๕๙๙ (*)
แต่งงาน	๒.๘๐		-	.๗๔๕ (*)
หม้าย/หย่าร้าง	๓.๕๕			-

จากตารางที่ ๔.๒๔ ประชาชนที่มีสถานะ หม้าย หรือหย่าร้าง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมด้านตบะ แตกต่างจากประชาชนที่มีสถานะ โสด และแต่งงาน นอกนั้นประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านอักโกระ จำแนกตามสถานะ

(n = ๓๒๗)

สถานะ		สถานะ		
		โสด	แต่งงาน	หม้าย / หย่าร้าง
	$\bar{X}$	๓.๐๖	๒.๙๐	๓.๖๘
โสด	๓.๐๖	-	.๑๖๑	.๖๑๙ (*)
แต่งงาน	๒.๙๐		-	.๗๘๐ (*)
หม้าย/หย่าร้าง	๓.๖๘			-

จากตารางที่ ๔.๒๕ ประชาชนที่มีสถานะ หม้าย หรือหย่าร้าง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมด้านอักโกระ แตกต่างจากประชาชนที่มีสถานะ โสด และแต่งงาน นอกนั้นประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านอวิหิงสา จำแนกตามสถานะ

(n = ๓๒๗)

สถานะ		สถานะ		
		โสด	แต่งงาน	หม้าย / หย่าร้าง
	$\bar{X}$	๓.๑๔	๒.๙๓	๓.๖๘
โสด	๓.๑๔	-	.๒๑๙	.๕๓๑ (*)
แต่งงาน	๒.๙๓		-	.๗๕๐ (*)
หม้าย/หย่าร้าง	๓.๖๘			-

จากตารางที่ ๔.๒๖ ประชาชนที่มีสถานะ หม้าย หรือหย่าร้าง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมด้านอวิหิงสา แตกต่างจากประชาชนที่มีสถานะ โสด และแต่งงาน นอกนั้นประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านขันติ จำแนกตามสถานะ

(n = ๓๒๗)

สถานะ		สถานะ		
		โสด	แต่งงาน	หม้าย / หย่าร้าง
	$\bar{X}$	๓.๐๔	๒.๘๙	๓.๕๙
โสด	๓.๐๔	-	.๑๔๕	.๕๕๓ (*)
แต่งงาน	๒.๘๙		-	.๖๙๘ (*)
หม้าย/หย่าร้าง	๓.๕๙			-

จากตารางที่ ๔.๒๗ ประชาชนที่มีสถานะ หม้าย หรือหย่าร้าง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมด้านขันติ แตกต่างจากประชาชนที่มีสถานะ โสด และแต่งงาน นอกนั้นประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านอวิโรธนะ จำแนกตามสถานะ

(n = ๓๒๗)

สถานะ		สถานะ		
		โสด	แต่งงาน	หม้าย / หย่าร้าง
	$\bar{X}$	๓.๑๑	๒.๘๙	๓.๘๗
โสด	๓.๑๑	-	.๒๒๔	.๗๕๖ (*)
แต่งงาน	๒.๘๙		-	.๙๘๐ (*)
หม้าย/หย่าร้าง	๓.๘๗			-

จากตารางที่ ๔.๒๘ ประชาชนที่มีสถานะ หม้าย หรือหย่าร้าง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมด้านอวิโรธนะ แตกต่างจากประชาชนที่มีสถานะ โสด และแต่งงาน นอกนั้นประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล
เขวาสันติ อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงผลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสันติ อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
จำแนกตามอาชีพ

(n = ๓๒๗)

ทศพิธราช ธรรม	ระดับการศึกษา										F	Sig.
	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ (๓๑ คน)		ธุรกิจส่วนตัว (๒๐ คน)		เกษตรกร (๒๑๖ คน)		รับจ้าง (๓๘ คน)		ค้าขาย (๒๒ คน)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านทาน	๓.๓๑	๑.๐๒	๓.๑๒	๑.๒๓	๒.๘๑	๑.๑๐	๒.๘๒	๑.๐๑	๒.๘๕	๑.๐๖	๑.๖๙๘	.๑๕๐
ด้านศีล	๓.๑๖	๑.๑๗	๓.๒๘	๑.๒๖	๒.๘๐	๑.๐๘	๒.๘๒	๑.๐๗	๒.๘๐	๑.๑๒	๑.๔๘๓	.๒๐๗
ด้านบริจาค	๓.๒๕	๑.๑๗	๓.๔๓	๑.๒๕	๒.๗๘	๑.๐๖	๓.๐๐	๑.๑๑	๒.๘๕	๐.๙๐	๒.๘๓๐	.๐๒๕*
ด้านอาชวชะ	๓.๑๙	๑.๒๒	๓.๔๓	๑.๐๕	๒.๘๙	๑.๑๐	๒.๙๗	๑.๑๒	๒.๙๔	๐.๙๕	๑.๔๘๕	.๒๐๙
ด้านมัทวะ	๓.๓๙	๑.๑๙	๓.๓๒	๐.๙๙	๒.๙๗	๑.๐๗	๒.๘๙	๑.๐๕	๒.๙๘	๐.๙๖	๑.๕๗๑	.๑๘๒
ด้านตปะ	๓.๒๒	๑.๑๗	๓.๒๘	๐.๙๙	๒.๘๓	๑.๑๒	๒.๙๔	๑.๑๙	๒.๙๔	๑.๑๓	๑.๓๖๑	.๒๔๗
ด้านอักโธระ	๓.๒๐	๑.๐๗	๓.๓๗	๐.๘๖	๒.๙๖	๑.๐๔	๓.๐๙	๑.๐๖	๒.๙๑	๑.๐๖	๑.๐๙๒	.๓๖๑
ด้านอวิหิงสา	๓.๒๖	๑.๑๐	๓.๕๐	๑.๐๓	๓.๐๐	๑.๐๑	๓.๐๔	๑.๑๓	๓.๐๓	๐.๙๐	๑.๔๐๙	.๒๓๑
ด้านขันติ	๓.๓๓	๐.๙๗	๓.๔๘	๑.๐๙	๒.๙๔	๑.๑๐	๒.๙๔	๑.๑๕	๒.๘๖	๐.๙๘	๑.๙๙๑	.๐๙๖
ด้านอวิโรธนะ	๓.๓๔	๑.๑๙	๓.๔๘	๑.๒๗	๒.๙๖	๑.๒๒	๓.๐๘	๑.๓๑	๓.๐๙	๑.๑๖	๑.๓๘๘	.๒๓๘
โดยรวม	๓.๒๗	๑.๐๖	๓.๓๗	๑.๐๑	๒.๘๙	๑.๐๑	๒.๙๖	๑.๐๔	๒.๙๓	๐.๙๖	๑.๗๔๖	.๑๔๐

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาทุ่ง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านปริจาคะ แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านปริจาคะ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๓๐

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ด้านปริจาคะ จำแนกตามอาชีพ (n = ๓๒๗)

อาชีพ		อาชีพ				
		ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจส่วนตัว	เกษตรกร	รับจ้าง	ค้าขาย
	$\bar{X}$	๓.๒๕	๓.๔๓	๒.๗๘	๓.๐๐	๒.๘๕
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	๓.๒๕	-	.๑๘๖	.๔๗๑ (*)	.๒๔๗	.๓๙๙
ธุรกิจส่วนตัว	๓.๔๓		-	.๖๕๗ (*)	.๔๓๓	.๕๘๕
เกษตรกร	๒.๗๘			-	.๒๒๔	.๐๗๒
รับจ้าง	๓.๐๐				-	.๑๕๑
ค้าขาย	๒.๘๕					-

จากตารางที่ ๔.๓๐ ประชาชนที่มีอาชีพ เกษตรกร มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมด้านปริจาคะ แตกต่างจากประชาชนที่มีอาชีพ ข้าราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ และธุรกิจส่วนตัว นอกนั้นประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบ	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
ปัจจัยส่วนบุคคล	การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังษบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด	
เพศ	-	✓
อายุ	-	✓
ระดับการศึกษา	-	✓
สถานะ	✓	-
อาชีพ	-	✓

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า ประชาชนที่มี สถานะ ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔.๔ ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชาชนในเขตตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงความถี่ ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ที่	ข้อความ	จำนวน (คน)
๑	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติดีแล้ว	๑
๒	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติงานให้มีความสุขภาพ อ่อนโยน และสามารถช่วยเหลือให้คำปรึกษาประชาชนได้	๗
๓	ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะพบกับประชาชนให้มากขึ้น ประชาชนซึ่งได้ง่าย และออกตรวจสอบสภาพปัญหาในพื้นที่ให้มากกว่านี้	๖
๔	บุคลากรควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละและให้ดีขึ้นมากกว่านี้	๖
๕	ผู้บริหารและบุคลากรควรที่จะนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารงานให้มากขึ้น สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในองค์กรและในเขตพื้นที่ เข้ารับฟังปัญหาทุกฝ่าย คิดถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก	๑๓
๖	ผู้บริหารควรทำงานด้วยความโปร่งใส สามารถให้ประชาชนตรวจสอบได้ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง	๖
๗	บริหารงานด้วยความจริงใจ ฉับไว ลำดับความสำคัญของปัญหา แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความรวดเร็ว สื่อตรงต่อหน้าที่ เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน	๑๔
๘	ควรดูแลเรื่องถนนเส้นหลักในตำบลให้ดีกว่านี้	๒
๙	ไม่หลอกลวงประชาชน ทำตามนโยบายที่ได้หาเสียงไว้	๓
๑๐	ทำกิจกรรมร่วมกับตำบลข้างเคียงให้มากขึ้น และหาวิธีส่งเสริมรายได้ให้กับประชาชน	๒
๑๑	จ้างบุคลากรมากเกินไป ปรับปรุงการทำงานแต่ละตำแหน่งให้มีคุณภาพมากขึ้น	๑

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่าประชาชนเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรบริหารงานด้วยความจริงใจ ฉับไว ลำดับความสำคัญของปัญหา แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความรวดเร็ว สื่อตรงต่อหน้าที่ เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน ผู้บริหารและบุคลากรควรที่จะนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาใช้ในการบริหารงานให้มากขึ้น สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในองค์กรและในชุมชน เข้ารับฟังปัญหาทุกฝ่าย คิดถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติงานให้มีความสุข อ่อนโยน และสามารถช่วยเหลือให้คำปรึกษาประชาชนได้ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะพบปะกับประชาชนให้มากขึ้นกว่านี้ ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย และออกตรวจสอบสภาพปัญหาในพื้นที่ให้มากขึ้นและทั่วถึง ควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละและให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารควรทำงานด้วยความโปร่งใส สามารถให้ประชาชนตรวจสอบได้ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง ไม่หลอกลวงประชาชน ทำตามนโยบายที่ได้หาเสียงไว้ ควรดูแลเรื่องถนนเส้นหลักในตำบลให้ดีขึ้น ทำกิจกรรมร่วมกับตำบลข้างเคียงให้มากขึ้น และหาวิธีส่งเสริมรายได้ให้กับประชาชน จ้างบุคลากรมากเกินไป และปรับปรุงการทำงานแต่ละตำแหน่งให้มีคุณภาพมากขึ้น

๔.๕ บทสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน ๕ คน ซึ่งได้ให้แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

๑. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านทาน

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า ผู้บริหารในการให้ซึ่งต้องไม่หวังสิ่งตอบแทน ไม่ว่าจะเป็นการให้โอกาสผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ เด็ก จะเป็นในรูปของสิ่งของ หรือการบริจาคเงิน^๑ ผู้บริหารจะต้องมีความเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ความรักให้กำลังใจและให้อภัยซึ่งกันและกัน^๒ การให้ทานในทางบริหาร มีให้ทานอยู่ ๒ อย่าง คือ การให้ทานแบบอามิสทาน ได้แก่ การให้วัตถุสิ่งของ เช่น การให้ทานเงินทองเสื้อผ้า ให้ที่อยู่อาศัยอาหาร การให้ทานแบบธรรมทาน คือ การให้ทานด้วยธรรม หรือ ความรู้ สติปัญญา ให้กำลังใจ ให้อภัย ให้ความรัก ให้ความเอื้อเฟื้อ ให้ความเมตตา^๓ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อนร่วมงานและประชาชน ให้กำลังใจ ให้ความรัก ให้อภัยแก่เพื่อนร่วมงานและประชาชน^๔

๒. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านศีล

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะรักษาศีล ๕ อย่างเคร่งครัดและให้บริสุทธิ์อยู่ตลอด^๕ การบริหารควรที่จะมีระเบียบวินัยแก่ตนเอง และปฏิบัติงานตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ระมัดระวังควบคุมตนเอง รู้จักบริหารคน บริหารงาน ให้เกิดประสิทธิภาพ^๖ ทุกคนในองค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นบุคคลที่มีความประพฤติที่ดีงาม ทั้งกาย วาจาใจ มีระเบียบวินัย เคร่งครัด ระมัดระวัง ควบคุมตนเองได้จะต้องรู้จักบริหารคน บริหารงานและบริหาร

^๑ สัมภาษณ์ นายบัญชา ย่อมอารีย์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๒ สัมภาษณ์ นางนวลหงส์ อุทธิสินธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๓ สัมภาษณ์ นางจิตรา โพธิจันทร์, หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๔ สัมภาษณ์ นางสาวธัญลักษณ์ วงศ์อนันต์, หัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๕ สัมภาษณ์ นายบัญชา ย่อมอารีย์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๖ สัมภาษณ์ นางนวลหงส์ อุทธิสินธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖.

บ้านเมือง^๗ ห้ามลักทรัพย์ ห้ามพุดตพุดเท็จ ห้ามประพฤติดินในกาม โดยเด็ดขาดเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชนและเยาวชนเพื่อจะได้นำไปปฏิบัติตาม^๘ มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัด^๙

๓. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านปรีชาคะ

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า การบริหารต้องรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม เพื่อให้หน่วยงานและประชาชนเกิดความผาสุก^{๑๐} เสียสละประโยชน์ส่วนตน คิดถึงผลประโยชน์คนอื่นให้มาก^{๑๑} การบริจาคต้องดูแลพี่น้องประชาชนในพื้นที่ จึงต้องการบริจาคเพื่อให้พี่น้องประชาชนมีความกินดีอยู่ดี^{๑๒} การให้ลักษณะให้ทาน เป็นการให้สิ่งที่ตนมีอยู่และในบางส่วน แต่การให้ลักษณะบริจาค่นั้น เป็นการให้ทั้งหมด สรุปได้ว่า เป็นการเสียสละส่วนตนเพื่อความสุขส่วนรวม^{๑๓} นำพาและรณรงค์ให้ประชาชนเข้าวัดฟังธรรม ปฏิบัติตามคำสั่งสอนตามพระพุทธศาสนา เพื่อนำหลักธรรมต่างๆมาใช้เพื่อความสะดวกแก่ส่วนรวมและพี่น้องประชาชน และขำระจิตใจของตนให้บริสุทธิ์ผุดผ่อง^{๑๔}

^๗ สัมภาษณ์ นางจิตรา โพธิจันทร์, หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๘ สัมภาษณ์ นายวินัย แก่นนาคำ, ผู้อำนวยการกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๙ สัมภาษณ์ นางสาวธัญลักษณ์ วงศ์อนันต์, หัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นางนวลหงส์ อุทธิสินธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๑} สัมภาษณ์ นางสาวธัญลักษณ์ วงศ์อนันต์, หัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายบัญชา ย่อมอารีย์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นางจิตรา โพธิจันทร์, หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายวินัย แก่นนาคำ, ผู้อำนวยการกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

๔. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านอาชชวะ

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า เพื่อความผาสุกของหน่วยงานและประชาชน บุคลากรต้องปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อนอง ต่อประชาชน ต่อสังคม และต่อเพื่อนร่วมงาน สร้างระบบการกำกับตนเองที่ดี เกิดความโปร่งใสมั่นใจสามารถตรวจสอบได้^{๑๕} ปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกมีความรับผิดชอบต่อนองและประชาชน ต่อสังคมต่อเพื่อนร่วมงาน^{๑๖} การบริหารงานต้องเป็นไปด้วยความซื่อตรง^{๑๗} บริหารคน บริหารงาน บริหารบ้านเมืองด้วยความซื่อตรง ไม่คดโกง และตรวจสอบได้^{๑๘} ปฏิบัติตนให้ซื่อตรงต่อหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาและงานตามหน้าที่ของตน^{๑๙}

๕. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านมัททวะ

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ก่อนพูดคิด ก่อนพูดทุกคำ ไม่พูดจาให้เพื่อนร่วมงานและประชาชนเดือดร้อน ไม่พูดหยาบคาย^{๒๐} เป็นผู้บริหารจะต้องมีความนอบน้อม ถ่อมตน ตัดดิน เพื่อให้พี่น้องประชาชนเข้าหาได้ทุกเมื่อ^{๒๑} บริหารงานด้วยความอ่อนโยน มีอัธยาศัยที่อ่อนโยน ไม่หยาบคาย ไม่แข็งกระด้าง ไม่เย่อหยิ่ง ยโสโอหัง เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลอื่นๆ^{๒๒}

^{๑๕} สัมภาษณ์ นางนวลหงส์ อุทธิสินธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นางสาวธัญลักษณ์ วงศ์อนันต์, หัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นายบัญชา ย่อมอารีย์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นางจิตรา โพธิจันทร์, หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายวินัย แก่นาคำ, ผู้อำนวยการกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นางสาวธัญลักษณ์ วงศ์อนันต์, หัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายบัญชา ย่อมอารีย์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นางจิตรา โพธิจันทร์, หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖.

๖. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงศ์ อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านตบะ

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า ผู้บริหารต้องมีความพรากรเพียร คือ ต้องพยายามเอาชนะปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานทุกรูปแบบ ในทรัพยากรที่จำกัด เพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^{๒๓} มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน เป็นที่รักของทุกคน^{๒๔} บริหารงานต้องมีความอดทน อดกลั้น ไม่คำนึงแต่ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง^{๒๕} ปฏิบัติงานและบริหารงานด้วยความเพียร ไม่ให้กิเลสตัณหาเข้ามาครอบงำจิตใจตนเอง ทำแต่ความดี ละเว้นความชั่ว^{๒๖}

๗. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงศ์ อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านอภิกโรธะ

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า การบริหารงานต้องมีความสุขุมเยือกเย็น ระวังอารมณ์ของตนเอง^{๒๗} บริหารงานด้วยความสุข สงบ เยือกเย็น เห็นตน เห็นคน เห็นงาน เห็นบ้านเมือง บริหารงานโดยไม่ใช้อารมณ์โกรธเข้ามาครอบงำตนเอง^{๒๘} ไม่มีโกรธไม่มีเคียด เป็นคนวางเฉย^{๒๙} ต้องไม่มีความโกรธเกิดขึ้นในการบริหารงานและต่อผู้มาติดต่อประสานงาน^{๓๐}

๘. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงศ์ อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านอวิหิงสา

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า บริหารงานต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนต่างมีสิทธิเสรีภาพเท่ากัน เคารพสิทธิกันและกัน ไม่คิดร้ายต่อคนอื่น^{๓๑} บริหารงานโดยไม่เบียดเบียนคนอื่นและสัตว์

^{๒๓} สัมภาษณ์ นายบัญชา ย่อมอารีย์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงศ์, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายวินัย แก่นนาคำ, ผู้อำนวยการกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงศ์, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นางนวลหงส์ อุทธิสินธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงศ์, ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๖} สัมภาษณ์ นางจิตรา โพธิจันทร์, หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงศ์, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๗} สัมภาษณ์ นางสาวธัญลักษณ์ วงศ์อนันต์, หัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงศ์, ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นางจิตรา โพธิจันทร์, หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงศ์, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๙} สัมภาษณ์ นายวินัย แก่นนาคำ, ผู้อำนวยการกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงศ์, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายบัญชา ย่อมอารีย์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงศ์, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๑} สัมภาษณ์ นางสาวธัญลักษณ์ วงศ์อนันต์, หัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวงศ์, ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖.

มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เคารพในกฎหมาย มีความเท่าเทียมกันและความเสมอภาค^{๓๒} ต้องไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น^{๓๓}

๙. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านขันติ

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า บริหารงานด้วยความอดทนมีขันติ และความเสียสละ เจียมตัวอยู่เสมอ^{๓๔} เพื่อพี่น้องประชาชนจึงต้องบริหารงานด้วยความอดทนต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น^{๓๕} มีความอดทน มานะ เข้มแข็งปฏิบัติงานอย่างเต็มที่^{๓๖} สงบเสียสละเตรียมตัว ไม่ใช่ใช้อวดตนเป็นหัวหน้า^{๓๗}

๑๐. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านอวิโรธนะ

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า บริหารงานด้วยความเที่ยงธรรม หนักแน่น ความถูกต้องโดยมีความเที่ยงธรรมเป็นหลัก ในการบริหารคน บริหารงาน บริหารบ้านเมือง^{๓๘} บริหารงานด้วยความหนักแน่นกล้าตัดสินใจ ไม่เอินเอียงและแบ่งพรรคแบ่งพวก ตระหนักว่าเราทุกคนต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน^{๓๙} ไม่เอาแต่ประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก อยู่ในทางสายกลาง^{๔๐}

^{๓๒} สัมภาษณ์ นางจิตรา โพธิจันทร์, หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๓} สัมภาษณ์ นายบัญชา ย่อมอารีย์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๔} สัมภาษณ์ นางจิตรา โพธิจันทร์, หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นายบัญชา ย่อมอารีย์, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๖} สัมภาษณ์ นายวินัย แก่นนาคำ, ผู้อำนวยการกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๗} สัมภาษณ์ นางนวลหงส์ อุทธิสินธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๘} สัมภาษณ์ นางจิตรา โพธิจันทร์, หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๙} สัมภาษณ์ นางนวลหงส์ อุทธิสินธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๔๐} สัมภาษณ์ นางสาวธัญลักษณ์ วงศ์อนันต์, หัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖.

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๒,๑๖๐ คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครซี (Krejcie) และมอร์แกน (Moregan) ได้จำนวน ๓๒๗ คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และทำการ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๕ คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่ เดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๖ ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการ บูรณาการหลักการปฏิบัติงานกับหลักทศพิธราชธรรม มีความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๙๔๘ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญที่น้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) ผลการวิจัยสามารถสรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชาชนในเขตตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๙ มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๑-๔๕ ปี และ ๔๖-๖๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๖ ทั้งสองช่วงอายุ มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมปลาย คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๕ มีสถานะแต่งงาน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๗ มีอาชีพ เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๑

๕.๑.๒ การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๙๗$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน สรุปได้ดังนี้

๕.๑.๒.๑ ด้านทาน ผลการวิจัยพบว่า ช่วยเหลือเกื้อกูลและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีของประชาชน ช่วยเหลือแบ่งปันให้คำปรึกษาประชาชนให้ได้รับประโยชน์สุขอย่างเต็มที่ รู้จักสงเคราะห์อนุเคราะห์ประชาชนให้ได้รับความสุขเพื่อกำจัดความโลภในตน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๒.๒ ด้านศีล ผลการวิจัยพบว่า เป็นคนมีศีลธรรม มีประพฤติที่ดีทั้งทางกาย วาจา รักษาความสุจริตต่อหน้าที่ มีศีลกำกับในการบริหารงานปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามกฎหมาย อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๒.๓ ด้านบริจาค ผลการวิจัยพบว่า มีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ตอบแทน พัฒนาตนให้เป็นผู้มีความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๒.๔ ด้านอาชวะ ผลการวิจัยพบว่า มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ไม่หลอกลวงประชาชน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ให้บริการแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๒.๕ ด้านมัทวะ ผลการวิจัยพบว่า มีอัธยาศัยที่อ่อนโยน และอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ลบหลู่เหยียดหยามประชาชน มีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ รวดเร็ว และถูกต้อง วางตนเป็นผู้มีเหตุผลและมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ ไม่เจ้าอารมณ์ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๒.๖ ด้านตปะ ผลการวิจัยพบว่า ปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อความสุขของประชาชน รักษาคำมั่นสัญญาไม่รับปากเพียงให้พ้นตัว โดยไม่สนใจว่าจะทำได้ตามที่รับปากหรือไม่ อันจะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ ปฏิบัติและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ยึดมั่นในคุณงามความดี ความถูกต้อง และชอบธรรม อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๒.๗ ด้านอภิกโรธ ผลการวิจัยพบว่า มีความเมตตาประจําใจไว้ระงับความขุ่นเคืองแห่งตน เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ ก็แก้ปัญหาต่างๆ ด้วยความสุ่มรอบคอบจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เมื่อมีปัญหาก็พยายามชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจหาทางแก้ปัญหา โดยไม่ใช้อารมณ์ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๒.๘ ด้านอวิหิงสา ผลการวิจัยพบว่า มีความกรุณา ไม่ทารุณเบียดเบียนและกลั่นแกล้งให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ทำงานในหน้าที่ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน รวดเร็วถูกต้อง ด้วยการมีสมาธิที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนที่มาติดต่อด้วยความจริงใจมีความพร้อมที่จะให้บริการ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๒.๙ ด้านขันติ ผลการวิจัยพบว่า มีความอดทนต่อความเหนื่อยยากต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทำงานในหน้าที่อย่างทุ่มเท เพื่อการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม ให้บริการประชาชนด้วยความมุ่งมั่น และเข้าใจประชาชน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๒.๑๐ ด้านอวิโรธนะ ผลการวิจัยพบว่า ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องเที่ยงธรรม และดำรงตนบนหลักแห่งธรรม ปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ยึดผลประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง ไม่เอาความต้องการของตนเองเป็นที่ตั้ง ให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่ออย่างยุติธรรมทุกคน อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๓ เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

ผลเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

ประชาชนที่มี สถานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดจากแบบสอบถาม ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

ประชาชนเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ควรปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ ฉับไว ลำดับความสำคัญของปัญหา แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความรวดเร็ว สื่อตรงต่อหน้าที่ เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน ผู้บริหารและบุคลากรควรที่จะนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการบริหารงานให้มากขึ้น สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในองค์กรและในชุมชน เข้ารับฟังปัญหาทุกฝ่าย คิดถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติงานให้มีความสุภาพ อ่อนโยน และสามารถช่วยเหลือให้คำปรึกษาประชาชนได้ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะพบปะกับประชาชนให้มากขึ้นกว่านี้ ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย และออกตรวจสอบสภาพปัญหาในพื้นที่ให้มากขึ้นและทั่วถึง ควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละและให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารควรทำงานด้วยความโปร่งใส สามารถให้ประชาชนตรวจสอบได้ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง ไม่หลอกลวงประชาชน ทำตามนโยบายที่ได้หาเสียงไว้ ควรดูแลเรื่องถนนเส้นหลักในตำบลให้ดีขึ้น ทำกิจกรรมร่วมกับตำบลข้างเคียงให้มากขึ้น และหาวิธีส่งเสริมรายได้ให้กับประชาชน และจ้างบุคลากรมากเกินไป ควรปรับปรุงการทำงานแต่ละตำแหน่งให้มีคุณภาพมากขึ้น

๕.๑.๕ บทสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้แนวทาง ดังนี้

๕.๑.๕.๑ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านทาน

ผู้บริหารในการให้ซึ่งต้องไม่หวังสิ่งตอบแทน จะต้องมีความต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อนร่วมงานและประชาชน ให้กำลังใจ ให้ความรัก ให้อภัยแก่เพื่อนร่วมงานและประชาชน

๕.๑.๕.๒ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านศีล

ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะมีระเบียบวินัย ปฏิบัติงานตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ระมัดระวังควบคุมตนเอง รู้จักบริหารคน บริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ มีความประพฤติที่ดีงาม ทั้งกาย วาจา ใจ

๕.๑.๕.๓ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านปรีชาคะ

การบริหารต้องรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม เพื่อให้หน่วยงานและประชาชนเกิดความผาสุก เสียสละประโยชน์ส่วนตน คิดถึงผลประโยชน์คนอื่นให้มาก

๕.๑.๕.๔ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านอาชชวะ

บุคลากรต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อตรง บริหารคน บริหารงาน บริหารบ้านเมืองด้วยความซื่อตรง ไม่คดโกง และตรวจสอบได้

๕.๑.๕.๕ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านมัทวะ

ผู้บริหารจะต้องมีความนอบน้อม ถ่อมตน ตีตน ตีตน เพื่อให้พี่น้องประชาชนเข้าหาได้ทุกเมื่อ บริหารงานด้วยความอ่อนโยน มีอัธยาศัยที่อ่อนโยน ไม่หยาบคาย ไม่แข็งกระด้าง ไม่เย่อหยิ่ง

๕.๑.๕.๖ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านตปะ

ผู้บริหารต้องมีความพรากรเพียร คือ ต้องพยายามเอาชนะปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานทุกรูปแบบ ในทรัพยากรที่จำกัด เพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๕.๑.๕.๗ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านอักโธระ

ปฏิบัติงานด้วยความสุข สงบ เยือกเย็น เห็นตน เห็นคน เห็นงาน เห็นบ้านเมือง บริหารงานโดยไม่ใช้อารมณ์โกรธเข้ามาครอบงำตนเอง ต้องไม่มีความโกรธเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน

๕.๑.๕.๘ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังขุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านอวิหิงสา

ปฏิบัติงานต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เคารพในกฎหมาย มีความเท่าเทียมกันและความเสมอภาค ต้องไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น

๕.๑.๕.๙ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านขันธ์

ปฏิบัติงานด้วยความอดทนมีขันติ และความเสียสละ เจริญตัวอย่างเสมอ เพื่อพี่น้องประชาชนจึงต้องบริหารงานด้วยความอดทนต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

๕.๑.๕.๑๐ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านอิริยา

ปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงธรรม หนักแน่น ความถูกต้องโดยมีความเที่ยงธรรมเป็นหลักในการบริหารคน บริหารงาน บริหารบ้านเมือง บริหารงานด้วยความหนักแน่นกล้าตัดสินใจ ไม่เอินเอียง และแบ่งพรรคแบ่งพวก

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลครั้งนี้ผู้วิจัยจะได้นำประเด็นที่มีความสำคัญการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

๕.๒.๑ การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๙๗$) ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พัฒนาเป็นไปในทางที่ดีพอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาณุพล ภูษา ได้วิจัยเรื่อง “ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพงษ์ วิยะรัตน์ ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” พบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองช้างคอกอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในแต่ละด้านสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

๕.๒.๑.๑ ด้านทาน จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านทาน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๘๘$) ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เนื่องจากองค์การบริหารส่วน

ตำบล แบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูล บำรุงสุขประชาชน และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับประชาชนพอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของ **จิตรา โพธิจันทร์** หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล เขาทุ่ง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้ทานในทางบริหาร มีให้ทานอยู่ ๒ อย่าง คือ การให้ทานแบบอามิสทาน ได้แก่ การให้วัตถุสิ่งของ เช่น การให้ทานเงินทองเสื้อผ้าให้ที่อยู่อาศัยอาหาร การให้ทานแบบธรรมทาน คือ การให้ทานด้วยธรรม หรือ ความรู้ สติปัญญา ให้กำลังใจ ให้อภัย ให้ความรัก ให้ความเอื้อเฟื้อ ให้ความเมตตา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ภานุพล ภูษา** ได้วิจัยเรื่อง “ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านทาน อยู่ในระดับปานกลาง

๕.๒.๑.๒ ด้านศีล ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านศีล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๘๓$) ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีศีล ประพฤติดีน่ายกย่อง วาจา เรียบร้อย และการปฏิบัติงานปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามกฎหมายได้พอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของ **จิตรา โพธิจันทร์** หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาทุ่ง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นบุคคลที่มีความประพฤติที่ดีงาม ทั้งกาย วาจา ใจ มีระเบียบวินัย เคร่งครัด ระมัดระวัง ควบคุมตนเองได้จะต้องรู้จักบริหารคน บริหารงานและบริหารบ้านเมือง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **วัฒนสิน บุสดี** ได้วิจัยเรื่อง “ความเข้มแข็งในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลย” ผลการวิจัยพบว่า ความเข้มแข็งในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล มีความเข้มแข็งในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาความเข้มแข็งในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรายข้อ พบว่า การใช้หลักความสามารถหลักคุณธรรมในการประเมินความดี ความชอบของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้าง มีค่าเฉลี่ยระดับสูงสุด ในขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการทางวินัย แก่บุคลากรที่กระทำผิดระเบียบกฎหมายคำสั่งของทางราชการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยอยู่ในระดับปานกลาง

๕.๒.๑.๓ ด้านบริจาค ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านบริจาค โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๘๙$) ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนพอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของ **นวลหงส์ อุทธิสินธ์** ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทุ่ง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การบริหารต้องรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม เพื่อทำให้หน่วยงานและประชาชนเกิดความผาสุก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ภานุพล ภูษา** ได้วิจัยเรื่อง “ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะ

กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านปรีชาคะ อยู่ในระดับปานกลาง

๕.๒.๑.๔ ด้านอาชชวะ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอาชชวะ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๙๓$) ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความซื่อสัตย์ และซื่อตรงต่อหน้าที่พอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของ **นวลหงส์ อุทธิสินธ์** ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เพื่อความผาสุกของหน่วยงานและประชาชน บุคลากรต้องปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่องาน ต่อประชาชน ต่อสังคม และต่อเพื่อนร่วมงาน สร้างระบบการกำกับตนเองที่ดี เกิดความโปร่งใสมั่นใจสามารถตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ขวฤทธิ์ บริสุทธิ์** ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความเอาใจใส่ กระตือรือร้น และความพร้อมในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนความสุภาพ กิริยามารยาท ของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการความเหมาะสมในการแต่งกาย บุคลิก ลักษณะท่าทางของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่มีความรู้ในการให้บริการ เช่น การตอบถาม ชี้แจงสงสัย แก้ปัญหา เจ้าหน้าที่ให้บริการเสมอภาคเหมือนกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ ความซื่อสัตย์ สุจริตในการปฏิบัติตน เช่น ไม่รับสินบน ไม่หาผลประโยชน์ในทางไม่ชอบ ประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

๕.๒.๑.๕ ด้านมัททวะ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านมัททวะ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๒$) ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรวางตนเป็นผู้มีเหตุผลและมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ อ่อนน้อมถ่อมตนอยู่พอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของ **จิตรา โพธิจันทร์** หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บริหารงานด้วยความอ่อนโยน มีอัธยาศัยที่อ่อนโยน ไม่หยาบคาย ไม่แข็งกระด้าง ไม่เย่อหยิ่ง ยโสโอหัง เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลอื่นๆ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **วฤทธิ์ สารฤทธิคาม** ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดอนงัว อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลดอนงัว ด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความกระตือรือร้นเต็มใจในการให้บริการ การใช้เวลา

ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต่อผู้รับบริการ การแสดงท่าทีที่เป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส ความรู้ความสามารถ เหมาะสมกับงาน อุทิศเวลา ความต่อเนื่องของการให้บริการและความน่าเชื่อถือของผู้ปฏิบัติงาน

๕.๒.๑.๖ ด้านตปะ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้าน ตปะ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๙๒$) ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรปฏิบัติและพัฒนา ตนเองให้เป็นผู้ยึดมั่นในคุณงามความดี ความถูกต้อง และชอบธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของ **จิตรา โพธิจันทร์** หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ปฏิบัติงานและ บริหารงานด้วยความเพียร ไม่ให้กิเลสตัณหาเข้ามาครอบงำจิตใจตนเอง ทำแต่ความดี ละเว้นความชั่ว และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ภักจिरา ปกป้อง** ศึกษาเรื่อง “การประเมินผลการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี” พบว่าด้านการร่วมตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นใน หมู่บ้าน ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหา ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของ อบต. โดยผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกอบต. ด้าน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ใน ระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ อบต. จัดเวทีประชาคมให้ประชาชนเสนอแนะ ปัญหาความต้องการ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

๕.๒.๑.๗ ด้านอภิโกระ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวังน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้าน อภิโกระ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๒$) ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรมีความเมตตา ประจักษ์ใจไว้ระงับความขุ่นเคืองแค้นตน สุขุมรอบคอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของ **จิตรา โพธิจันทร์** หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บริหารงานด้วยความสุข สงบ เยือกเย็น เห็นตน เห็นคน เห็นงาน เห็นบ้านเมือง บริหารงานโดยไม่ใช้อารมณ์โกรธเข้ามา ครอบงำตนเอง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **พระมหาจันเต็ม มะเตือ** ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี” พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายของการ ด้านการจัดทำข้อมูลตกลงเพื่อให้รับรู้ถึงเป้าหมาย ด้าน การกำหนดตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายและผลการปฏิบัติงาน ด้านการจัดวางกลไกการตรวจสอบ ด้านการ จัดระเทศโนโลยีสารสนเทศ ด้านการวัดและการประเมินผลงาน และด้านการให้รางวัลและการยกย่อง ตามลำดับ ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวม พบว่า พนักงาน/ลูกจ้าง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการ

ปฏิบัติงาน ขาดความเข้าใจ กฎระเบียบ ข้อบังคับ มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งส่วนใหญ่อันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานที่ทุจริตและมีการบริหารงานที่ไม่มีความโปร่งใส มุ่งเข้าไปเพื่อที่แสวงหาผลประโยชน์มากกว่าการที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เจริญอย่างแท้จริง และประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นอย่างจำกัดทั้งทางด้านการติดตามและตรวจสอบ

๕.๒.๑.๘ ด้านอิทธิงสา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอิทธิงสา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรมีความกรุณา ไม่ทารุณเบียดเบียนและ มีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนที่มาติดต่อด้วยความจริงใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของ **ธัญลักษณ์ วงศ์อนันต์** หัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บริหารงานต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนต่างมีสิทธิเสรีภาพเท่ากัน เคารพสิทธิกันและกัน ไม่คิดร้ายต่อคนอื่น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ทศพล สุทธิวงศ์** ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการทำงานของพนักงานส่วนตำบลในภาพรวม ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความพึงพอใจในระดับปานกลางทุกข้อ ได้แก่ พนักงานส่วนตำบลดำเนินงานตามแผนที่วางไว้อย่างเหมาะสม สามารถให้บริการตามที่ประชาชนต้องการ มีความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ มีมนุษยสัมพันธ์และการวางตัวที่ดี มีการออกเยี่ยมและดูแลความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น และมีความใกล้ชิดเป็นกันเองกับประชาชนในท้องถิ่น

๕.๒.๑.๙ ด้านขันติ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านขันติ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรมีความอดทนต่อความเหนื่อยยากต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของ **นายวินัย แก่นนาคำ** ผู้อำนวยการกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บุคลากรต้องมีความอดทน มานะ เข้มแข็งปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **พระยุทธภูมิ ธมมธโร** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในด้านอัตถจริยาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักสังคหวัตถุ ๔ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สภา อบต. สามารถควบคุมการทำงานของคณะกรรมการบริหาร อบต. โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในท้องถิ่น สภา อบต.ออก

ข้อบังคับตำบลได้เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น เพราะได้รับการตอบสนองจากแผนพัฒนาและโครงการต่างๆ ของ อบต.

๕.๒.๑.๑๐ ด้านอิทธิพล ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน ด้านอิทธิพล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องเที่ยงธรรมและดำรงตนบนหลักแห่งธรรม ปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ยึดผลประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของ จิตรา โพธิจันทร์ หัวหน้าสำนัก ปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บริหารงานด้วยความเที่ยงธรรม หนักแน่น ความถูกต้องโดยมีความเที่ยงธรรมเป็นหลัก ในการบริหารคน บริหารงาน บริหารบ้านเมือง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา ทับทิมทอง ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการ ให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการให้บริการด้านความรวดเร็วที่ให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การได้รับการบริการ ทันเวลา ระยะเวลาที่ให้บริการมีความเหมาะสมกับการรับบริการ และเจ้าหน้าที่ให้การบริการที่เสมอภาค เรียงลำดับก่อน-หลัง

๕.๒.๒ เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มี ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

๕.๒.๒.๑ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตาม หลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่ แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การปฏิบัติงานขององค์การ บริหารส่วนตำบล ไม่มีนโยบายในการปฏิบัติงานและบริการประชาชน โดยแบ่งแยกเพศ จึงทำให้มีความ คิดเห็นต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพงษ์ วิยะรัตน์ ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน

๕.๒.๒.๒ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตาม หลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่ แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การปฏิบัติงานขององค์การ บริหารส่วนตำบล มีความเสมอภาคแก่ประชาชนทุกคน ไม่ได้แบ่งแยกตามวัยต่าง ๆ จึงไม่ส่งผลต่อความ คิดเห็นในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา กัลยาณพันธ์ ศึกษาเรื่อง “การมีส่วน

ร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอมือง จังหวัดชลบุรีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับเพศและอายุที่แตกต่างกัน ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๕.๒.๒.๓ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเสมอภาคแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียม ไม่ได้แบ่งแยกว่าประชาชนจะจบการศึกษาระดับใด จึงไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมต้น หรือต่ำกว่า มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมด้านทาน แตกต่างจากประชาชนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เนื่องจากประชาชนได้รับการศึกษามาไม่เท่ากัน มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆไม่เหมือนกัน จึงส่งผลต่อความคิดเห็นทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **สิทธิพร อ่อนคำ** ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิ การศึกษาต่างกัน ไม่มีคู่ใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๕.๒.๒.๔ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีสถานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีสถานะที่ต่างกัน มีประสบการณ์การดำเนินชีวิต และทัศนคติที่ไม่เหมือนกัน การแสดงความคิดเห็นจึงแตกต่างกัน พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนที่มีสถานะ หม้าย หรือหย่าร้าง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมทุกด้าน แตกต่างจากประชาชนที่มีสถานะ โสด และแต่งงาน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีสถานะ หม้าย หรือหย่าร้าง เนื่องจากเป็นผู้ที่ไม่ค่อยมีภาระด้านครอบครัว และมีความรับผิดชอบกับเรื่องต่างๆ น้อยกว่าประชาชนที่มีสถานะโสด เนื่องจากสถานะโสด กำลังสร้างเนื้อสร้างตัว หรือกำลังศึกษาเล่าเรียน มีความต้องการที่จะประกอบอาชีพที่มีรายได้สูงๆ เพื่อจะได้สร้างครอบครัวต่อไปในอนาคต และสถานะแต่งงาน ที่มีภาระความรับผิดชอบด้านครอบครัว มีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันที่สูง ดังนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยต่างๆ เพื่อที่จะได้สร้างฐานะที่ดีให้กับคนในครอบครัวต่อไป จึงส่งผลต่อความคิดเห็นทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ **กาญจนา ทับทิมทอง** ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย อำเภอมืองน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี สถานภาพสมรส มีระดับความคิดเห็นต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังน้อย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๒.๒.๕ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติงานและให้บริการแก่ประชาชนทุกอาชีพ มีความเสมอโดยไม่ได้แบ่งชั้นวรรณะ จึงไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นของประชาชนในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนที่มีอาชีพ เกษตรกร มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมด้านปริจาคะ แตกต่างจากประชาชนที่มีอาชีพ ข้าราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ และธุรกิจส่วนตัว ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีความคาดหวังสูงต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากมีรายได้ต่อปีที่ไม่มากและไม่ค่อยมีสวัสดิการเหมือนอาชีพ ข้าราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ และธุรกิจส่วนตัว จึงส่งผลต่อความคิดเห็นทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ณัฐพงษ์ วิยะธรณ์** ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบ พบว่า ระหว่างอาชีพเกษตรกร ค้าขาย พนักงานบริษัทห้างร้าน โรงงานอุตสาหกรรมและรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ไม่มีความแตกต่างกัน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

จากผลการวิจัย ด้านทาน ด้านศีล ด้านปริจาคะ ด้านอาชวะ ด้านมัททวะ ด้านตปะ ด้านอักโกธะ ด้านอวิหิงสา ด้านขันติ และด้านอวิโรธนะ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมี การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนั้น ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรนำหลักทศพิธราชธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น เช่น

๑. ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติงานโดย ไม่เบียดเบียนใคร ซึ่งไม่เพียงแต่การไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อนเท่านั้นแต่ยังหมายถึง การพยายามส่งเสริมสันติภาพด้วยการงดเว้นและป้องกันความขัดแย้งระหว่างบุคลากรในองค์การและในสังคม รวมทั้งทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงและการทำลายล้างชีวิต

๒. ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติงานโดย ไม่เป็นปฏิปักษ์ ไม่ขัดขวาง กล่าวคือ ไม่ขัดต่อเจตจำนงของประชาชน ไม่ขัดขวางมาตรการใด ๆ อันจะเอื้ออำนวยต่อสวัสดิภาพของประชาชน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ปกครองโดยสมัครสมานน้ำใจกับประชาชนเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารงาน อันจะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าทั้งต่อองค์การของตน ต่อท้องถิ่น รวมไปถึงต่อ

ประเทศชาติด้วย และประชาชนในท้องถิ่นก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นกำลังสนับสนุนต่อองค์การของท่านต่อไป

๓. ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติงานโดย มีอัธยาศัยที่อ่อนโยน และอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ลบหลู่เหยียดหยามประชาชน มีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ รวดเร็ว และถูกต้อง วางตนเป็นผู้มีเหตุผลและมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ ไม่เป็นคนเจ้าอารมณ์

๔. ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติงานโดย มีความเมตตาประจําใจไว้ระงับความขุ่นเคืองแห่งตน เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ ก็แก้ปัญหานั้นๆ ด้วยความสุชุมรอบคอบ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เมื่อมีปัญหาก็พยายามชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจหาทางแก้ปัญหา โดยไม่ใช้อารมณ์

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในลักษณะต่อไปนี้

๑. ควรศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง หรือให้สอดคล้องในระดับการบริหาร

๒. ควรศึกษาโดยเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างจากประชาชน เป็นบุคลากรในองค์การ เพื่อนำความคิดเห็นมาเปรียบเทียบกัน และนำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาองค์การต่อไป

๓. ควรศึกษาการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น หลักสังคหวัตถุ ๔, หลักขรวาสธรรม ๔, หลักพรหมวิหาร ๔, หลักอิทธิบาท ๔, หลักสาราณียธรรม ๖, หลักอุปทานียธรรม ๗ เป็นต้น เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยในครั้งนี้

๔. ควรศึกษาความสัมพันธ์หลักพุทธธรรมกับหลักการปฏิบัติงาน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๕. ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการปฏิบัติงานระหว่างองค์กรเอกชนและองค์กรภาครัฐ การศึกษาแบบคุณภาพและปริมาณด้วย

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กมล ฉายาวัฒน์. บริหารคนและงานตามหลักการของพระพุทธเจ้า. กรุงเทพมหานคร : ชบาพลับลิชชิง เวียร์กส, ๒๕๔๙.

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์ประสานมิตร, ๒๕๒๗.

กิตติพันธ์ รุจิรกุล. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส. พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๒๙

โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๔๘.

จำเรียง ภาวิจิตร. เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา เล่ม ๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสารมวลชน จำกัด, ๒๕๒๖.

จำลอง เงินดี. เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๔.

จินตนา สายทองคำ. ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓

ชูชัย ศุภวงศ์ และยุวดี คาคการณ์ไกล. องค์การบริหารส่วนตำบลในแนวทางประชาคม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, ๒๕๒๔.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พินเนสพรินต์ติ้งเซนเตอร์จำกัด, ๒๕๓๙.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.

ถวิล ธาราโกชน. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๘.

ดารณี จุนเจริญวงศา. การจัดการความรู้. ชลบุรี : สำนักงาน ป้องกันควบคุมโรคที่ ๓ จังหวัด ชลบุรี กลุ่ม ส่งเสริมสนับสนุนวิชาการ. ถ่ายเอกสาร, ๒๕๔๘

เทพพนม เมืองแมนและสรวง สุวรรณ. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๙

ธงชัย สันติวงษ์. การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๒.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ ๙. นนทบุรี : บริษัท
เอสอาร์ พรีนติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๑.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์, ๒๕๒๙

นพมาศ อีระเวคิน. จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙.

นฤมล กิตติยารณ. เอกสารการสอนวิชาพฤติกรรมในองค์การ. คณะเศรษฐศาสตร์และการบริหารธุรกิจ.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗

บุญเรียง ขจรศิลป์. วิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : พิชาญ พรีนติ้ง, ๒๕๓๔.

ประกอบ กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ด่าน
สุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา, ๒๕๒๖.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐.

ประยูร อาษานาม. คู่มือวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๑.

ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง. สังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๙.

ปรีชา ช้างขวัญยืน. ความคิดทางการเมืองในพระไตรปิฎก. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : แพร์พิทยา อินเตอร์เนชั่นแนล, ๒๕๓๒.

_____. จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๘

พระเจริญ สุวฑฺฒโน. ทศพิธราชธรรมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ. พิมพ์ครั้งที่ ๓.
กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พระชัยวัฒน์ ธมฺมวฑฺฒโน. ๙๙ ธรรมวาทะ-ข้อคิด. กรุงเทพมหานคร : เลียงเชียงการพิมพ์, ๒๕๕๒.

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). ทศพิธราชธรรม พุทธทาสภิกขุ. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา,
๒๕๓๗.

พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทอาร์ เอส พรีนติ้งแมส โปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๘.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๖.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). ธรรมบุญชีวิต. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนา
แห่งชาติ, ๒๕๔๐.

พุทธทาสภิกขุ. ทศพิธราชธรรม. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๙.

พุทธทาสภิกขุ. คู่มือมนุษย์ ฉบับคำสมบุรณ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรม สภา, ๒๕๔๓

โยธิน ศันสนยุท และจุมพล พูลภัทรชีวัน. จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๓๙.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัท นาน
มีบุ๊คส์ลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

วัชรวิชัย สาร. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๕๔.

วิญญู อังคนารักษ์. แนวคิดในการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น. เอกสารประกอบการบรรยายฉบับพิมพ์โรเนียว, ๒๕๑๙.

วิสิษฐ เดชกุญชร. วันพ่อแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : อำนวยเวบการพิมพ์, ๒๕๕๑.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. การวิจัยการตลาด ฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพมหานคร : A.N. การพิมพ์, ๒๕๔๐.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, ๒๕๔๕

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ. จิตยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริการพิมพ์, ๒๕๒๒.

สุชา จันทรเฒ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : แพร์พิทยา อินเตอร์เนชั่นแนล, ๒๕๒๐.

สุชา จันทรเฒ และสุรางค์ จันทรเฒ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐.

สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๒๒. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.

สุวรีย์ ศิริโกการภิรมย์. การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖.

สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. การโฆษณาหาเสียงกับพฤติกรรมกาเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓.

สุรพล สุยะพรหม. การเมืองกับการปกครองของไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

สุรางค์ จันทรเฒ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แพร์พิทยา, ๒๕๒๐.

สุเมธ ตันติเวชกุล. ได้เบื้องพระยุคลบาท. กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๔๓.

สำนักงานเลขาธิการ ก.อบต.อุบลราชธานี. คู่มือการบริหารงานบุคคล อบต. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. อุบลราชธานี : ม.ป.พ., ๒๕๔๒.

สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๐.

อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

_____. สังคมวิทยาประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๙.

_____. สารานุกรมการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยการปกครอง, ๒๕๓๑.

(๒) วิทยานิพนธ์

- กาญจนา ทับทิมทอง. “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล
วังน้อย อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๑.
- โกวิทย์ ธนการพานิช. “ธรรมาภิบาลในการบริหารงานการไฟฟ้านครหลวง”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์
มหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
๒๕๕๒.
- เจษฎา สอนแก้ว. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
บริหารส่วนตำบลห้วยอ้อ อำเภอลอง จังหวัดแพร่”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๕๐.
- จินตนา กัลยาณพันธ์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล :
กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี,
๒๕๕๙.
- ชวฤทธิ์ บริสุทธิ์. “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล
ลาดชิด อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๑.
- ชาญยศ รองหานาม. “ทัศนคติของลูกความที่มีต่อนายความ : ศึกษาเฉพาะกรณีลูกความที่มีคดีความใน
เขตอำนาจศาลในกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. คณะพัฒนา
สังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๐.
- ณัฐพงษ์ วิยะรัตน์. “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ตำบลหนองช้างคอก อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, ๒๕๕๘.
- ดวงกรณ์ ตรีปัญญา. “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลนครปฐม
อำเภอมะนัง จังหวัดนครปฐม”. ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาการจัดการทั่วไป
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๙.
- ทศพล สุทธิวงศ์. “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล :
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย”. วิทยานิพนธ์รัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๕๐.
- รัชชัย เพิ่มกร. “ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอิสระในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
เขตอำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๕๙.

นรินทร์ พูลสวัสดิ์. “ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๓๓.

ปราการ บุตรโยชน์โท. “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรใน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๘.

พุกษา พุทธิรักษ์. “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักส่วหัวตุ ๔ : กรณีศึกษาสหกรณ์ การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)**. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

พรหม วุฒิวิวัฒน์ชัย. “หลักพรหมวิหาร ๔ กับหลักการปฏิบัติหน้าที่ตามอุดมคติตำรวจ : ศึกษาเฉพาะ กรณีข้าราชการตำรวจประจำสถานีตำรวจนครบาลดุสิต”. **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์ มหาบัณฑิต**. สาขาศาสนาเปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๕.

พระพิภพ พลวฑฒโน. “ความคิดเห็นของข้าราชการเกี่ยวกับการบริหารงานราชการตามหลักธรรมาภิบาล ของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร มหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)**. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระมหาจันเต็ม มะเตือ. “ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะ กรณีอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ)**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖.

พระยุทธภูมิ ธมมธโร. “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักส่วหัวตุ ๔ : ศึกษาเฉพาะ กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม”. **วิทยานิพนธ์พุทธ ศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

ภักจิรา ปกป้อง. “การประเมินผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัด ยโสธร”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชานโยบายสาธารณะ**. บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖.

ภานุพล ภูษา . “ทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การ บริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์พุทธ ศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

เริงชัย ตั้งรุ่งเรืองอยู่. “ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอ ฆ้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชานโยบาย สาธารณะ**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗.

- ลักขณา ฤาชา. “ภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓.
- วฤทธิ สารฤทธิคาม. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดอนงัว อำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๔๘.
- วรวิมล สิงห์นิล. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๐.
- วัฒนสิน บุสดี. “ความเข้มแข็งในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเลย”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๙.
- วิวิธน์ นาคคุณทรง. “การศึกษากระบวนการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗.
- สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง. “ผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. **รายงานการวิจัย**. สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗.
- สิทธิพร อ่อนคำ. “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมด้านพรหมวิหารสี่กับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๓๑.
- โสภณ สวาชาโต. “ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักสังคหวัตถุ ๔”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- สมหมาย บัวจันทร์. “การวิเคราะห์และยกระดับความพึงพอใจในการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

(๓) เอกสารอื่นๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

เชิดชัย จักรแก้ว. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง. แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๕๘).
องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอร้อยชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด.(อัดสำเนา)
เชิดชัย จักรแก้ว. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง. จำนวนประชากร จำแนกตามช่วงอายุ
ปี ๒๕๕๕ ข้อมูลจาก จปฐ. องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอร้อยชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด.
(อัดสำเนา)

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ดูรายละเอียดเพิ่มได้ที่.

http://202.143.146.195/km/index.php?option=com_content&task=view&id=4625&Itemid=57, เข้าถึงเมื่อ ๑๙/๓/๕๖.

(๕) สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ เชิดชัย จักรแก้ว. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๖.
สัมภาษณ์ นายบัญชา ย่อมอารีย์. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.
สัมภาษณ์ นางนวลหงส์ อุทธิสินธ์. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖.
สัมภาษณ์ นางจิตรา โพธิจันทร์. หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖.
สัมภาษณ์ นายวินัย แก่นนาคำ. ผู้อำนวยการกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.
สัมภาษณ์ นางสาวธัญลักษณ์ วงศ์อนันต์. หัวหน้าส่วนการคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง, ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

๒. ภาษาอังกฤษ :

A.M. Maslow. **Eupsychian Management**. Home Wood. Illinois : Richard D. Irwin and the Dorsey Press, 1965.
Schermerhorn, J.R. et al. **Managing organization behavior**. USA : John Willey&Sons, 1982.
J.W. Getzels. **Creativity and Intelligence : Exploration with Gifted Students**. New York : Wiley, 1957.
Jacop W. Getzels and Egon G. Guba. "Social Behavior and the Administrative Process". **School Review**. Vol. 65, 1973.

แบบสอบถาม

เรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง ๑. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถามตามความเห็นของท่านอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คำตอบของท่านผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและจะไม่ผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่าน หรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

๒. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาทุ่ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน ๕ ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

๑.เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

๒.อายุ

☐

ไม่เกิน ๓๐ ปี

☐

๓๑-๔๕ ปี

☐

๔๖-๖๐ ปี

☐

๖๑ ปีขึ้นไป

๓.ระดับการศึกษา

☐

มัธยมต้น หรือต่ำกว่า

☐

มัธยมปลาย

☐

อนุปริญญา หรือเทียบเท่า

☐

ปริญญาตรี

☐

ปริญญาตรี หรือสูงกว่า

๔.สถานภาพ

☐

โสด

☐

แต่งงาน

☐

หม้าย / หย่าร้าง

๕.อาชีพ

☐

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

☐

ธุรกิจส่วนตัว

☐

เกษตรกร

☐

รับจ้าง

☐

ค้าขาย

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล
เขวาสันติ อำเภอร้อยศรี จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน มีเกณฑ์ระดับความ
คิดเห็น ๕ ระดับ ประกอบด้วย

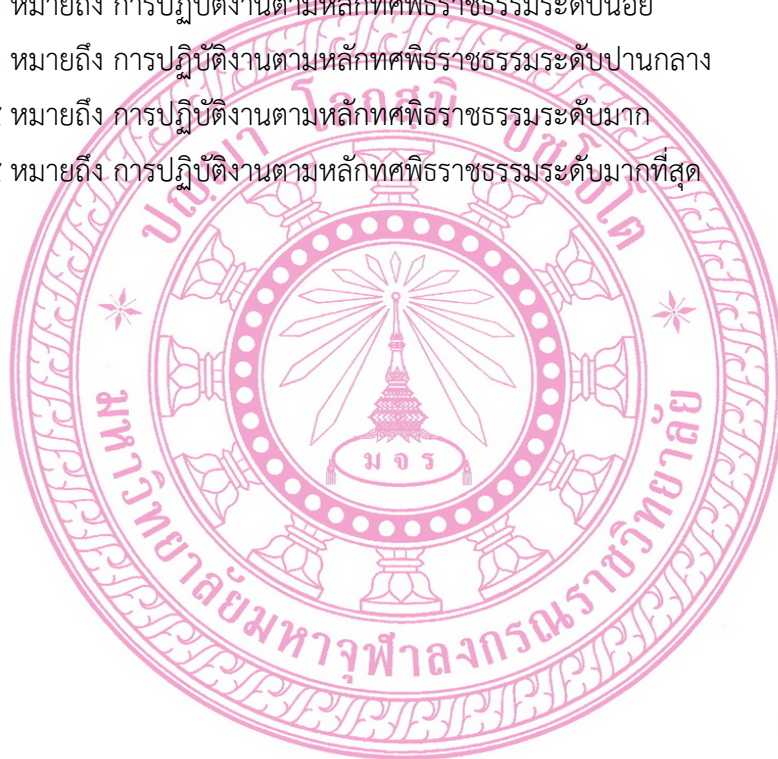
ระดับ ๑ หมายถึง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมระดับน้อยที่สุด

ระดับ ๒ หมายถึง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมระดับน้อย

ระดับ ๓ หมายถึง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมระดับปานกลาง

ระดับ ๔ หมายถึง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมระดับมาก

ระดับ ๕ หมายถึง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมระดับมากที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		๑	๒	๓	๔	๕
	๑. ด้านทาน บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๑.	รู้จักสงเคราะห์อนุเคราะห์ประชาชนให้ได้รับความสุขเพื่อกำจัดความ โลกในตน					
๒.	ช่วยเหลือเกื้อกูลและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีของประชาชน					
๓.	ช่วยเหลือแบ่งปัน ให้คำปรึกษาประชาชนให้ได้รับประโยชน์สุขอย่าง เต็มที่					
	๒.ด้านศีล บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๔	เป็นคนมีศีลธรรม มีประพฤติที่ดีทั้งทางกาย วาจา					
๕	รักษาความสุจริตต่อหน้าที่					
๖	มีศีลกำกับในการบริหารงานปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามกฎหมาย					
	๓.ด้านบริจาค บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๗	มีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน					
๘	ให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ตอบแทน					
๙	พัฒนาตนให้เป็นผู้มีความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงาน					

ที่	รายการ (ต่อ)	ระดับความคิดเห็น				
		๑	๒	๓	๔	๕
	๔.ด้านอาชชวะ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๑๐.	มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ไม่หลอกลวงประชาชน					
๑๑.	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต					
๑๒.	ให้บริการแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน					
	๕.ด้านมัททวะ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๑๓	มีอัธยาศัยที่อ่อนโยน และอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ลบลู่เหยียดหยามประชาชน					
๑๔	มีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ รวดเร็ว และถูกต้อง					
๑๕	วางตนเป็นผู้มีเหตุผลและมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ ไม่เจ้าอารมณ์					
	๖.ด้านตปะ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๑๖	ปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อความสุขของประชาชน					
๑๗	รักษาคำมั่นสัญญาไม่รับปากเพียงให้พ้นตัว โดยไม่สนใจว่าจะทำได้ตามที่รับปากหรือไม่ อันจะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ					
๑๘	ปฏิบัติและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ยึดมั่นในคุณงามความดี ความถูกต้องและชอบธรรม					

ที่	รายการ (ต่อ)	ระดับความคิดเห็น				
		๑	๒	๓	๔	๕
	๗.ด้านอภิไธระ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๑๙.	มีความเมตตาประจําใจไว้ระงับความขุ่นเคืองแห่งตน					
๒๐.	เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ ก็แก้ปัญหาด้วย ความสุขุม รอบคอบจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี					
๒๑.	เมื่อมีปัญหา ก็พยายามชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจหาทางแก้ปัญหา โดยไม่ใช้อารมณ์					
	๘.ด้านอวิหิงสา บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๒๒.	มีความกรุณา ไม่ทำรุนแรงเบียดเบียนและกลั่นแกล้งให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน					
๒๓.	ทำงานในหน้าที่ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน รวดเร็วถูกต้อง ด้วยการมีสมาธิที่ดี					
๒๔.	มีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนที่มาติดต่อด้วยความจริงใจมีความพร้อมที่จะให้บริการ					
	๙.ด้านขันติ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๒๕.	มีความอดทนต่อความเหนื่อยยากต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน					
๒๖.	ทำงานในหน้าที่อย่างทุ่มเท เพื่อการรักษาลผลประโยชน์ของประชาชน โดยส่วนรวม					

ที่	รายการ (ต่อ)	ระดับความคิดเห็น				
		๑	๒	๓	๔	๕
๒๗.	ให้บริการประชาชนด้วยความมุ่งมั่น และเข้าใจประชาชน					
	๑๐.ด้านจริยธรรม บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล					
๒๘.	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องเที่ยงธรรมและดำรงตนบนหลักแห่ง ธรรม ปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย					
๒๙.	ยึดผลประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง ไม่เอาความต้องการของตนเองเป็น ที่ตั้ง					
๓๐.	ให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่ออย่างยุติธรรมทุกคน					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล
เขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอเจริญพรอนุโมทนาขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม
พระวรารุณี มหาวโร (ถาวะโร)

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง
อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

วัน เดือน ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....

คำถาม เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมของ
องค์การบริหารส่วนตำบลเขาวุ้ง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

๑. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านทานอย่างไร

.....

๒. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านศีลอย่างไร

.....

๓. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านบริจาคอย่างไร

.....

๔. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอาชวะอย่างไร

.....

๕. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านมัททวะอย่างไร

.....

.....

.....

๖. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านตปะอย่างไร

.....

.....

.....

๗. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอภิกะอย่างไร

.....

.....

.....

๘. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอวิหิงสาอย่างไร

.....

.....

.....

๙. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านขันติอย่างไร

.....

.....

.....

๑๐. ท่านมีแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอวิโรธอย่างไร

.....

.....

.....

ขอเจริญพรอนุโมทนาขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

พระวรารุณี มหาวโร (ถาวะโร)

๑. อาจารย์ ดร.อุตร จันทน์
ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน
พร.ด.(พระพุทธศาสนา)
อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยภมราจวิทยาเขตขอนแก่น

๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิน ทองปั้น
ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน
Ph.D (Philosophy)
อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยภมราจวิทยาเขตขอนแก่น

๓. อาจารย์ นิเทศ สนั่นนารี
ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน
M.A. (Public Administration)
อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยภมราจวิทยาเขตขอนแก่น

๔. อาจารย์ สุธิกิติ ผดุงสูงเนิน
ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน
M.A. (Public Administration)
อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยภมราจวิทยาเขตขอนแก่น

๕. นายวชิร ไชยศิริ
ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน
M.A. (Public Administration)
รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสินรินทร์

ที่ ศธ.๖๑๒๓.๔/๘๘๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.โคกสี
อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความร่วมมือเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาวิจัย

เจริญพร ดร.อุดร จันทวัน

ด้วย พระราชวุฒิ มหาวโร (ถาวะโร) รหัสประจำตัว ๕๕๐๕๔๐๕๒๑๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชา ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้ คือ ๑) ผศ.ดร.บุรินทร์ ภูสกุล ๒) ดร.ปัญญา คล้ายเดช

เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพด้านวิชาการและถูกต้องตามหลักการวิจัย ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาวิจัย จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูสุตธรรมภาณี)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รองประธานกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา วช.ขอนแก่น

สนง.ศูนย์บัณฑิตศึกษา โทร.๐๔๓-๒๘๓-๕๔๗ ต่อ ๑๑๖

พระมหาพิสิฐ วิสิษฐบุญโญ - จนท.ประสานงาน - ๐๘๕-๗๔๙-๗๗๖๐

๐๕/๐๗/๕๖

ที่ ศธ.๖๑๒๓.๔/๘๘๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.โคกสี
อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความร่วมมือเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาวิจัย

เจริญพร ดร.สุวิน ทองปั้น

ด้วย พระราชวุฒิ มหาวโร (ถาวะโร) รหัสประจำตัว ๕๕๐๕๔๐๕๒๑๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชา ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอวิษณุ จังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้ คือ ๑) ผศ.ดร.บุรินทร์ ภูสกุล ๒) ดร.ปัญญา คล้ายเดช

เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพด้านวิชาการและถูกต้องตามหลักการวิจัย ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาวิจัย จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูสุตธรรมภาณี)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รองประธานกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา วช.ขอนแก่น

สนง.ศูนย์บัณฑิตศึกษา โทร.๐๔๓-๒๘๓-๕๔๗ ต่อ ๑๑๖
พระมหาพิสิฐ วิสิษฐบุญไธย - จนท.ประสานงาน - ๐๘๕-๗๔๗-๗๗๖๐

ดร. ลอณณ วัชร ๓๑ มิถุนายน ๒๕๕๖

(ผอ. ดร. สุวิน ทองปั้น)
 ๕.๖.๕๖

ที่ ศธ.๖๑๒๓.๔/๘๘๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.โคกสี
อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความร่วมมือเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาวิจัย

เจริญพร อ.นิเทศ สนั่นนารี

ด้วย พระราชวรมหาเถร (ถาวโร) รหัสประจำตัว ๕๕๐๕๔๐๕๒๑๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชา ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้ คือ ๑)ผศ.ดร.ปฐมนิธิ ภู่อสุกุล ๒) ดร.ปัญญา คล้ายเดช

เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพด้านวิชาการและถูกต้องตามหลักการวิจัย ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาวิจัย จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูสุตธรรมภาณี)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รองประธานกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา วช.ขอนแก่น

สนง.ศูนย์บัณฑิตศึกษา โทร.๐๔๓-๒๘๓-๕๔๗ ต่อ ๑๑๖

พระมหาพิสิฐ วิสิษฐบุญไธย - จนท.ประสานงาน - ๐๘๕-๗๔๗-๗๗๖๐

ดร.ถาวร

 ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ที่ ศธ.๖๑๒๓.๔/๘๘๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น.โคกสี
อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความร่วมมือเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาวิจัย

เจริญพร นายจิระ ไชยศิริ รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง

ด้วย พระราชวุฒิ มหาวโร (ถาวะโร) รหัสประจำตัว ๕๕๐๕๔๐๕๒๑๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาคปกติ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง **“การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด”** โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้ คือ ๑) ผศ.ดร.บุรินทร์ ภูสกุล ๒) ดร.ปัญญา คล้ายเดช

เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพด้านวิชาการและถูกต้องตามหลักการวิจัย ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาวิจัย จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูสุตธรรมภาณี)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รองประธานกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา วช.ขอนแก่น

ตรวจสอบแล้ว ดำเนินการต่อไป

สนง.ศูนย์บัณฑิตศึกษา โทร.๐๔๓-๒๘๓-๕๔๗ ต่อ ๑๑๖

พระมหาพิสิฐ วิสิษฐปัญโญ - จนท.ประสานงาน - ๐๘๕-๗๔๗-๗๖๖๐

(นายจิระ ไชยศิริ)

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง

๙ ก.ย. ๕๖

ตารางการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC)

ข้อที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ประเมินผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
	ด้านทาน								
๑	รู้จักสงเคราะห์อ่อนุเคราะห์ที่ ประชาชนให้ได้รับความสุขเพื่อ กำจัดความโลภในตน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๒	ช่วยเหลือเกื้อกูลและสนับสนุนให้ เกิดความสามัคคีของประชาชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๓	ช่วยเหลือแบ่งปัน ให้คำปรึกษา ประชาชนให้ได้รับประโยชน์สุข อย่างเต็มที่	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
	ด้านศีล								
๔	เป็นคนมีศีลธรรม มีประเพณีที่ดีทั้ง ทางกาย วาจา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๕	รักษาความสุจริตต่อหน้าที่	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๖	มีศีลกำกับในการบริหารงานปฏิบัติ อย่างเคร่งครัดตามกฎหมาย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
	ด้านบริจาค								
๗	มีความเสียสละเพื่อประโยชน์สุข ของประชาชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๘	ให้บริการแก่ประชาชนโดยไม่ มุ่งหวังสิ่งของประโยชน์ตอบแทน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๙	พัฒนาตนให้เป็นผู้มีความสามารถ และความชำนาญในการปฏิบัติงาน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้

	ด้านอาชวะ								
๑๐	มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อหน้าที่ ไม่หลอกลวงประชาชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๑๑	ปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต ไม่มุงหวังหรือแสวงหาประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๑๒	ให้บริการแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
	ด้านมัทวะ								
๑๓	มีอัธยาศัยที่อ่อนโยน และอ่อนน้อม ถ่อมตนไม่ลบหลู่เหยียดหยามประชาชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๑๔	มีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ รวดเร็ว และถูกต้อง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๑๕	วางตนเป็นผู้มีเหตุผลและมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ ไม่เจ้าอารมณ์	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
	ด้านตปะ								
๑๖	ปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อความสุขของประชาชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๑๗	รักษาคำมั่นสัญญาไม่รับปากเพียงให้พ้นตัว โดยไม่สนใจว่าจะทำได้ตามที่รับปากหรือไม่ อันจะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๑๘	ปฏิบัติและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ยึดมั่นในคุณงามความดี ความถูกต้อง และชอบธรรม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้

	ด้านอภีระ								
๑๙	มีความเมตตาประจําใจไว้ระงับ ความขุ่นเคืองแห่งตน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๒๐	เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ ก็ แก้ปัญหาเหล่านั้นๆ ด้วยความสุขุม รอบคอบจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๒๑	เมื่อมีปัญหา ก็พยายามชี้แจงเหตุผล ทำความเข้าใจหาทางแก้ปัญหา โดย ไม่ใช่อารมณ์	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
	ด้านอิทธิงสา								
๒๒	มีความกรุณา ไม่ทารุณเบียดเบียน และกลั่นแกล้งให้ประชาชนได้รับ ความเดือดร้อน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๒๓	ทำงานในหน้าที่ ด้วยความละเอียด ถี่ถ้วน รวดเร็วถูกต้อง ด้วยการมี สมาธิที่ดี	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๒๔	มีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนที่มา ติดต่อด้วยความจริงใจมีความพร้อม ที่จะให้บริการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
	ด้านขันติ								
๒๕	มีความอดทนต่อความเหนื่อยยาก ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๒๖	ทำงานในหน้าที่โดยมีจิตสำนึกและ หลักการในการรักษาผลประโยชน์ ของประชาชนโดยรวม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๒๗	ให้บริการประชาชนด้วยความมุ่งมั่น และเข้าใจประชาชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้

	ด้านจริยธรรม								
๒๘	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องเที่ยงธรรมและดำรงตนบนหลักแห่งธรรมปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๒๙	ยึดผลประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้งไม่เอาความต้องการของตนเองเป็นที่ตั้ง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๓๐	ให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่ออย่างยุติธรรมทุกคน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้

ตารางการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ (IOC)

ข้อ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ประเมินผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๑	ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นามสกุล	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๒	ตำแหน่ง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๓	วัน เดือน ปี ที่ให้สัมภาษณ์	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๔	ท่านมีแนวทางการพัฒนาการ ปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านทานอย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๕	ท่านมีแนวทางการพัฒนาการ ปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านศีลอย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๖	ท่านมีแนวทางการพัฒนาการ ปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านบริจาคอย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๗	ท่านมีแนวทางการพัฒนาการ ปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอาชวะอย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๘	ท่านมีแนวทางการพัฒนาการ ปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านมัทวะอย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้

๙	ท่านมีแนวทางการพัฒนาการ ปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านตบะอย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๑๐	ท่านมีแนวทางการพัฒนาการ ปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอภีระอย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๑๑	ท่านมีแนวทางการพัฒนาการ ปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านอิทธิบาทอย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๑๒	ท่านมีแนวทางการพัฒนาการ ปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านขันติอย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้
๑๓	ท่านมีแนวทางการพัฒนาการ ปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรม ด้านวิริยอุตสาหะอย่างไร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑	นำไปใช้ได้

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

Reliability Statistics

Cronbach' s Alpha	N of Items
๐.๙๔๘	๓๐

Item-total Statistics

Title	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ทาน ๑	๖๗.๓๖๗	๔๘๓.๐๖๘	.๕๖๔	.๙๔๗
ทาน ๒	๖๗.๔๓๓	๔๙๕.๐๑๓	.๕๖๙	.๙๔๗
ทาน ๓	๖๗.๖๖๗	๔๘๔.๐๙๒	.๖๑๙	.๙๔๖
ศีล ๑	๖๗.๓๖๗	๔๘๕.๕๕๑	.๖๒๒	.๙๔๗
ศีล ๒	๖๗.๖๓๓	๔๘๗.๑๓๗	.๕๘๓	.๙๔๗
ศีล ๓	๖๗.๒๖๗	๔๗๖.๖๘๕	.๗๐๓	.๙๔๖
ปริจาคะ ๑	๖๗.๙๐๐	๔๘๘.๐๒๔	.๕๗๘	.๙๔๗
ปริจาคะ ๒	๖๗.๔๖๗	๕๐๓.๗๗๕	.๓๔๑	.๙๔๙
ปริจาคะ ๓	๖๗.๒๖๗	๔๗๙.๙๒๖	.๖๒๓	.๙๔๖

Title	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
อาชชวะ ๑	๖๗.๒๖๗	๔๗๓.๖๕๑	.๖๙๘	.๙๔๖
อาชชวะ ๒	๖๗.๖๓๓	๔๙๔.๔๔๗	.๔๐๙	.๙๔๙
อาชชวะ ๓	๖๗.๔๓๓	๔๘๗.๒๑๙	.๕๗๘	.๙๔๗
มัททวะ ๑	๖๗.๓๐๐	๔๘๒.๐๗๙	.๕๙๑	.๙๔๗
มัททวะ ๒	๖๗.๒๓๓	๔๘๓.๙๗๘	.๕๕๔	.๙๔๗
มัททวะ ๓	๖๗.๐๓๓	๔๘๗.๑๓๗	.๙๒๐	.๙๔๖
ตปะ ๑	๖๗.๔๖๗	๔๘๑.๒๙๒	.๖๕๑	.๙๔๖
ตปะ ๒	๖๗.๑๓๓	๔๘๔.๓๙๕	.๕๗๑	.๙๔๗
ตปะ ๓	๖๗.๑๖๗	๔๘๐.๗๖๔	.๕๙๗	.๙๔๗
อ๊กโกระ ๑	๖๗.๒๓๓	๔๘๑.๔๙๕	.๖๒๗	.๙๔๗
อ๊กโกระ ๒	๖๗.๓๐๐	๔๘๘.๐๑๐	.๕๒๐	.๙๔๘
อ๊กโกระ ๓	๖๗.๐๖๗	๔๘๕.๐๙๐	.๖๔๒	.๙๔๖
อวิหิงสา ๑	๖๗.๐๖๗	๔๘๒.๔๐๙	.๖๒๖	.๙๔๖
อวิหิงสา ๒	๖๖.๙๓๓	๔๗๗.๐๙๙	.๖๖๐	.๙๔๖
อวิหิงสา ๓	๖๗.๔๖๗	๔๙๑.๓๖๑	.๕๔๘	.๙๔๗
ขันติ ๑	๖๗.๔๓๓	๔๙๑.๖๓๓	.๕๓๗	.๙๔๗
ขันติ ๒	๖๗.๓๐๐	๔๘๙.๘๐๓	.๔๘๖	.๙๔๘
ขันติ ๓	๖๗.๕๖๗	๔๗๘.๖๖๘	.๖๗๐	.๙๔๖
อวิโรธนะ ๑	๖๗.๑๖๗	๔๘๐.๖๙๕	.๖๕๗	.๙๔๖
อวิโรธนะ ๒	๖๗.๒๖๗	๔๗๕.๑๖๘	.๗๘๗	.๙๔๕
อวิโรธนะ ๓	๖๗.๕๐๐	๔๗๒.๕๓๔	.๖๘๔	.๙๔๖

ที่ ศธ.๖๑๒๓.๔/๑๐๑๐

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ๓๐ หมู่ ๑ ตำบลโคกสี
อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทรศัพท์. ๐-๔๓๒๘-๓๕๕๗
โทรสาร. ๐-๔๓๒๘-๓๓๘๘

๒ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตแจกและเก็บแบบสอบถามงานวิจัย

เจริญพร นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเขาวง

ด้วย พระราชวุฒิ มหาวโร รหัสประจำตัว ๕๕๐๕๔๐๕๒๑๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชารัฐ
ประศาสนศาสตร์ ภาควิชา ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล
เขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” มีความประสงค์แจกแบบสอบถามงานวิจัย เพื่อให้งานวิจัยดังกล่าว
สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

ดังนั้น จึงเรียนมาขอความร่วมมือจากท่านได้อนุญาตให้จัดส่งได้แจกแบบสอบถามและจัดเก็บ
ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ด้วย โดยข้อมูลที่ได้อาจใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อท่านหรือ
หน่วยงานของท่านแต่ประการใด

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูภาวนาโพธิคุณ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น

รองประธานกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา วช.ขอนแก่น

ผู้ประสานงาน :

-พระมหาพิสิฐ วิสิษฐบุญ - จนท.ศูนย์บัณฑิตฯ โทร. ๐๘๕-๗๔๗-๗๖๐

ที่ ศธ.๖๑๒๓.๔/๑๐๑๐

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ๓๐ หมู่ ๑ ตำบลโคกสี
อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทรศัพท์. ๐-๔๓๒๘-๓๕๔๗
โทรสาร. ๐-๔๓๒๘-๓๓๙๙

๒ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายบัญชา ย่อมอารีย์ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง)

ด้วย พระวรารุณิ มหาวโร รัชสประจำตัว ๕๕๐๕๔๐๕๒๑๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชารัฐ
ประศาสนศาสตร์ ภาควิชา ศูนยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล
เขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” มีความประสงค์ขอสัมภาษณ์เก็บข้อมูลงานวิจัย เพื่อให้งานวิจัย
ดังกล่าวสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

ดังนั้น จึงเรียนมาขอความร่วมมือจากท่านได้อนุญาตให้นิสิตได้สัมภาษณ์และจัดเก็บข้อมูลเพื่อ
การวิจัยในครั้งนี้ด้วย โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อท่านหรือหน่วยงาน
ของท่านแต่ประการใด

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูภาวนาโพธิคุณ,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น

รองประธานกรรมการบริหารศูนย์บัณฑิตศึกษา วช.ขอนแก่น

ผู้ประสานงาน :

-พระมหาพิสิฐ วิสิษฐบุญโญ - จนท.ศูนยบัณฑิตฯ โทร. ๐๘๕-๗๔๗-๗๖๐

นายบัญชา ย่อมอารีย์

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : พระวรารุณี มหาวโร (ถาวะโร)
- เกิด : ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๓๒
- สถานที่เกิด : ๙๑ หมู่ ๑๐ บ้านสันติสุข ถนนราชกรดำเนิน ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
- การศึกษา : พ.ศ.๒๕๕๕ ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
พ.ศ.๒๕๕๗ ปริญญาโท พุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น
- อุปสมบท : ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ณ วัดหนองบัว ตำบลเขวาสันติ อำเภอธวัชบุรี
จังหวัดร้อยเอ็ด
- สังกัดวัด : วัดหนองบัว ตำบลเขวาสันติ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
- ตำแหน่ง : เลขานุการเจ้าคณะตำบลราชธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๔๘ วัดหนองบัว หมู่ ๑ ตำบลเขวาสันติ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

๔๕๑๗๐